

JAARVERSLAG 2006

JAARVERSLAG 2006 UNIVERSITEIT TWENTE

Jaarverslag 2006

Universiteit Twente

De Universiteit Twente is
een ondernemende *research university*
die streeft naar:

- excellent onderwijs
- onderzoek van erkend internationaal niveau
- academisch ondernemerschap

TEN GELEIDE

Met dit jaarverslag legt de Universiteit Twente (UT) verantwoording af over de gang van zaken in 2006. Deze verantwoording geldt de Nederlandse overheid, als toezichthouder op de kwaliteit van onderwijs en onderzoek en als de belangrijkste financier van de Universiteit Twente. Voor andere belangstellenden is het jaarverslag beschikbaar op www.utwente.nl/jaarverslag.

LEESWIJZER

Voor wie zich daartoe wil beperken, is hoofdstuk 0 als samenvatting te lezen. Hoofdstuk 1, 2 en 3 zijn gewijd aan de primaire taken van de universiteit: onderwijs, onderzoek en kennisvalorisatie. De hoofdstukken betreffende Onderwijs en Onderzoek zijn, in navolging van de in 2006 uitgebrachte bestuurlijke agenda van het nieuwe College van Bestuur, uit de paragrafen groei en kwaliteit opgebouwd.

In hoofdstuk 4 komt de bedrijfsvoering aan de orde. Daarin worden de veranderingen in de organisatie, het personeelsbeleid en het Vastgoedplan toegelicht. Tenslotte geeft het financiële verslag inzicht in de resultaten over 2006 en in de financiële positie van de universiteit.

Het Jaarverslag van de Universiteit Twente verschijnt op Internet en te vinden op pagina: www.utwente.nl/jaarverslag

INHOUDSOPGAVE

TEN GELEIDE	2
LEESWIJZER	2
INHOUDSOPGAVE	3
BERICHT VAN DE RAAD VAN TOEZICHT	5
VOORWOORD VAN HET COLLEGE VAN BESTUUR	6
MISSIESTATEMENT	7
PROFIEL	9
INTERNATIONAL INSTITUTE FOR GEO-INFORMATION SCIENCE AND EARTH OBSERVATION ITC	11
ONDERWIJS	11
ONDERZOEK	12
ADVIESWERKZAAMHEDEN	12
1 ONDERWIJS	13
1.1 GROEI	13
1.1.1 INSTROOM	14
1.1.2 ONDERWIJSPORTFOLIO	17
1.2 KWALITEIT	19
1.2.1 RESULTATEN	20
1.2.2 STUDENTEN	20
1.2.3 BEOORDELINGEN	22
2. ONDERZOEK	27
2.1. GROEI	27
2.1.1. OUTPUT	27
2.1.2. PORTFOLIO	28
2.2 KWALITEIT	31
2.2.1 EXTERNE BEOORDELINGEN	33
3. ONDERNEMEN EN SAMENWERKEN	35

4. <u>BEDRIJFSVOERING</u>	39
4.1. ORGANISATIE	39
4.2 PERSONEELSBELEID	40
4.3 FACILITEITEN	42
<u>BIJLAGEN</u>	45
ORGANISATIESCHEMA	45
OVERZICHT LEDEN UNIVERSITAIR MANAGEMENTTEAM 2006	46
LEDEN COLLEGE VAN BESTUUR:	46
FACULTEITSDECANEN:	46
WETENSCHAPPELIJK DIRECTEUREN	46
LEDEN RAAD VAN TOEZICHT	47
OVERIGE FUNCTIES LEDEN RAAD VAN TOEZICHT	47
LEDEN COLLEGE VAN BESTUUR	48
OVERIGE FUNCTIES LEDEN COLLEGE VAN BESTUUR	48
MEDEZEGGENSCHAP	50
UT-FACULTEITEN EN OPLEIDINGEN	51
PRIJZEN EN ONDERSCHIEDINGEN	53
VIJF JAAR UNIVERSITEIT IN KENTALLEN	55
INHOUDSOPGAVE CONFORM HOOFDSTUK 3 VAN DE RICHTLIJN VERSLAGGEVING HOGER ONDERWIJS EN WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK	56
<u>FINANCIEEL JAARVERSLAG</u>	59
ALGEMEEN	61
JAARREKENING 2006	79
OVERIGE GEGEVENS	113
BIJLAGEN	119

BERICHT VAN DE RAAD VAN TOEZICHT

De Raad van Toezicht wordt benoemd door de Minister en heeft een zelfstandige positie die te vergelijken is met die van de Raad van Commissarissen van een onderneming. Bij het uitoefenen van zijn toezichthoudende en adviserende rol heeft de Raad van Toezicht zo goed mogelijk aangesloten bij beginselen van good governance, met de Code Tabaksblat als voorbeeld. Aan een Code Goed Bestuur Universiteiten is in 2006 gewerkt, deze is begin 2007 beschikbaar gekomen. De code is gebaseerd op voor universiteiten geldende wet- en regelgeving. De UT heeft in 2006 voldaan aan de Code Goed Bestuur Universiteiten. In artikel 9.6 van de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek is bepaald, dat het College van Bestuur van een Universiteit verantwoording is verschuldigd aan de Raad van Toezicht. De Raad ziet toe op naleving van wetten en reglementen, benoemt en ontslaat leden van het College van Bestuur en dient het College van Bestuur gevraagd en ongevraagd van advies.

In 2006 vergaderde de Raad van Toezicht vier maal, telkens in aanwezigheid van het CvB, behalve wanneer over beloning en benoeming van individuele leden van het CvB werd gesproken. Daarnaast vonden regelmatig informele besprekingen en contacten tussen leden van de Raad, het CvB, vertegenwoordigingen van het Universitair Management Team en van de Universiteitsraad (UR) plaats. Zonder te willen 'meebesturen' en met inachtneming van de toezichthoudende rol, is de Raad steeds aanspreekbaar geweest voor betrokken instanties binnen en buiten de Universiteit en heeft hij zoveel mogelijk openheid betracht over zijn werkzaamheden. Tijdens de vergaderingen van de Raad van Toezicht werden uiteenlopende onderwerpen besproken waaronder: onderwijs- en onderzoeksbeleid, interne ontwikkelingen op organisatie- en personeelsgebied, matchingproblematiek, doelmatigheid van het beleid, financiële aangelegenheden, samenwerking met derden, bestuurswisselingen, de positie van de Universiteit in haar regionale en (inter)nationale omgeving, governance, huisvestingsproblematiek.

De bovenstaande thema's resulteerden in verscheidene agendapunten waarbij de RvT een zelfstandige bevoegdheid dan wel een grote betrokkenheid heeft:

- In het kader van de samenwerking in 3TU verband is gesproken over de oprichting van de Stichting 3TU Federatie. Naast reguliere bespreking van dit onderwerp tijdens de RvT-vergaderingen, is er gezamenlijk overleg geweest door de voorzitters van de andere betrokken Raden en de andere betrokken Collegevoorzitters.
- De Raad van Toezicht heeft het externe deel van Ontwerpbegroting 2006 en de deelbegroting van de opleiding TG goedgekeurd.
- De Raad van Toezicht heeft het Investeringsprogramma Vastgoedplan 2007 goedgekeurd.
- De Raad van Toezicht heeft ingestemd met het jaarverslag 2005.
- De Raad van Toezicht heeft het Treasurystatuut UT goedgekeurd.
- De Raad van Toezicht heeft, op basis van het advies van het Audit Committee en onder dankzegging aan de in- en externe accountant, de jaarrekening 2005 goedgekeurd en verleent het College van Bestuur decharge voor het gevoerde beleid.
- De Raad van Toezicht keurt de naamswijziging van de faculteit Bedrijf, Bestuur en Technologie in faculteit Management en Bestuur goed.

Enschede, mei 2007

De Raad van Toezicht,

E.A. van Amerongen (voorzitter)
drs. H.J. van Essen
J.F. Sistermans (tot 1 april 2007)
mr. W. Sorgdrager
drs. W.G. van Velzen

VOORWOORD VAN HET COLLEGE VAN BESTUUR

De Universiteit Twente kijkt terug op een succesvol jaar. Hoogtepunt daarin was ongetwijfeld de viering van het 45-jarig bestaan van de universiteit. Op de diesviering zelf, 1 december 2006, verleende de universiteit vier eredoctoraten aan zeer gerespecteerde wetenschappers, actief op terreinen die tot de core-business van de universiteit behoren. De lustrumviering omvatte tevens een alumnidag, die bezocht werd door meer dan 1000 oud-studenten. Daarnaast waren er tal van activiteiten voor studenten en medewerkers, maar ook voor het bedrijfsleven, het openbaar bestuur en het onderwijs in de regio: UT-hoogleraren verzorgden gastcolleges op middelbare scholen in de regio en Philips-president Gerard Kleisterlee verzorgde de eerste UT-Innovatielezing.

In beleidsmatig opzicht stonden twee activiteiten centraal: enerzijds de uitwerking van de bestuurlijke agenda die het College van Bestuur heeft geformuleerd, anderzijds de stroomlijning en modernisering van de bedrijfsvoering van de universiteit.

Ter uitwerking van de bestuurlijke agenda zijn beleidsnotities over onder meer onderwijs, onderzoek, HRM-beleid en internationalisering gepresenteerd. In 2007 wordt de daadwerkelijke uitvoering van het geformuleerde beleid ter hand genomen.

Het verheugt het College van Bestuur dat ook in het verslagjaar de instroom van nieuwe studenten weer is toegenomen. Het College van Bestuur is vol vertrouwen dat het gestelde doel van 10.000 studenten in 2010 gehaald wordt.

Daarnaast heeft het College van Bestuur een proces ter modernisering van de bedrijfsvoering in gang gezet. In het kader van dit proces moet vanaf 2008 jaarlijks € 5 mln. extra voor de kerntaken onderwijs en onderzoek beschikbaar komen. In 2006 is een hoofdlijnennota en een concept-reorganisatieplan gepresenteerd. Verdere besluitvorming is in de eerste maanden van 2007 voorzien.

In 2006 is verder een belangrijke voortgang in de ontwikkeling van de samenwerking tussen de drie technische universiteiten geboekt. De Rijksoverheid heeft € 50 mln. beschikbaar gesteld om deze samenwerking te ondersteunen. Met dit geld worden een vijftal centres of excellence opgezet, om gezamenlijk wetenschappelijk onderzoek op geselecteerde terreinen te verrichten. Ook zijn in 2006 twee 3TU-masteropleidingen geaccrediteerd en van start gegaan. De besluitvorming over de vorming van een federatie is in 2006 afgerond; de federatie is inmiddels op 7 februari 2007 daadwerkelijk opgericht.

In Twente is de agenda van het regionaal innovatieplatform, het Innovatie Platform Twente, in 2006 verder uitgewerkt. De universiteit heeft daar een belangrijke bijdrage aan geleverd; zo was de UT in februari gastheer bij een werkbezoek van het landelijke Innovatieplatform aan Twente. Ook aan het Kennispark Twente, een samenwerkingsverband tussen Provincie Overijssel, Gemeente Enschede/Netwerkstad Twente en de Universiteit Twente dat in 2020 10.000 nieuwe arbeidsplaatsen in de regio moet opleveren, is in 2006 met enthousiasme en daadkracht verder vorm gegeven.

Financieel sluit de UT 2006 af met een resultaat van M€ 17,6. Dit resultaat wordt in positieve zin beïnvloed door incidentele meevallers.

De resultaten die de UT in 2006 heeft bereikt zijn en blijven mensenwerk, werk van medewerkers en studenten. Het College van Bestuur dankt allen die hebben bijgedragen aan de resultaten van 2006 die bij hebben gedragen aan de beeldvorming rond en de positionering van de Universiteit Twente.

Het College van Bestuur

Dr. A.H. Flierman, voorzitter
Prof. Dr. W.H.M. Zijm, rector magnificus
Ir. K.J. van Ast, vice-voorzitter

MISSIESTATEMENT

De Universiteit Twente is een ondernemende research university met een focus op technologische ontwikkelingen in de kennissamenleving. Indachtig de responsiviteit die deze kennissamenleving aan een universiteit stelt en de bijzondere verantwoordelijkheid die de Universiteit Twente heeft voor het ontwerpen en implementeren van een voldoende breed gevormd kennispotentieel op de bèta- en techniek sectoren, streeft de Universiteit Twente naar het totstandbrengen van één Federatie van Technische Universiteiten in Nederland in 2010¹. Een Federatie die op zowel nationaal als internationaal niveau krachtig en slagvaardig kan opereren. De Universiteit Twente richt zich binnen deze Federatie op onderwijs van excellente kwaliteit, op onderzoek van erkend internationaal niveau – op enkele gebieden resulterend in toponderzoek – en op hiervan afgeleide valorisatie-activiteiten die de economische en sociale ontwikkeling van haar omgeving – in het bijzonder Noordost-Nederland, Twente en de Euregio – stimuleren.

Het bijzondere karakter van de UT, gebaseerd op de onderlinge samenhang van maatschappelijke en technologische vernieuwing, komt tot uitdrukking in strategische netwerken met publieke en private partners, alsmede in een campus waar academische vorming een centrale plaats inneemt. Concreet betekent deze missie het volgende voor de kernactiviteiten van de Universiteit Twente. Het onderwijs wordt gekenmerkt door excellente kwaliteit, waarbij:

- onderwijs zich in nauwe samenhang met onderzoek van internationaal (top-)niveau ontwikkelt;
- studenten in staat worden gesteld de uitdagingen te vinden die zij zoeken in programma's die hiertoe de mogelijkheden bieden;
- bachelor-programma's breed van opzet zijn, met ruime mogelijkheden tot differentiatie en honourstracks voor excellente studenten;
- master-programma's naast de doorstroommaster ook een beperkt aantal selectieve profilerende programma's omvatten op de zwaartepuntgebieden in het onderzoek;
- de research masters zullen zo mogelijk en wenselijk resulteren in een verkort PhD-programma;
- academische vorming een centrale plaats inneemt, zowel in de bachelor- als de master opleidingen;
- moderne onderwijskundige inzichten over de volle breedte van de opleidingen worden toegepast;
- nadrukkelijk sprake is van een continue oriëntatie op de eisen die de arbeidsmarkt stelt; en
- internationaal aanvaarde kwaliteitsnormen het referentiepunt vormen.

Het onderzoek aan de Universiteit Twente is van erkend internationaal (top)niveau en het:

- draagt bij aan fundamentele technologische en maatschappelijke innovatie door de unieke combinatie van experimenteel en ontwerpgericht technisch onderzoek in combinatie met maatschappij- en gedragswetenschappelijk onderzoek waarin de implicaties van technologische vernieuwing en de ontwikkeling van de kennissamenleving centraal staan,
- is multidisciplinair van karakter, geworteld in disciplinaire kennisdomeinen,
- is georganiseerd in een beperkt aantal krachtige en internationaal geprofileerde onderzoeksinstituten,
- wordt uitgevoerd in intensieve interactie met publieke en private actoren in de samenleving,
- biedt ruimte voor de ontwikkeling van nieuwe, potentieel kansrijke terreinen.

¹ In 2005 is besloten de Federatie al in 2007 op te richten, deze oprichting heeft inmiddels op 7 februari 2007 plaatsgevonden.

Deze missie kan gerealiseerd worden door een gemotiveerde, hoogwaardige academische gemeenschap die optimaal wordt ondersteund door de Student Union die de opdracht heeft studentenactivisme te bevorderen en een kwalitatief hoogwaardige, maar in omvang beperkte dienstenstructuur. Belangrijke randvoorwaarden zijn een afgewogen financieel beleid, een modern HRM beleid en adequate huisvesting en facilitering.

PROFIEL

De Universiteit Twente, opgericht in 1961, is een ondernemende universiteit. De term ondernemende universiteit staat internationaal voor een moderne universiteit die academische expertise en vorming koppelt aan maatschappelijke betrokkenheid en toepassingsgerichtheid. De UT wil onderzoek, onderwijs en kennisvalorisatie verder vorm geven in strategische samenwerkingsverbanden, vanuit de zo kenmerkende 'ondernemende' UT-houding, binnen de drie wetenschapsdomeinen natuur & techniek, gezondheid en gedrag & maatschappij en de onderlinge samenhang tussen deze drie domeinen.

De UT streeft naar onderwijs van excellente kwaliteit, dat zich kenmerkt door breedte, flexibiliteit en aansluiting bij de arbeidsmarkt. Het bachelor-masterkwalificatiesysteem leidt tot een onderwijsaanbod dat internationaal herkenbaar is. Hierbij legt de bachelor een brede academische basis en zorgt de master voor verdieping en specialisatie. Typerend voor de UT is een breed aanbod van minors. Dit biedt studenten een grote vrijheid om gedurende de basisopleiding hun afstudeerspecialisatie te combineren met een samenhangend onderwijspakket in een andere discipline.

Om in het onderwijs een optimaal leerproces te bereiken, gebruikt de UT probleemgestuurde werkvormen en maakt zij tevens intensief gebruik van moderne informatie- en communicatietechnologie. Met de opleidingen Gezondheidswetenschappen en Technische Geneeskunde, naast de gevestigde opleiding Biomedische Technologie, geeft de UT een geheel eigen invulling aan de interactie tussen technische en maatschappijwetenschappen. Dit alles gebeurt rond het thema "zorg & technologie".

De UT is de enige campusuniversiteit in Nederland. De campus is een uitstekend instrument om zowel de academische en persoonlijke vorming als ook de ondernemingszin van de UT-studenten te bevorderen. Onder de vlag van de Student Union dragen de studenten hun eigen verantwoordelijkheid voor het bestuur en beheer van de studentenvoorzieningen op en rond de campus. Tevens hebben zij een verantwoordelijkheid in de stimulering van het studentenondernemerschap.

De UT streeft naar onderzoek van topniveau dat een bijdrage kan leveren aan maatschappelijke en technologische vernieuwingen. Het gaat hier om de productie van kennis, waarin grenzen tussen verschillende vakgebieden vervagen en waarin het oude onderscheid tussen fundamenteel en toegepast onderzoek zijn relevantie verliest. Onderzoeksthema's waaraan de UT eerste prioriteit geeft zijn in de technische wetenschappen: nanotechnologie, procestechnologie en mechanica, informatie- en communicatietechnologie, en biomedische technologie. In de maatschappijwetenschappen ligt de prioriteit bij governance studies en gedragswetenschappelijk onderzoek.

De UT kent als ondernemende universiteit een uitgesproken maatschappijgerichte opstelling. Deze externe oriëntatie uit zich in diverse vormen. Zo wordt in onderwijs en onderzoek veel nadruk gelegd op internationalisering. Dit blijkt onder meer uit het aanbieden van Engelstalige masteropleidingen en de participatie in een groot aantal internationale samenwerkingsverbanden met buitenlandse universiteiten, waaronder diverse Europese Networks of Excellence. Een ander voorbeeld van een maatschappijgerichte opstelling is het intensieve gebruik van informatie- en communicatietechnologie (ICT) in het onderwijs en de accentuering van ICT als een van de speerpunten van het onderzoek.

Het streven naar een nuttig gebruik van kennis in de samenleving staat bij de UT hoog in het vaandel en is nauw verbonden met de primaire processen onderwijs en onderzoek. Zij bevordert die zogeheten kennisvalorisatie onder meer door kennisoverdracht naar het bedrijfsleven. Dit gebeurt in de vorm van programma's voor levenslang leren, octrooien, licenties en spin-off ondernemingen. Fysiek krijgt de kennisvalorisatie gestalte in het Kennispark Twente, dat op en rond de UT-campus wordt gerealiseerd in samenwerking met gemeente en provincie. Voorts heeft de UT een grote inbreng in landelijke onderzoeksprogramma's die zijn gericht op versterking van de Nederlandse kennisinfrastructuur.

Met de twee andere technische universiteiten van Nederland, die van Delft en Eindhoven heeft de Universiteit begin 2007 één Federatie van Technische Universiteiten in Nederland in het leven geroepen.

INTERNATIONAL INSTITUTE FOR GEO-INFORMATION SCIENCE AND EARTH OBSERVATION ITC

Het "International Institute for Geo-Information Science and Earth Observation"(ITC) is een zelfstandige instelling, die opereert onder penvoerderschap van de Universiteit Twente². Het in Enschede gevestigde instituut heeft een rechtstreekse relatie met het Ministerie van Buitenlandse zaken (Ontwikkelingssamenwerking) en het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen.

Het ITC is opgericht in 1950 en wordt aangeduid als het ITC vanwege de oorspronkelijke naam: International Training Centre for Aerial Survey. Het is het grootste instituut voor internationaal hoger onderwijs in Nederland. Het ITC is gespecialiseerd in het verzamelen, beheren en visualiseren van geo-informatie en in het geïntegreerd interpreteren van deze informatie. Het Instituut ondersteunt daarmee de ontwikkeling van beleid ten aanzien van het beheer van geografisch ruimtegebruik en natuurlijke hulpbronnen. De wetenschappelijke aardobservatie maakt het mogelijk om besluiten te kunnen nemen die leiden tot een duurzame ontwikkeling en armoedebestrijding in ontwikkelingslanden. Het ITC tracht een probleemgerichte toepassing van geo-informatie technologie te stimuleren door middel van onderwijs, onderzoek en advieswerkzaamheden.

In 2005 heeft het ITC de status gekregen van UNU (United Nations University) Associated Institution. In 2006 is de 'School for Land Administration Studies' en de 'School for Disaster Geo-Information Management' opgezet. De verschillende activiteiten worden veelal in samenwerking met de UNU ontwikkeld en uitgevoerd.

ONDERWIJS

Het ITC heeft een wetenschappelijke staf van circa 160 wetenschappers, verdeeld over 25 nationaliteiten. Sinds de oprichting van het Instituut hebben meer dan 19.000 studenten uit ruim 170 landen met succes een opleiding afgesloten. Het ITC biedt graadverlenende (Master of Science en Master) en diploma (postgraduate en diploma) en kortlopende opleidingen aan in:

- Applied Earth Sciences,
- Geoinformatics,
- Geo-information Management / Land Administration,
- Governance and Spatial Information Management,
- Natural Resources Management,
- Urban Planning and Management en
- Water Resources and Environmental Management.

De studenten zijn ervaren vakmensen en wetenschappers uit voornamelijk ontwikkelingslanden en landen in transitie. Het ITC onderwijsprogramma draagt op deze wijze bij aan de human resources development binnen productieorganisaties, onderwijs- en wetenschappelijke instituten in ontwikkelingslanden.

Om tegemoet te komen aan de toenemende vraag naar flexibiliteit in opleidingen is het ITC samenwerkingsverbanden aangegaan met gerenommeerde buitenlandse organisaties en universiteiten in verschillende landen. Een deel van of het complete door het ITC geaccrediteerd opleidingspakket wordt door deze organisaties verzorgd. Gezamenlijke onderwijsprogramma's zijn inmiddels geïmplementeerd in Bolivia, China, Ghana, de Filipijnen, India, Indonesië, Iran, Kenia, Mexico, Nigeria en Tanzania. Daarnaast werkt het ITC samen met instellingen voor hoger onderwijs in Nederland en Europa. Een voorbeeld hiervan is het opzetten van de MSc-opleiding Governance and Spatial Information Management samen met de UT en het verzorgen van een Minor in Spatial Information Management voor UT studenten. Een ander voorbeeld is de MSc-opleiding Geo-information Science and Earth Observation for Environmental Modelling and Management die wordt

² De cijfers zijn geconsolideerd in het Financieel Jaarverslag van de Universiteit Twente

uitgevoerd in het kader van Erasmus Mundus programma van de EU. Het ITC is de leading partner in het consortium dat verder bestaat uit de Universiteiten van Southampton, Lund en Warschau.

Het ITC organiseert regelmatig bijscholingscursussen voor alumni, zodat zij in staat zijn hun kennis en vaardigheden up-to-date te houden. Dit is een belangrijke taak als aanvulling op het reguliere cursusaanbod.

ONDERZOEK

Het ITC voert multidisciplinair en probleemgericht onderzoek uit ter ondersteuning van de onderwijsprogramma's en projecten. Stafleden van het Instituut verrichten onderzoek, evenals PhD kandidaten. Het ITC biedt onderzoeksmogelijkheden die in nauwe samenwerking met binnen- en buitenlandse universiteiten afgesloten kunnen worden met een doctoraat (PhD degree). Het werk van MSc-studenten is ook zoveel mogelijk gericht op de verschillende onderzoeksthema's. Onderzoeksprojecten dragen bij aan een up-to-date vakkundigheid en zijn essentieel voor het verhogen van de onderwijskwaliteit van het ITC. Het Instituut (h)erkent de toenemende noodzaak van toegepast onderzoek dat zich toelegt op specifieke ontwikkelingsproblemen gerelateerd aan de tegenstrijdige belangen tussen de ontwikkeling van hulpbronnen en een duurzaam milieu.

Het onderzoeksprogramma bestond in 2006 uit 12 onderling aan elkaar gerelateerde onderzoeksprojecten. Ongeveer 50 leden van de wetenschappelijke staf participeerden in 2006 aan dit onderzoeksprogramma.

ADVIESWERKZAAMHEDEN

Het doorgeven van kennis door het ITC omvat tevens advieswerkzaamheden. Deze adviezen zijn gericht op ontwikkelingslanden. Advieswerkzaamheden zijn doorgaans een follow-up service voor alumni en hun organisaties of instituten. Veelal zijn deze gericht op capaciteitsontwikkeling en institutionele versterking. Meer dan duizend projecten zijn tot dusver afgerond. Het Instituut is momenteel betrokken bij een divers aanbod van projecten over de hele wereld. De meeste projecten zijn onderwijsgericht. Ze worden uitgevoerd door de wetenschappelijke afdelingen en gecoördineerd door het Bureau Marketing en Project Services. Het ITC is bekend bij alle grote internationale (projectgefinancierde) organisaties. Daarnaast werkt het Instituut nauw samen met een groot aantal instituten over de hele wereld, vooral met organisaties in de doellanden van het ITC die overeenkomstige belangen hebben.

Kerngegevens 2006

- 1364 nieuw ingeschreven studenten
- 555 toegekende graden/diploma's en certificaten
- 7 onderwijsprogramma's, 15 korte cursussen, 6 refresher cursussen, 15 'joint education' programma's, 5 cursussen afstandsonderwijs, 35 maatwerk cursussen
- 112 wetenschappelijke publicaties
- 48 PhD-studenten
- 8 promovendi, 10 promoties
- 108 externe onderzoeks-, onderwijs- en adviesopdrachten
- 236 medewerkers in fte

1 ONDERWIJS

Kenmerken van het onderwijs aan de Universiteit Twente zijn kwaliteit, flexibiliteit, samenwerking, efficiëntie en internationalisering. Het evenwichtige onderwijsaanbod is van hoge kwaliteit en de UT wil daar een groeiend aantal studenten van laten profiteren.

In het Instellingsplan 2005-2010 heeft de UT zich nadrukkelijk uitgesproken voor onderwijs dat nauw samenhangt met onderzoek van internationaal (top-)niveau. Dat betekent dat studenten uitdagingen moeten vinden in aantrekkelijke onderwijsprogramma's, bachelorprogramma's breed van opzet moeten zijn met ruime mogelijkheden tot differentiatie en excellente studenten de mogelijkheid moeten hebben om honoursprogramma's te volgen. Het aanbod aan masteropleidingen bevat onder meer een aantal profilerende programma's, die gerelateerd zijn aan de onderzoeksgebieden waarin de UT internationaal excelleert.

Academische vorming speelt een belangrijke rol in het onderwijs van de UT. Moderne onderwijskundige inzichten en faciliteiten worden over de volle breedte toegepast en het verder verhogen van de studierendementen staat hoog op de agenda. Bovendien wordt er rekening gehouden met de eisen die het bedrijfsleven aan afgestudeerden stelt.

De uitgangspunten voor het onderwijsbeleid van de UT zijn in 2006 vastgelegd in de Beleidsnota Onderwijs. Daarnaast vormt de in 2005 verschenen nota WO-sprint (Stimuleringsprogramma Innovatief Natuurwetenschappelijk en Technisch onderwijs) de basis voor een groot aantal activiteiten dat in 2006 heeft plaatsgevonden.

1.1 GROEI

Zowel in het instellingsplan 2005-2010 als in de bestuurlijke agenda 2006-2007 is 'gestage groei' één van de zwaartepunten van het gevoerde beleid. Het streven is om bij het onderwijs een zodanige groei te realiseren dat de bestaande faciliteiten optimaal benut worden, de continuïteit gewaarborgd is en het onderwijs op de universiteit kwalitatief hoogwaardig blijft.

Figuur 1.1. Aantallen studenten

	2002	2003	2004	2005	2006
Ingeschreven studenten	6583	7058	7357	7673	7849
Totaal bachelors	1990	3077	4175	4821	4806
Totaal masters	34	153	432	951	1894
Totaal doctoraalstudenten	4569	3828	2750	1901	1149

De studentenaantallen van de Universiteit Twente laten de afgelopen jaren een constante groei zien. Ook in 2006 is het aantal studenten gestegen ten opzichte van het jaar ervoor, zie figuur 1.1.

STREEFWAARDEN

Het instellingsplan noemt bij de groeidoelstelling een stijging van 15% in de bachelorinstroom ten opzichte van de instroom in 2003, hetgeen resulteert in een streefwaarde van 1400 eerstejaars bachelors in 2010. Daarbij is aangegeven dat deze instroom in 2010 voor 10% uit Duitse studenten moet bestaan. Gezien de nog steeds toenemende instroomcijfers is deze doelstelling inmiddels verhoogd en streeft de Universiteit Twente naar een integrale groei van de studentenomvang naar tienduizend in 2010. Bij dat aantal worden de bestaande faciliteiten optimaal benut, is de continuïteit gewaarborgd en blijft het onderwijs op de universiteit kwalitatief hoogwaardig.

De toenemende concurrentie tussen instellingen in binnen- en buitenland om studenten te werven, maakt dat er duidelijke keuzes gemaakt moeten worden in hoe deze doelstelling te realiseren. Hiertoe zijn in 2006, ook voor het onderwijs, prestatie-indicatoren geformuleerd en zijn de faculteiten gevraagd in het licht van de doelstellingen uit het instellingsplan en de bestuurlijke agenda facultaire streefwaarden te benoemen. In 2007 worden de universitaire en facultaire streefwaarden voor deze indicatoren verder met elkaar in lijn gebracht.

Een deel van de beoogde groei zal gerealiseerd kunnen worden door het nog beter bedienen van huidige doelgroepen, hoewel ook relatief nieuwe doelgroepen, zoals HBO-studenten, internationale studenten en professionals een belangrijke bron vormen.

1.1.1 Instroom

Hoewel een exacte bepaling van de aantallen instromende masterstudenten moeilijk is in deze overgangstijd van het doctoraal- naar het bachelor- en mastersysteem, wordt de groei in eerstejaars uitgesplitst in figuur 1.2. Te zien is dat het totaal aantal eerstejaars instelling ook in 2006 weer flink is toegenomen. Dit geeft vertrouwen dat het aantal van tienduizend studenten in 2010 bereikt gaat worden.

Figuur 1.2. Eerstejaars instelling

	2002	2003	2004	2005	2006
Bachelor	1090	1219	1031	1211	1249
Master	27	115	133	88	104
Premaster			315	305	290
Ongedeelde opleiding	273	147	2		
Totaal	1390	1481	1481	1604	1643 ³
Percentage groei totaal		6,5%	0%	8,3%	2,5%

BACHELORINSTROOM - NATIONAAL EN INTERNATIONAAL

De groei naar tienduizend studenten in 2010 moet, zoals eerder vermeld, onder andere gerealiseerd worden door een groei in de bachelorinstroom van 15%. Door de doelstelling van het Platform Bèta Techniek om in 2010 vijftien procent meer instroom en uitstroom voor technische opleidingen te realiseren ten opzichte van het jaar 2003, is de instroom bij technische opleidingen daarbij een belangrijke bron van aandacht. De technische opleidingen trokken in 2006 49 bachelorstudenten meer dan in 2005 en dat was een groei van zes procent. De Universiteit Twente heeft, vanuit WO-sprint, financieringsmogelijkheden gekregen om die instroom en doorstroom verder te vergroten. Die middelen zijn in tien projecten ingezet.

Het streven is dat de bachelorinstroom in 2010 voor 10% uit Duitse studenten bestaat. In figuur 1.3 is te zien dat na een zeer sterke stijging in 2005 en 2006 deze doelstelling is gerealiseerd en dat de Duitse instroom stabiliseert. De opleiding Psychologie (76 Duitse eerstejaars) en de track European Studies (62 Duitse eerstejaars) zijn daarin de grootste trekkers. Bij andere studies wordt gekeken naar mogelijkheden voor een Duitse instroom. De toelatingseisen voor technische studenten uit Duitsland zijn bijvoorbeeld aangepast, zodat die gelijklopen met de eisen die aan Nederlandse studenten worden gesteld.

Figuur 1.3. Buitenlandse eerstejaars instelling

	2002	2003	2004	2005	2006
Totaal	102	124	178	231	251
% totale instroom	7,3	8,4	12,0	14,4	15,3
Duitsland	20	18	64	174	171
% totale buitenlandse instroom	1,4	1,2	4,3	10,8	10,4
Overig	82	106	114	57	80

NUMERUS FIXUS

Voor de bacheloropleidingen Technische Geneeskunde gold in het verslagjaar een numerus fixus. 114 studenten hebben zich bij de Informatie Beheer Groep via de voorinschrijving aangemeld. 104 studenten voldeden aan de toegangseisen, terwijl 102 studenten zich na loting uiteindelijk voor de opleiding hebben ingeschreven.

³ Het aantal bekostigde eerstejaars komt in 2006 uit op 2026. Dit aantal wijkt af van eerstejaars instelling door een wijziging in de definitie van bekostigde premasters (zie ook de kentallen van het financieel jaarverslag op pagina 15)

In 2005 was er ook een Numerus Fixus bij de opleiding Psychologie, maar deze is in het verslagjaar afgeschaft. Een belangrijke reden is dat de Numerus Fixus de opleiding minder aantrekkelijk maakt voor de Duitse doelgroep, doordat zij moest beslissen een cursus Nederlands te volgen voordat er duidelijkheid bestond over plaatsing.

MASTERINSTROOM - NATIONAAL EN INTERNATIONAAL

In het Instellingsplan 2005 – 2010 staat de groei-doelstelling voor de masterinstroom vermeld, de wens is om in 2010 een groei gerealiseerd te hebben van 20% ten opzichte van 2003. In het kader van de focus op 'gestage groei' zijn ook voor de masterinstroom prestatie-indicatoren geformuleerd. In figuur 1.2 staan enkele cijfers over masterinstroom vermeld. De zachte knip die er zit tussen bachelor en master, waarbij bachelorstudenten tegen het einde van de studie al met mastervakken kunnen beginnen, levert echter een diffuus beeld van de totale masterinstroom op.

Om bovengenoemde groei te realiseren wordt aandacht besteed aan een doelgroep breder dan alleen de bachelorstudenten van de eigen instelling, er wordt bijvoorbeeld veel aandacht besteed aan de doorstroom van HBO-studenten. Het aantal HBO-zij-instromers is in het verslagjaar verder toegenomen. Belangrijk zijn daarin de schakelprogramma's, gerealiseerd door een samenwerkingsverband van de UT met de SAXION hogeschool. Deze schakelprogramma's worden ook met andere hogescholen voorbereid.

De groei in de masterinstroom dient ook voor een belangrijk deel te komen uit de internationale instroom. In het Instellingsplan is de doelstelling geformuleerd dat in 2010 de internationale instroom 30% van de totale masterinstroom beslaat. Een van de voorbeelden die daaraan bijdragen is de master Public Administration. Deze master wordt gevolgd door veertig studenten uit centraal en oost Europa, met een door Buitenlandse Zaken mogelijk gemaakt beurzenprogramma.

MARKTAANDEEL

De bachelorinstroom in verhouding tot andere Nederlandse Universiteiten zijn in figuur 1.4 weergegeven.

Figuur 1.4. Eerstejaars instelling bachelor

	2002	2003	2004	2005	2006
Eerstejaars instelling bachelor Nederland	29.979	34.994	38.494	39.208	40.268
Eerstejaars instelling bachelor UT (incl. premasters)	1108	1239	1357	1516	1539
Marktaandeel UT eerstejaars instelling bachelor (%)	3,7	3,5	3,5	3,9	3,8

Het marktaandeel van de UT blijft met 3,8% voor bachelors en 3,4% voor het totale aantal eerstejaars studenten stabiel ten opzichte van voorgaande jaren.

BACHELORWERVING

Bij het realiseren van een groei in de bachelorinstroom wordt veel aandacht besteed aan het werven van Nederlandse, maar ook internationale (voornamelijk Duitse) scholieren uit het voortgezet onderwijs.

In het verslagjaar heeft de instelling een nieuwe UT-brede bachelorcampagne ingezet. In het voorjaar van 2006 is in het kader van W.O.-sprint tevens extra aandacht besteed aan de werving voor technische en natuurwetenschappelijke bacheloropleidingen. Met tien projecten werd gericht gewerkt aan het verhogen van de instroom. Dat deze aanpak werkt was ook de conclusie van de auditcommissie van de landelijke stuurgroep WO-sprint, die in 2006 de resultaten evalueerde. De instroomcijfers bevestigen het eerste succes van die inspanningen.

Bij deze inspanningen is een goede samenwerking en aansluiting met het voortgezet onderwijs van belang. Dit heeft in 2006 volop aandacht gekregen van het LINX College. De missie van het LINX College is het creëren van een doorlopende studieloopbaan voor alle

leerlingen van het voortgezet en hoger onderwijs. Dit wordt gerealiseerd door een groot aantal onderwijsinstellingen met elkaar samen te laten werken en in dat proces zijn in 2006 belangrijke stappen gezet.

De verbetering van de aansluiting tussen het voortgezet onderwijs en de UT geschiedt door tal van projecten. Zo zijn er masterclasses, topperstrajecten, studie try-outs, profielkeuzedagen, bijspijkerkampen en leerlingenwerkplaatsen. Bèta-studenten worden gekoppeld aan vwo-leerlingen met het NT/NG profiel om een (persoonlijke) brug te slaan tussen de Universiteit Twente en het voortgezet onderwijs. Het doel is hierbij om het enthousiasme van de studenten voor de bèta-richtingen over te brengen op de scholieren. Ook vind er uitwisseling plaats van docenten van het voortgezet onderwijs en van de UT.

MASTERWERVING

Bij de werving voor het masteronderwijs staan vier doelgroepen centraal, namelijk HBO-studenten, universitaire bachelor studenten, internationale bachelor studenten en professionals (life-long learning). Deze groepen hebben een verschillende intellectuele achtergrond en ook verschillende wensen ten aanzien van de gehanteerde onderwijsvormen. Daarom is in de werving in 2006 meer aandacht besteed aan de diversiteit en flexibiliteit van het onderwijsaanbod van de UT.

Een belangrijke component van de masterwerving is internationale werving. In de nota "Diversiteit, Kwaliteit en Groei" van juni 2006 zijn de landen geïdentificeerd waar de UT zich de komende twee jaar op gaat richten. In Europa zijn dit Duitsland, Oostenrijk, Tsjechië, Polen, Griekenland, Rusland, Bulgarije en Turkije. Voor Azië zijn dat China, Taiwan, Vietnam, Indonesië en India. Een middel dat veel wordt ingezet in de masterwerving in Azië is het deelnemen aan wervingsfairs en aan internationale conferenties waar Universiteiten elkaar rond inhoudelijke thema's ontmoeten. In 2006 is deelgenomen aan fairs in China, Indonesië, Vietnam en India en aan Internationale conferenties in Amerika, Australië en Zwitserland.

Binnen de masterwerving is de aansluiting met de vooropleidingen van groot belang. De UT en de SAXION Hogeschool hebben sinds 2006 dan ook een instellingsbreed stelsel van schakelprogramma's tussen de verwante opleidingen. Het voordeel van de schakelprogramma's is dat ze veelal zijn ingebed in het HBO bachelor curriculum, waardoor de student amper tijd verliest bij de doorstroom van het HBO naar de UT. Ook met Windesheim en de Hanzehogeschool Groningen worden afspraken gemaakt over doorstroom. De wens is om ook met deze partners de samenwerking in de toekomst uit te breiden.

DOELGROEPENBELEID

Voor zowel de master- als de bachelorprogramma's is het streven meer allochtone studenten uit de regio aan te trekken. In december 2006 werd de startconferentie van een nieuw UT-project gehouden, 'Stimulering Twents Talent'. Het doel van dit project is het vergroten van de instroom, doorstroom en uitstroom van allochtone studenten in het hoger onderwijs.

Om dit te bereiken zal vanuit dit project de komende jaren specifiek werving en begeleiding van deze doelgroep plaatsvinden. Daarbij moeten talentvolle (allochtone) leerlingen, met academische potenties die nu op VO/MBO/HBO zitten gestimuleerd worden om een academische opleiding te volgen. Extra ondersteuning moet deze doelgroep vervolgens in staat stellen een academische opleiding te volgen en af te ronden.

Er is in het verslagjaar ook een initiatief geweest om scholieren met een VWO profiel Cultuur & Maatschappij of Economie & Maatschappij te enthousiasmeren voor technische opleidingen. Het gaat daarbij om de opleidingsvariant Techniek, Ontwerp en Maatschappij, die opleidt tot een bachelor Werktuigbouwkunde of Civiele Techniek. De start staat onder voorbehoud gepland voor 1 september 2007.

1.1.2 Onderwijsportfolio

MASTERAANBOD

In 2006 zijn twee nieuwe masteropleidingen van start gegaan, namelijk Embedded Systems en Sustainable Energy Technology. Deze masters vallen binnen de 3TU Graduate School, een initiatief van de 3TU federatie om voor de internationale instroom van hooggekwalficeerde studenten één toegang tot topopleidingen te creëren. Dit betekent dat de opleidingsprogramma's wat betreft inkleuring en specialisatie verschillen op de drie locaties (Delft, Eindhoven en Enschede), maar dat ze wat betreft de verplichte programma's sterk op elkaar zijn afgestemd.

Voor het starten van drie andere 3TU-masters is in 2006 veel voorbereidend werk verricht. Het gaat daarbij om Construction Management & Engineering en Systems and Control, die naar verwachting in 2007 van start zullen gaan en om Science Education & Communication, waarvan de start voor 2008 staat gepland.

Buiten de 3TU-samenwerking is de masteropleiding Technical Medicine in 2006 geaccrediteerd en vervolgens officieel ingesteld aan de UT. Een aanvraag voor een tweejarige masteropleiding Medische Psychologie is in 2006 in voorbereiding genomen.

In 2006 is de afbouwfase van de postpropedeutische opleiding WWTS (Wetenschap van Wijsbegeerte, Techniek en Samenleving) ver gevorderd. Alle cursorische vakken in de wijsgerige onderbouw zijn afgesloten en er zijn afspraken gemaakt met studenten die nog vakken moeten afronden. Door de invoering van de bachelor-masterstructuur is de master Philosophy of Science, Technology and Society (PSTS) voor deze opleiding in de plaats gekomen.

Naast deze veranderingen in het masteraanbod van de UT is er binnen het onderwijsportfolio van de UT nog een aantal belangrijke ontwikkelingen te melden.

HONOURSTRAJECT

De besluitvorming over de start van een pilot met een Honourstraject voor bovengemiddeld presterende studenten heeft in 2006 plaatsgevonden. Dit tweejarige programma van in totaal 30 EC is in februari 2007 van start gegaan met circa vijftien studenten. Na twee jaar zal het programma worden geëvalueerd.

MINOREN

De doelstelling van het major-minorstelsel is het aan de student aanbieden van een platform voor het (verder) ontwikkelen van academische vaardigheden die in de eigen discipline onderbelicht zouden kunnen blijven. Om deze doelstellingen zo goed mogelijk in te vullen is sprake van continue aandacht en aanscherping van het minorprogramma. Binnen het aanbod van minors hebben in 2006 dan ook verschillende wijzigingen plaatsgevonden. De kwaliteitsbewaking van UT-minors wordt centraal geregistreerd om te voorkomen dat iedere bacheloropleiding bij accreditatie zou moeten aantonen dat alle (toegelaten) minors van voldoende kwaliteit zijn.

LIFE LONG LEARNING

In het kader van life-long learning heeft het Bureau Post-Academisch Onderwijs van de faculteit Management en Bestuur, in opdracht van de European Consortium of Innovative Universities (ECIU), het ECIU Leadership Development Programme ontwikkeld. Daaraan hebben verschillende onderwijsmanagers van ECIU-leden deelgenomen. Daarnaast zijn kortdurende programma's voor managers van waterschappen en enkele andere specifieke doelgroepen ontwikkeld en uitgevoerd, die in 2007 verder worden uitgebreid.

UITBESTEDING ONDERWIJS IN 2006

- In de masteropleiding Telematica zijn twee vakken (samen 10 credits) verzorgd door (ex-medewerkers van) het Telematica-instituut (kosten: 15 k€)
- In de minor Kunst Media en Technologie wordt onderwijs ingebracht door de AKI en door de Saxion Hogeschool (kosten: 30 k€)
- In de bacheloropleiding Elektrotechniek wordt een vak toegeleverd door de TU Delft.
- De uitvoering van een deel van het BSc programma Civiele Techniek is uitbesteed aan de Nederlandse Defensie Academie (KMA) te Breda.

Bij veel opleidingen wordt tevens gebruik gemaakt van gastdocenten uit de praktijk. Op die manier is een koppeling mogelijk van de aangeleerde theorie en de praktijksituatie. Bij de opleiding Technische Geneeskunde is er bijvoorbeeld sprake van participatie in het FC Dondersinstituut van de Radboud Universiteit Nijmegen. Hierdoor wordt gebruik gemaakt van de onderwijs- en onderzoeksfaciliteiten van de Radboud Universiteit. Tevens worden delen van het onderwijs in overleg en samenwerking met de Radboud Universiteit gemaakt.

Op internationaal vlak is er in het verslagjaar gewerkt aan een programma voor offshore-opleidingen in China. Het Chinese Internationale MBA Programma (IMBA) is een management development programma met een internationale oriëntatie, ontworpen voor academici met een technisch georiënteerde achtergrond en enkele jaren werkervaring. Het programma wordt in samenwerking met het College of Business Administration of Hunan University in Changsha gerealiseerd.

MAATWERKTRAJECTEN

Maatwerktrajecten volgens de definitie van het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen zijn binnen de Universiteit Twente niet aangeboden in het verslagjaar.

INTERNATIONALISERING

Naast het onderwijs binnen of georganiseerd door de UT zijn er verschillende mogelijkheden voor studenten om aan buitenlandse onderwijsprogramma's deel te nemen, gelijke mogelijkheden bestaan er ook voor buitenlandse studenten om onderwijs aan de UT te volgen. Ook wordt er veel aandacht besteed aan het taalbeleid op de UT, zie paragraaf 1.2.

Uitwisseling

Er zijn binnen de UT een aantal verschillende mogelijkheden tot uitwisseling. In totaal maakten 324 UT-studenten hiervan in 2006 gebruik op de volgende manier:

- Het EC Socratesprogramma, waarbij tachtig buitenlandse studenten naar de UT kwamen
- Uitwisselingen op basis van bilaterale contracten met universiteiten over de hele wereld
- Stagebedrijven
- Uitwisseling met partners van het European Consortium for Innovative Universities (ECIU), waarbij dertien buitenlandse studenten naar de UT kwamen en vier UT-studenten naar het buitenland gingen.

In 2006 is een aantal acties genomen om uitwisseling binnen ECIU te bevorderen. Omdat deze partners goed bekend zijn bij de UT en omdat er een makkelijke ingang bestaat tot studentenuitwisseling is het doel om de ECIU partners tot preferred partner te maken wat betreft internationale mobiliteit. Concreet betekent dit dat er een inventarisatie gemaakt wordt van de mogelijkheden en randvoorwaarden voor uitwisseling per ECIU partner. Ook biedt de ECIU aan alle studenten die op uitwisseling zijn geweest een Symposium on Global Competence aan, waar studenten aanvullende competenties kunnen opdoen op het gebied van interculturele vaardigheden en ondernemerschap.

In 2006 is de start gemaakt voor een nieuwe, intensievere vorm van uitwisseling, de zogenoemde Twin Programmes. Het doel van dit programma is structurele uitwisseling van (cohorten van) studenten mogelijk te maken, waarbij studenten een vooraf afgesproken curriculumonderdeel bij een buitenlandse partneruniversiteit volgen.

Beurzen

In het kader van internationalisering levert de in 2006 in het leven geroepen University of Twente Scholarship Program een belangrijke bijdrage aan het onderwijsportfolio. Dit vloeit voort uit de besluitvorming van het College van Bestuur eind 2006 over de organisatie en inrichting van een beurzenprogramma voor internationale studenten. Het beurzenstelsel is opgebouwd uit een aantal compartimenten, waarbij de financieringsbron het criterium is. Zo zijn er compartimenten voor de gelden van de Nederlandse overheid, de Europese Commissie en het bedrijfsleven. In 2007 zal de implementatie van dit beurzenstelsel door het International Office nader vorm krijgen

In 2006 heeft de UT gebruik gemaakt van de volgende beurzen voor uitgaande studenten:

Figuur 1.5. Overzicht van beurzen voor in- en uitgaande studenten

Beurzen voor uitgaande studenten	Uitgaven 2006	Aantal studenten
Twente Mobility Fund (eigen mobiliteitsfonds)	€ 18.800	275
Socrates	€ 17.000	15
Leonardo voor studenten	€ 20.000	25
Delta uitgaande studenten	€ 8.100	9
Beurzen voor inkomende studenten	Uitgaven 2006	Aantal studenten
Huygens	€ 25.000	3
Delta inkomende studenten	€ 46.000	5
Shell (TSCSP)	€ 120.000	6
Huygens China	€ 22.000	2
NFP 2006 Masters	€ 160.000	6

Aan de Leonardobeurs voor graduates hebben geen UT-studenten deelgenomen en over de beurzen van Culturele Verdragen zijn geen getallen bekend.

STUDIEPUNTEN

Ook in 2006 werd gebruik gemaakt van de ECTS systematiek. Met name voor studenten die een periode van hun studie in het kader van het Socratesprogramma bij een Europese Universiteit doorbrengen worden ECTS studiepunten middels het transcript of recordsformulier toegekend. Hetzelfde geldt voor inkomende Socratesstudenten. In alle andere gevallen wordt er bij studenten en docenten op aangedrongen ECTS studiepunten voor een buitenlandsverblijf toe te kennen.

Het aantal studiepunten dat door buitenlandse studenten aan de UT behaald is wordt overigens niet bijgehouden.

1.2 KWALITEIT

Zowel in het instellingsplan 2005-2010 als in de bestuurlijke agenda 2006-2007 is academische kwaliteit één van de zwaartepunten van het gevoerde beleid. In de periode tot 2010 wil de Universiteit Twente werken aan een kwaliteitsagenda voor het onderwijs ten einde de kwaliteit en de studierendementen te verhogen. Er wordt veel aandacht besteed aan een gestandaardiseerd kwaliteitszorg- en volgsysteem, een constante monitoring van de curriculumopbouw en meer aandacht voor onderwijskundige ondersteuning.

STREEFWAARDEN

In het verlengde van het instellingsplan en de bestuurlijke agenda zijn in het kader van de verbetering en verbreding van de planning en controlcyclus in 2006 ook prestatie-indicatoren ten aanzien van de onderwijsrendementen geformuleerd. Het College van Bestuur heeft zich tot doel gesteld het rendement van de bacheloropleidingen in 2010 te hebben verhoogd tot

75 procent en het rendement van masteropleidingen tot 90 procent. Het geven en vergelijken van onderwijsrendementen van verschillende jaren is door de omschakeling van het doctoraal- naar het bachelor- en mastersysteem echter op dit moment niet goed mogelijk. Deze gegevens worden daarom niet vermeld in dit jaarverslag

In het verslagjaar hebben opleidingen verbeteringen aangebracht op basis van NVAO-criteria en de in 2005 beschikbaar gekomen handreiking voor interne kwaliteitszorg op opleidingsniveau. Dit gebeurde veelal in het kader van accreditatie van bestaande of nieuwe opleidingen. Op facultair niveau hebben met name Management en Bestuur en Technische Natuurwetenschappen voortgang geboekt met de ontwikkeling van facultaire kwaliteitszorgsystemen. Ook is in 2006 een project gestart om beleid op instellingsniveau te ontwikkelen voor kwaliteitszorg van opleidingen.

Verder is in het verslagjaar in 3TU-verband een onderzoek gestart naar de implementeerbaarheid van de Criteria voor Academische Bachelor en Master Curricula als basis voor inhoudgedreven kwaliteitszorg op basis van competenties.

Ook het verder professionaliseren van docenten dient een bijdrage te leveren aan de onderwijskwaliteit. In 2006 is in 3TU-verband de intentieverklaring Basis Kwalificatie Onderwijs ondertekend. Hiermee is de stap gezet om te komen tot een onderwijsdiploma voor universitair docenten.

1.2.1 Resultaten

Het aantal behaalde bachelor- en masterdiploma's is in 2006 verder gestegen. Dat is in lijn met de verwachting gezien de overgang naar het bachelor-master systeem.

Figuur 1.6. Aantallen diploma's

Diploma	2002	2003	2004	2005	2006
Doctoraaldiploma's	659	746	836	727	643
Propedeusediploma's	888	790	906	774	922
Bachelordiploma's	-	5	66	331	503
Masterdiploma's	-	7	33	160	338

De maatschappelijke waardering voor UT-afgestudeerden wordt onder meer afgemeten aan hun arbeidsmarktpositie, zoals die wordt gepeild door de W.O.-Monitor (zie figuur 1.7). Deze gegevens worden sterk beïnvloed door ontwikkelingen in de economie maar geven een indicatie van het succes van UT-afgestudeerden op de arbeidsmarkt

*Figuur 1.7 Arbeidsmarktpositie van UT-afgestudeerden
(bron: W.O.-monitor 2006/2007 en voorgaande jaren)*

	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
Percentage afgestudeerden met een baan ^a	92	91	97	96
Gemiddelde werkloosheidsduur na afstuderen (in maanden)	2	3	3	2

^a Afgestudeerd in het academisch jaar twee jaar voor genoemde onderzoeksperiode.

De gegevens voor 2006 zijn vergelijkbaar met vorig jaar en zijn goed te noemen.

1.2.2 Studenten

Concrete aandachtspunten om tot betere kwaliteit en betere studierendementen te komen worden verder toegelicht in deze paragraaf.

STUDENTENVOLGSYSTEEM

De UT heeft in het programma WO-sprint (Platform Bèta Techniek) aangegeven een kwantitatieve en kwalitatieve verbeteringsinslag te maken in studiebegeleiding, mentoraat en studentenvolgsysteem. In 2006 is daarom al gewerkt aan het uitbouwen van het mentoraatsysteem, wat onderdeel wordt van het in 2008 in gebruik te nemen Studentinformatiesysteem.

Een ander belangrijke ontwikkeling is het bindend studieadvies. In de Onderwijsnota 2006-2010 committeert de universiteit zich aan het geven van goed onderwijs en het bieden van goede begeleiding. Het bindend studieadvies is te zien als een laatste remedie in die keten. Het bindend studieadvies is geen doel op zich, maar maakt deel uit van de doelstelling om studenten sneller en beter te verwijzen als hun studieresultaten tegen vallen. In 2006 zijn voorbereidingen getroffen voor een pilot met het bindend studieadvies in 2007 bij de opleiding Toegepaste Communicatiewetenschap.

INTERNATIONAAL

Een belangrijk aspect van de kwaliteit van het internationale onderwijs op de Universiteit Twente is een UT-breed taalbeleid. In 2004/2005 zijn hier de randvoorwaarden voor geschapen. Het Taalcoördinatiepunt (TCP) is opgericht om dit beleid uit te voeren door personeel en studenten te ondersteunen in het leren van een vreemde taal. Er zijn afspraken gemaakt over het niveau Engels waarover verschillende groepen studenten en medewerkers dienen te beschikken. Er zijn binnen de Universiteit Twente middelen gereserveerd om op grote schaal de toetsing en bijscholing van docenten en medewerkers mogelijk te maken.

In 2006 heeft de implementatie van het taalbeleid op de volgende manieren verder vorm gekregen:

- In 3TU-verband worden voor studenten en promovendi dezelfde taaleisen gehanteerd; voor docenten en medewerkers is nog geen gezamenlijke norm vastgesteld.
- Bij de nieuwe te voeren jaargesprekken voor personeelsleden wordt als onderwerp de Engelse taalvaardigheid specifiek besproken.
- In het verslagjaar zijn internationale stafuitwisselingsprogramma's aangeboden aan personeelsleden.
- Om de kwaliteit van het internationale onderwijs te garanderen en vergroten zijn in het verslagjaar voorbereidingen getroffen om alle masteropleidingen vanaf het cursusjaar 2007-2008 in het Engels vorm te geven.
- Naast taalcursussen worden er ook interculturele cursussen georganiseerd voor bijvoorbeeld docenten, om ze voor te bereiden op het geven van onderwijs aan internationale en dus vaak cultureel diverse groepen.

Het International Office ondersteunt studenten en staf bij hun internationale ervaringen. Deze ondersteuning geldt zowel voor studenten en medewerkers die vanuit het buitenland naar de UT komen als andersom. In 2006 verscheen vanuit het International Office het International Student Handbook, dat het voor de internationale studenten makkelijker moet maken te acclimatiseren. Ook zijn er om deze reden tijdens de introductieperiode in augustus extra bijeenkomsten voor internationale studenten georganiseerd.

In 2006 is door de Student Union, naar aanleiding van een behoefteonderzoek bij internationale studenten en verenigingen, een start gemaakt om de opvang van internationale studenten na de start van hun studie te verbeteren

ACADEMISCHE VORMING

Academische vorming speelt een zeer belangrijke rol binnen het onderwijs van de UT. Het doel is om studenten ook naast de studie te stimuleren zich persoonlijk te ontwikkelen. De Student Union speelt hierbij nadrukkelijk een rol.

In 2005 is door de Student Union veel ervaring opgedaan door de opzet van programma's die studenten begeleiden in competentieontwikkeling. In 2006 is hierop voortgebouwd. Ook is gewerkt aan digitale portfolio's, waarin het stimuleren van competenties rond ontwerpen, plannen en samenwerken centraal staan.

De Student Union is in 2006 ook gestart met de Skills Certificates. Studenten kunnen naast hun reguliere studie modules voor het ontwikkelen van verschillende persoonlijke en academische vaardigheden volgen. Deze modules vinden voornamelijk in de avonden en weekeinden plaats, waardoor het voor studenten goed met de studie te combineren is.

ICT IN ONDERWIJS

Een belangrijk middel om de kwaliteit en ook flexibiliteit van het onderwijs te versterken is de inzet van ICT in het onderwijs. De UT heeft daartoe het concept 'campus blend' ontwikkeld: op basis van een verkenning van de kenmerken van de verschillende doelgroepen en van hun behoeften aan flexibilisering van het onderwijs, kan de inzet van ICT per faculteit en zelfs per opleiding verschillend worden ingevuld.

Van groot belang voor de studenten is het campusomvattend lokaal draadloos netwerk, wat door steeds meer opleidingen wordt gebruikt. Studenten werken met notebooks in studielandschappen die met behulp van deze infrastructuur zijn ingericht. Opleidingen kunnen zo een grote variatie in werkvormen aanbieden waarbij de student een actieve rol vervult.

Om op dit gebied vooraan te blijven lopen heeft de UT in 2006 onderzoek gedaan naar de volgende generatie digitale leer- en werkomgeving (DLWO) ter vervanging van het huidige TeleTOP. Er zijn bij een aantal opleidingen pilots gestart om ervaring op te doen met een andere DLWO, Sakai. Ook in 3TU-verband wordt gekeken naar een gezamenlijke opzet van DLWO's, teneinde instellingsoverstijgende studieprogramma's optimaal te ondersteunen.

De UT heeft inhoud gegeven aan een procesanalyse van studiebegeleiding, dat onder andere uitgangspunt is bij de keuze van een nieuw Student Informatie Systeem (SIS) in 2007. De ICT infrastructuur in 3TU-verband is hierbij het uitgangspunt.

De UT heeft tevens in enkele andere projecten geparticipeerd. MathMatch, Mentor in Beeld, DiViDU, M-learning, Keuzenvakkengids.nl, Competentietoetsing met gesloten vragen en ESPACE zijn daar enkele voorbeelden van. Voor de wetenschappelijke informatievoorziening is ook in het landelijke DARE-project, speciaal het "Honderdduizendproject", succesvol geparticipeerd.

Verder zijn binnen de UT in het verslagjaar de volgende ontwikkelingen op ICT gebied te noemen:

- Een upgrade van de algemene ICT-faciliteiten naar het Microsoft Exchange platform voor alle studenten.
- De aansluiting van de UT op SURFnet6 is gerealiseerd.
- Voor een aantal onderzoeksprojecten zijn van SURFnet6 enkele directe lichtpaden gerealiseerd met onderzoeksgroepen elders in Nederland en in het buitenland.
- Voor de 3TU is een Optical-privat-network (OPN) gerealiseerd voor beveiligde federatieve netwerktoepassingen.
- Voor de instellingssystemen zijn investeringen gedaan in het Oracle-platform.
- De UT oriënteerde zich in 2006 op een nieuwe telefoonvoorziening, waarbij relatie gelegd wordt met de behoefte aan multimediacommunicatie in de DLWO.

1.2.3 Beoordelingen

ACCREDITATIE

In 2006 zijn de voorbereidingen voor accreditatie voor de bachelor- en masteropleiding Bedrijfskunde getroffen. Er heeft een zelfevaluatie plaatsgevonden die aan de visitatie vooraf gaat. In 2006 heeft een tweede opleiding met goed resultaat een buitenlandse (EAPAA-) accreditatie ondergaan (master of Public Management).

In 3TU verband hebben de masteropleidingen Sustainable Energy Technology en Embedded Systems een accreditatie verworven. Buiten de 3TU-samenwerking is de masteropleiding Technical Medicine in 2006 geaccrediteerd.

VISITATIES IN 2006

In 2006 zijn de volgende opleidingen gevisiteerd:

- Psychologie: Het eindoordeel was positief. De visitatiecommissie is enthousiast over de gehanteerde ontwerpaanpak. Het visitatieverslag wordt begin 2007 verwacht, maar op basis van een mondelinge rapportage zijn al enkele verbeteringen in gang gezet.
- Bacheloropleiding Bedrijfskunde en masteropleiding Business Administration: Het oordeel was dat de opleidingen potentie hebben om door te groeien naar de top van Nederlandse bedrijven. Het definitieve rapport moet nog verschijnen.
- Educational Design Management & Media (EDMM) en Educational Science and Technology (EST): Begin 2007 wordt het visitatierapport verwacht waarna het verzoek om accreditatie zal worden ingediend.
- Bacheloropleidingen Technische Wiskunde, Technische Informatica en Telematica en de masteropleidingen Applied Mathematics, Computer Science, Human Media Interaction en Telematics: Er zijn nog geen rapporten van deze visitaties verschenen. De mondelinge rapportages waren positief.
- Bacheloropleidingen Civiele Techniek en Werktuigbouwkunde en de masteropleidingen Civil Engineering & Management en Mechanical Engineering: De definitieve rapporten zijn nog niet verschenen.
- Biomedische Technologie. De definitieve rapportage komt in 2007 binnen. De commissie was in haar mondelinge rapportage positief over de opleiding. Op basis van opmerkingen worden enkele verbeteringen doorgevoerd.
- Chemische Technologie. Er is in 2006 nog geen rapportage van de visitatiecommissie verschenen.

ONTWIKKELINGEN N.A.V. EERDERE VISITATIES

In 2005 is de opleiding Bestuurskunde gevisiteerd door de QANU (Quality Assurance Netherlands Universities). In 2006 hebben verschillende acties bij de opleidingen Bestuurskunde (bachelor) en Public Administration (master) plaatsgevonden die voortvloeien uit bevindingen van de visitatiecommissie. Enkele voorbeelden daarvan zijn:

- Evaluaties met studenten, docenten en opleidingsdirecteur en conclusies hieruit verwerken in het onderwijs.
- Versterking van de samenhang tussen de vier BSK-integratieprojecten in de bachelorfase en in deze vakken expliciete aandacht schenken aan vaardighedenonderwijs.
- Stroomlijnen van de keuzemogelijkheden binnen de master.
- Standaardisering van instroomeisen aan masterstudenten, opstellen van doorstroomminors samen met hogescholen.
- Het opstellen van een (faculteitsbreed) onderwijskwaliteitsplan.

In 2003 is de opleiding Technische Bedrijfskunde gevisiteerd door de VSNU. In 2006 hebben verschillende acties bij de opleidingen Technische Bedrijfskunde en Industrial Engineering & Management plaatsgevonden die voortvloeien uit de bevindingen van de visitatiecommissie:

- Organisatie van evaluatiemiddagen.
- Extra aandacht voor werving en selectie van masterstudenten.
- Ontwikkeling van een samenwerking tussen de engineeringopleidingen.
- Curriculumverbeteringen op vakniveau.
- Verbetering van keuzemogelijkheden en flexibilisering van de studieprogramma's.
- Standaardisering van de doorstroomminoren en selectie van masterstudenten.

De visitaties van de opleidingen Toegepaste Communicatiewetenschap en Communication Studies in 2005 gaven aanleiding tot aanscherping van het profiel van beide opleidingen. Daarbij is de nadruk komen te liggen op de ontwerp- en organisatiecontext. Andere acties hadden betrekking op evaluatie van de relatie tussen toetsing en leerdoelen, op aard en omvang van het premastertraject, de verdeling van de studiedruk en het onderscheid in eindtermen bij de bachelor- en de masteropleiding. Het relatiemanagement met de alumni zal bovendien ter hand worden genomen

1.2.4 ELSEVIER/NIPO-ONDERZOEK

Het Elsevier/NIPO-onderzoek geeft de oordelen van studenten weer van een groot aantal WO- en HBO-opleidingen op niveau, inhoud en inrichting van het onderwijs. Ook de faciliteiten, de inzet van de docenten, toetsing en communicatie met studenten krijgen een oordeel. Van de dertien universiteiten wordt de UT door studenten als de zesde beste universiteit beoordeeld in het Elsevier/NIPO-onderzoek.

De oordelingen van de UT-opleidingen zijn over het algemeen goed te noemen. Op te merken valt wel dat de verschillen tussen de Universiteiten klein zijn.

Figuur 1.8. Studentenoordeel Elsevier en Keuzegids Hoger Onderwijs

Opleiding	Elsevier				Keuzegids			
	Aantal opleidingen	Positie UT-opleiding op ranglijst			Aantal opleidingen	Positie opleiding ranglijst		
		2004	2005	2006		2004	2005	2006
Elektrotechniek	3	1	1	1	3	2	1	1
Technische Natuurkunde	-	-	-	-	9	3	7	6
Technische Geneeskunde	-	-	-	-	1	-	-	1
Toegepaste Wiskunde	-	-	-	-	9	1	3	1
Werktuigbouwkunde	3	2	2	3	3	2	2	2
Chemische Technologie	-	-	-	-	9	2	-	-
Biomedische Technologie	2	1	1	2	2	-	2	2
Informatica	9	1	2	2	10	2	3	3
Industrieel Ontwerpen	-	-	-	-	3	2	2	2
Bedrijfsinformatietechnologie	-	-	-	-	8	2	1	2
Civiele Techniek	-	-	-	-	9	2	-	-
Technische Bedrijfskunde	4	1	2	2	3	-	2	2
Bedrijfskunde	7	5	4	2	6	3	4	4
Educational Design, Management & Media	-	-	-	-	3	2	2	1
Telecommunication Engineering	-	-	-	-	1	-	1	1
Toegepaste Communicatiewetenschap	4	1	1	1	4	1	1	1
Bestuurskunde	8	3	3	4	8	3	3	3
Psychologie	10	4	3	3	11	3	4	8

Figuur 1.9. Oordeel van hoogleraren (Elsevier) resp. deskundigen (Keuzegids Hoger Onderwijs)

Opleidingen	Elsevier				Keuzegids			
	Aantal opleidingen	Positie UT-opleiding op ranglijst			Aantal opleidingen	Positie UT-opleiding op ranglijst		
		2004	2005	2006		2004	2005	2006
Elektrotechniek	3	2	2	2	3	-	1	-
Technische Natuurkunde	4	4	1	-	10	9	-	-
Bedrijfsinformatie technologie	-	-	-	-	3	-	1	-
Toegepaste Wiskunde	4	1	2	-	10	1	-	-
Werktuigbouwkunde	3	3	3	3	-	-	-	-
Chemische Technologie	4	2	-	-	-	-	-	-
Informatica	10	4	4	4	10	2	-	-
Bedrijfskunde	6	5	7	6	-	-	-	-
Technische Bedrijfskunde	4	3	-	1	4	2	3	-
Educational Design, Management & Media	7	2	-	-	-	-	-	-
Toegepaste Communicatie-wetenschap	4	4	4	4	-	-	-	-
Bestuurskunde	7	4	5	5	-	-	-	-
Psychologie	10	7	10	10	-	-	-	-

2. ONDERZOEK

Op het snijvlak van disciplines heeft de UT zes multidisciplinaire programma's voor onderzoek gedefinieerd op profilerende kennisgebieden van de UT. Deze zijn vormgegeven in de volgende instituten:

- Nanotechnologie MESA+
- Medische en Biomedische Technologie BMTI
- Telematica en Informatie & Communicatie Technologie CTIT
- Mechanics en Procestechologie IMPACT
- Innovatie en Governance IGS
- Gedragwetenschappen IBR

Deze instituten geven het onderzoek van de UT profiel en massa. Nationaal en internationaal staat het wetenschappelijk onderzoek van de Universiteit Twente goed tot zeer goed aangeschreven.

Ruim negentig procent van het UT-onderzoek werd in het verslagjaar in de zes onderzoeksinstituten verricht. Eind 2006 is besloten dat voor de zomer van 2007 het gehele UT-onderzoek in de instituten wordt ondergebracht. Dit betekent een principiële omslag in de benadering van de instituten: van 'speerpuntinstituten' naar 'instituten met enkele speerpunten'. Het onderbrengen van al het onderzoek in de instituten biedt ook praktisch gezien betere garanties voor het creëren van focus en massa.

2.1. GROEI

Zowel in het instellingsplan 2005-2010 als in de bestuurlijke agenda 2006-2007 is 'gestage groei' één van de zwaartepunten van het gevoerde beleid. In het verlengde hiervan zijn ook voor onderzoek prestatie-indicatoren benoemd. Dit betreft met name de gerefereerde en niet-gerefereerde publicaties en de promoties gerelateerd aan de inzet van het wetenschappelijk personeel op onderzoek. Faculteiten en instituten zijn in 2006 gevraagd streefwaarden aan te geven voor deze indicatoren. In 2007 zullen deze streefwaarden in lijn gebracht worden met de universitaire streefwaarden.

2.1.1. Output

In het verslagjaar daalde de output in de vorm van het aantal gerefereerde wetenschappelijke publicaties. Dit heeft onder meer te maken met een lichte daling van het aantal onderzoek-fte's. De ratio gerefereerde publicaties/staf daalde licht. Het aantal promoties per hoogleraar steeg.

Figuur 2.1. Wetenschappelijke publicaties

	2002	2003	2004	2005	2006
Gerefereerd ^a	814	857	1589	1756	1611
Niet-gerefereerd ^b	1401	1270	977	852	882

^a t/m 2003 werden gerefereerde conferentiebijdragen hierin niet meegeteld, vanaf 2004 is dit wel het geval

^b t/m 2003 werden gerefereerde conferentiebijdragen hierin meegeteld, vanaf 2004 gebeurt dat niet meer

Figuur 2.2. Prestatie-indicatoren onderzoek

	2002	2003	2004	2005	2006
Aantal promoties	122	145	136	166	168
Aantal promoties per hoogleraar (in fte) ^a	2,6	2,6	2,5	2,9	3,0
Inzet wetenschappelijk personeel (in fte)	745	837	916	992	978
Ratio (gerefereerde) publicaties / staf ^b	1,1	1,0	1,7	1,8	1,6

^a Een (voltijds)hoogleraar telt voor 0,4 fte (= onderzoekscapaciteit van een hoogleraar).

^b vanaf 2004 liggen de getallen hoger, omdat de gerefereerde publicaties zijn vermeerderd met de gerefereerde conferentiebijdragen

Het UT-promotierendement is op dit moment niet precies bekend. Het absolute aantal promoties stijgt nog steeds. Er wordt aan gewerkt om de informatievoorziening omtrent promoties structureel te verbeteren.

Figuur 2.3. Performance-indicatoren 2006 voor de onderzoeksinstituten

	MESA+	CTIT	BMTI	IMPACT	IGS	IBR	UT totaal
Promoties	40	40	14	40	18	14	168
Promoties per ozfte vast ^{a,b}	1,3 (1,9)	0,6 (0,6)	0,7 (0,9)	1,3 (1,3)	0,6 (0,4)	0,7 (0,6)	0,9 (0,8)
Aantal fte's onderzoek	237	250	105	190	104	61	978
Ratio (gereferende) publicaties /staf ^c	1,6	1,8	1,8	1,4	2,3	2,5	1,6
Octrooien	6	7	5	4	0	0	24

a De getallen tussen haakjes geven de cijfers over 2005 weer.

b Een (voltijds)hoogleraar telt voor 0,4 fte onderzoekscapaciteit.

c Het aantal publicaties is inclusief (gereferende) conferentiebijdragen. Bij met name de faculteiten Construerende Technische Wetenschappen en Elektrotechniek, Wiskunde en Informatica, die nauw gelieerd zijn aan IMPACT respectievelijk CTIT, zijn veel publicaties conferentiebijdragen (die vaak wel op vergelijkbare wijze worden beoordeeld als tijdschriftartikelen).

Gedurende de laatste jaren is de totale omvang van het UT-onderzoek sterk gestegen, vooral dankzij een toename van het aantal tijdelijke onderzoekers. Verdere groei wordt begrensd door de matchingsproblematiek en is daardoor slechts selectief mogelijk. De matchingsproblematiek wordt veroorzaakt doordat de verworven financiering uit tweede en derde geldstroom (waarin de UT buitengewoon succesvol is) gematcht moet worden met eigen, beperkte, UT-middelen uit de eerste geldstroom. Met de andere Nederlandse Universiteiten voert de Universiteit Twente een krachtig pleidooi voor een meer integrale financiering van extern gefinancierde onderzoeksprogramma's, zoals ook bepleit in onder meer het rapport van de commissie Chang.

2.1.2. Portfolio

De zes onderzoeksinstituten hebben speerpunten gedefinieerd. Deze strategische onderzoeksvelden zijn, per instituut:

INSTITUUT VOOR NANOTECHNOLOGIE MESA+:

- Bio-Nanotechnology, tevens Center of Excellence binnen de 3TU federatie
- Nano-structured Materials Science
- Nano-Electronics
- Micro & Nano Fluidics
- Photonics
- Societal, Ethical and Philosophical Aspects of NanoSciences and Technologies

CENTRUM VOOR TELEMATICA EN INFORMATIETECHNOLOGIE CTIT⁴:

- A-Services Internet (telematica),
- Building Blocks for Ubiquitous Computing and Communication (embedded systems)
- Integrated Security and Privacy in a Networked World
- Natural Interaction in Computer-mediated Environments (Virtual reality en multimedia)
- eHealth (ICT en gezondheidszorg)
- Industrial Engineering en ICT (ICT en productiviteit)

⁴ CTIT is onlangs (in 2007) overgegaan tot een nieuwe indeling van deze strategische onderzoeksvelden.

BIOMEDISCH TECHNOLOGISCH INSTITUUT - BMTI:

- Tissue Engineering
- Rehabilitation Technology
- (minimally invasive) Diagnostics
- Materials & Membranes
- Drug- & Gene Delivery
- Technical Life Sciences

INSTITUTE FOR BEHAVIORAL RESEARCH - IBR:

- Cognitive Tools for Problem-Based Learning Environments
- Design, Implementation, and Use of Communication Means
- Computerized Testing of Knowledge and Skills
- Psychonomics and Ergonomics
- Psychological Factors in Health, Illness and Coping with Illness

IMPACT INSTITUTE OF MECHANICS, PROCESSES AND CONTROL - TWENTE:

- Sustainable Energy
- Smart Devices and Materials
- Fluid & Solid Mechanics

INSTITUTE FOR GOVERNANCE STUDIES IGS:

- Innovation of Governance
- Governance of Innovation
- Sustainable Innovation
- Innovation of Water Management
- Innovation of Building Processes
- Higher Education and the Knowledge Society

De onderzoeksinstituten hebben een zelfstandige positie en beheren de eigen onderzoeksmiddelen. De wetenschappelijk directeuren zijn lid van het Universitair Management Team.

TECHNISCHE GENEESKUNDE

Om het onderzoeksterrein verder uit te bouwen is er op het gebied van Technische Geneeskunde een nieuw kennisinstituut in het leven geroepen. Door het werven van drie hoogleraren is in 2006 ook een eerste stap gezet voor het opzetten van leerstoelen voor Technische Geneeskunde.

SAMENWERKING 3TU

In het verslagjaar heeft de samenwerking tussen de drie technische universiteiten voor het College van Bestuur hoge prioriteit gehad. Ook op het gebied van onderzoek heeft dit in 2006 resultaten opgeleverd, namelijk dat er is begonnen met de opbouw van zes gezamenlijke 3TU Centers of Excellence op de volgende onderzoeksdomeinen:

- intelligent mechatronic systems;
- sustainable energy technologies;
- dependable ICT systems;
- multiscale phenomena;
- ethics and technology;
- bio-nano applications.

Plannen voor deze centra werden eind 2005 aangeboden aan de ministers van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en Economische Zaken. De regering honoreerde de plannen in 2006 met de toekenning van de eerder toegezegde vijftig miljoen euro, gespreid over een periode van vijf jaar. De opbouw van de Centers of Excellence gaat gepaard met de totstandbrenging

van circa 30 nieuwe leerstoelen waarvan negen aan de UT die na vijf jaar uit eigen middelen moeten worden bekostigd. Dat betekent dat er geleidelijk een verdringingseffect zal optreden ten aanzien van bestaande leerstoelen.

Verdere ontwikkelingen die vanuit de 3TU in 2006 op onderzoeksgebied zijn geïnitieerd zijn:

- In het kader van de SmartMix-regeling werden uiteindelijk drie uitgewerkte 3TU-projectvoorstellen ingediend, te weten 'Dependable Embedded Systems', 'Memphis' (op het gebied van nano-electronics en photonics) en 'Translational and Regenerative Medicine'. In totaal was de UT betrokken bij elf van de zestien voorstellen die de voorselectie hebben gehaald.
- Onder de vlag van het 3TU Institute of Science & Technology is gewerkt aan de afronding van het project 'Landkaart', dat tot doel heeft het technisch-wetenschappelijk onderzoek aan de drie TU's in beeld te brengen. Het verslag daarvan is neergelegd in de notitie 'Beeld van het 3TU-onderzoekslandschap'. Daaruit werd duidelijk dat er geen overlap is in het onderzoek van de 3 TU's. De thematische verwantschap van de 3TU's heeft wel geleid tot massa in de vorm van samenwerking.
- Het project 'Kwaliteitsmonitor' is gestart, dat periodiek de kwaliteit van het 3TU-onderzoek op basis van analyses van citatie-impactscores en een internationale benchmark in beeld moet brengen. De resultaten worden in 2007 verwacht.
- De UT participeert in het van oorsprong Twentse Kenniscentrum Duurzame Innovatie (KDI) Cartesius.

OVERIGE SAMENWERKING

Naast de verschillende initiatieven vanuit de 3TU federatie zijn er ook belangrijke samenwerkingsverbanden met andere partners.

Voor de regio Oost Nederland is TRIANGLE het samenwerkings- en coördinatiemechanisme. In samenwerking met de universiteiten van Nijmegen en Wageningen en bedrijven als AKZO Nobel, Vitatron, Abbot en Axis en de provincies Overijssel en Gelderland is de regiegroep TRIANGLE, rond het thema 'De gezonde mens', in 2006 verder uitgebreid. Ook zijn er in het verslagjaar enkele eerste stappen gezet om te komen tot een verdere samenwerking tussen de Universiteiten Noord Oost Nederland (UNON). De Universiteiten van Groningen, Wageningen, Nijmegen en Twente richten zich daarbij vooral op het onderwijs, Duitslandwerving en kennisbenutting.

Ook mogen de volgende samenwerkingsverbanden niet onvermeld blijven:

- Samen met andere kennisinstellingen (waaronder de Technische Universiteiten Eindhoven en Delft) en een 35-tal bedrijven heeft de UT in 2006 het 'Dutch Separation Technology Institute' opgericht. Dit in april gestarte publiekprivate onderzoeksinstituut verwierf 15 miljoen euro overheidssubsidie uit het Fonds Economische Structuurversterking.
- Samenwerking met het Medisch Spectrum Twente en Roessingh op het terrein van revalidatietechnologie en – geneeskunde.
- Samenwerking tussen Technische Geneeskunde en het Universitair Medisch Centrum St. Radboud Nijmegen met een focus op het neurale systeem.
- De UT participeert vanuit IMPACT in de volgende kenniscentra samen met TNO:
 - Kenniscentrum Scheidingstechnologie UT-TNO
 - Centrum voor Geluid en Trillingen TNO-UT
- Vanuit het CTIT participeert de UT met TNO in de volgende kenniscentra:
 - Kenniscentrum Applications of Integrated Driver Assistance TNO-UT
 - Expertise Centre on Performance and Quality of Service in ICT (E-Quality)
 - Nationaal Samenwerkingsverband Security Onderzoek (NVSO)
- Er heeft wederom een intensieve samenwerking plaatsgevonden met de GTI's:
 - ECN (Energieonderzoek Centrum Nederland)
 - GeoDelft
 - MARIN (Maritiem Research Instituut Nederland)
 - NLR (Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium)
 - WL / Delft Hydraulics

- Daarnaast participeert de UT in vier landelijk opererende technologische topinstituten:
 - Dutch Polymer Institute
 - Technologisch Topinstituut Water (waar het UT onderzoeksinstituut Wetsus in is opgenomen)
 - Netherlands Institute of Metals Research
 - Telematica Instituut
- De UT is penvoerder van de onderzoekscholen MESA+, OSPT, iBME, IPV en ICO. MESA en OSPT zijn door de KNAW erkend. ICO werd in 2006 door de KNAW hererkend. Hiernaast participeert de UT in twintig onderzoekscholen waarvan het penvoerderschap door een andere universiteit gevoerd wordt. In vele gevallen is in 2006 de deelname in deze scholen verlengd.

2.2 KWALITEIT

Kwaliteit van onderzoek vormt voor de UT de kern van het nagestreefde onderzoeksprofiel. Niet alleen gekwantificeerde prestaties geven een indicatie van kwaliteit; ook de waardering voor het werk van collega's en externe partijen speelt een rol. In het visitatieprotocol van de UT staat gemeld dat faculteiten elke drie jaar een disciplinaire zelfbeoordeling maken en dat er eens in de zes jaar een externe evaluatie plaatsvindt. Voor de instituten ontbrak een dergelijk protocol. Dat is in 2006 uitgewerkt als onderdeel van een integraal kwaliteitszorgsysteem. In 2007 vinden de eerste beoordelingen plaats.

De zes onderzoeksinstituten spelen een centrale rol in de kwaliteit van onderzoek. In het verslagjaar is op dat terrein veel werk verzet. Binnen de afzonderlijke instituten zijn de volgende ontwikkelingen het vermelden waard:

INSTITUUT VOOR NANOTECHNOLOGIE MESA+:

In 2006 is op vele terreinen van de nanotechnologie baanbrekend onderzoek gedaan, onder andere op het gebied van superconductivity, spintronics, micro- en nanocapsules en surface dynamics. Over het onderwerp Flip-flopping fractional flux quanta verscheen een artikel in het toonaangevende blad Science.

MESA+ is coördinator van het in 2005 gestarte onderzoeksprogramma NanoNed. NanoNed is een nationaal onderzoeksprogramma dat de sterktes van Nederland op het gebied van nanowetenschappen en nanotechnologie bundelt in een nationaal netwerk. NanoNed is een initiatief van acht kennisinstituten en Philips en behelst investeringen in experimentele faciliteiten, wetenschappelijk onderzoek en kennisdisseminatie. De samenwerking betreft ongeveer tweehonderd onderzoeksprogramma's die de komende vijf jaar 1200 manjaar research vertegenwoordigen. De Nederlandse overheid staat garant voor 95 miljoen euro (Bsik subsidie). Het NanoNed onderzoeksprogramma loopt tot het eind van 2009.

In 3TU verband is MESA+ betrokken bij het Centre of Excellence op het gebied van bionanotechnologie.

CENTRUM VOOR TELEMATICA EN INFORMATIETECHNOLOGIE CTIT:

Naast de landelijk georganiseerde disciplinaire onderzoeksvisitaties, die voor CTIT goede tot zeer goede resultaten opleveren, heeft er in 2006 een inhoudelijke (multidisciplinaire) evaluatie plaatsgevonden van de strategische onderzoekoriëntaties. Het merendeel van de SRO's heeft een sterke landelijke positie weten op te bouwen, waardoor het instituut sterk betrokken is bij relevante nationale ICT ontwikkelingen.

Al enige jaren is er binnen het instituut een behoorlijke stijging te constateren van het aantal wetenschappelijke publicaties en het aantal promoties. In 2006 werd ondermeer toonaangevend onderzoek gedaan op de terreinen Embedded Systems en dan met name de betrouwbaarheid daarvan, multimedia en virtual reality waarbij de interactie tussen mens en machine centraal staat.

Het CTIT participeert in het 3TU-instituut (Centre of Competence) op het gebied van ICT, het NIRICT (Netherlands Institute for Research on ICT) en is daarmee betrokken bij het Centre of Excellence Ethics & Technology.

BIOMEDISCH TECHNOLOGISCH INSTITUUT BMTI:

In 2006 is onder voorzitterschap van het BMTI het DutchFoRM forum voor Regeneratieve Geneeskunde opgericht. DutchFoRM is een denktank van Nederlandse bedrijven, kennisinstellingen, patiëntenorganisaties en belangengroepen die zich voor langere termijn committeert aan Regeneratieve Geneeskunde.

Met steun van het Ministerie van Economische Zaken en de provincies Gelderland en Overijssel is gestart met de voorbereiding van een (virtueel) toepassingcentrum voor (vroeg)diagnostiek en postoperatieve monitoring. Daarnaast hebben BMTI en CTIT gezamenlijk bijgedragen aan een sterke UT participatie in het door Radboud geïnitieerde BrainGain SmartMix consortium.

In april 2006 is door het BMTI het 9e (tweejaarlijkse) European Symposium on Controlled Drug Delivery georganiseerd.

In 3TU verband is BMTI betrokken bij het Centre of Excellence op het gebied van bionanotechnologie.

INSTITUTE FOR BEHAVIORAL RESEARCH IBR:

Het IBR leverde in het verslagjaar een belangrijke bijdrage aan het streven van de UT om te komen tot synergie in de domeinen van natuur & techniek, gezondheid en gedrag & maatschappij. Het instituut verricht toonaangevend onderzoek dat internationaal gewaardeerd wordt.

In 2006 is bekend geworden dat IBR gaat deelnemen aan het prestigieuze PISA project, een wereldwijd onderwijskundig survey van de OECD. Een voorbeeld van aansprekend werk binnen IBR is het onderzoek naar de oorzaken en gevolgen van sociale uitsluiting. Ook op het terrein van consumentengedrag en rookstoptherapie zijn belangwekkende resultaten geboekt.

INSTITUTE OF MECHANICS, PROCESSES AND CONTROL TWENTE IMPACT:

Er heeft binnen IMPACT een discussie over focussing plaatsgevonden, aansluitend op het speerpuntenbeleid. Dit heeft geleid tot concentratie van twee thema's, namelijk Sustainable Energy en Smart Devices and Materials, waarbij Fluid & Solid Mechanics als fundering dient.

Het onderzoek van IMPACT heeft in 2006 opnieuw succes geboekt in de Vernieuwingsimpuls. Als indicator voor kwaliteit geldt ook het relatief grote aantal promotieplaatsen dat direct door de internationaal opererende industrie gefinancierd wordt. In 2006 werd op verschillende terreinen baanbrekend onderzoek gedaan. Een voorbeeld daarvan is het onderzoek naar microdruppels en de mogelijkheid om die uiterst gecontroleerd te voorzien van een lading. Ook word er veel samengewerkt met TTI's (Dutch Polymer Institute en Netherlands Institute for Metals Research) en de eerder genoemde GTI's.

In 3TU-verband is IMPACT nauw betrokken bij de Centres of Excellence op de gebieden van High Tech Systems, Sustainable Energy en Fluids & Solids.

INSTITUTE FOR GOVERNANCE STUDIES IGS:

In 2006 is het speerpuntprogramma Innovation in Governance van IGS afgerond. In vijf jaar tijd is meer dan vijf miljoen euro geïnvesteerd in het opbouwen van de kern van het wetenschappelijk onderzoek van het IGS. In 2006 is gestart met de vervoliprogramma's. In 2006 is extra geïnvesteerd in de programma's Innovation of Watermanagement en de Governance of Innovation. Dit heeft in 2006 onder andere geresulteerd in het opzetten van het Twente Water Centre in samenwerking met IMPACT.

2.2.1 Externe beoordelingen

VERDIENCAPACITEIT

De waardering van onderzoek door externe partijen is naast visitaties af te lezen aan de mate waarin de tweede en derde geldstroom gegenereerd wordt. Een bron van zorg bij deze geldstromen is de eerder genoemde matchingsproblematiek. Het succesvol aanboren van een externe financieringsbron moet gematcht worden met eigen gelden. In 2006 heeft een verschuiving van derde naar tweede geldstroom plaatsgevonden. Dit biedt meer kansen voor onderzoek van hoge kwaliteit en is daarom een positieve ontwikkeling.

Figuur 2.4. Financiële prestatie-indicatoren onderzoek

	2003	2004	2005	2006
Baten tweede geldstroom nationaal (M€)	19,6	22,6	25,9	27,8
Baten tweede geldstroom internationaal (M€)	8,1	6,6	7,9	6,8
Baten derde geldstroom (M€)	24,4	30,6	25,5	25,8
Baten resultaatprojecten (M€)	-	-	3,7	5,4
Totaal Baten werk i.o.v. derden (M€)	52,1	59,8	63,0	65,8
Rijksbijdragen, incl. collegegelden (M€)	151,4	148,4	151,4	157,3
Verdiencapaciteit * (%)	34%	40%	42%	42%

* *Verdiencapaciteit = Totaal Baten werk i.o.v. derden als percentage van de Rijksbijdragen inclusief collegegelden*

VISITATIES

In 2006 is een aantal onderzoeksprogramma's gevisiteerd:

- Elektrotechniek: De beoordeelde UT-programma's scoorden in de visitatie van 2006 goed tot zeer goed. Naar aanleiding van de visitatie is het aantal programma's en leerstoelen verminderd, is een aantal groepen heringedeeld en zal de focus binnen een aantal groepen wijzigen.
- Het wijsgerig onderzoeksprogramma "Filosofie van technologie en technologische cultuur" is op 3 van de 4 onderdelen als excellent beoordeeld. Het is gezien de resultaten te verwachten dat het huidig beleid gehandhaafd wordt.
- Civiele techniek is in 2005 gevisiteerd. Naar aanleiding van het rapport van de visitatiecommissie zal worden gestreefd naar versterking van de integratie tussen de Werktuigbouwkunde en de Civiele techniek. De samenwerking binnen de instituten waarin de Civieltechnische leerstoelen participeren wordt geïntensiveerd en de externe relaties versterkt.

3. ONDERNEMEN EN SAMENWERKEN

De Universiteit Twente is een ondernemende Universiteit, waar veel spin-off gerealiseerd wordt naar de regio en waar veel aandacht is voor toegepast onderwijs en onderzoek en (mondiale) samenwerking. Dit is dan ook de reden dat de UT sterkt inzet op kennisvalorisatie en het, naast onderwijs en onderzoek, als een van de pijlers van de Universiteit heeft geïdentificeerd.

Zowel in het Instellingsplan 2005-2010 als in de Bestuurlijke Agenda 2006-2007 zijn 'ondernemen en samenwerken' en 'gestage groei' zwaartepunten van het beleid. In het verlengde hiervan zijn ook onder de noemer Valorisatie in 2006 prestatie-indicatoren benoemd. Dit betreft met name aantallen octrooien, spin-off's en samenwerkingsverbanden. Naast onderwijs en onderzoek is valorisatie echter een relatief jonge pijler. In 2006 is in samenwerking tussen het Innovation Lab, Nikos ((Nederlands Instituut voor Kennisintensief OndernemerSchap) en Institutional Research gewerkt aan een verdere concretisering van genoemde indicatoren.

KENNISPARK

De ambities van de UT op het terrein van kennisvalorisatie passen uitstekend bij de wensen van de regionale partners, zoals de Provincie Overijssel, Regio Twente en de Netwerkstad Twente. Genoemde partijen werken dan ook nauw samen in het Kennispark Twente, met als doel het op en rond de campus vestigen van bestaande bedrijven en het stimuleren van het opzetten van nieuwe bedrijven rond de kernonderzoeksgebieden van de UT. Het Kennispark ondersteunt en verbindt ook de strategische voorstellen die door Kennispark en haar partners zijn ingediend bij het Innovatieplatform Twente.

Medio 2006 hebben de initiatiefnemers, Universiteit Twente, provincie Overijssel en gemeente Enschede, besloten dat Kennispark Twente een slanke en compacte uitvoeringsorganisatie moet krijgen die het project de komende vier jaar verder gaat uitbouwen. Directeur van de nieuwe organisatie is Kees Eijkel, sinds 1 juni 2006 is hij tevens directeur Innovation Lab Twente, dat het valorisatiebeleid van de Universiteit Twente vormgeeft. Tevens is overeengekomen dat Kennispark zich concentreert op de gebieden starten en groeien, samenwerking met het regionaal bedrijfsleven en kwaliteit van de omgeving en acquisitie.

Er zijn grote stappen gezet om ook een fysieke ontmoetingsplek te realiseren tussen wetenschap en bedrijfsleven. In 2006 is onderzoek gedaan naar de revitalisering van het gebouw Langezijds (60.000 m²) op het terrein van de Universiteit Twente. Hierbij wordt in de kern van het gebouw een hoger nieuwbouwgedeelte voorgesteld als landmark met de facilitaire functies van het kantoorgebouw, 'etalagefunctie' als proefopstellingen, expositieruimten en museale opstellingen, aangevuld met een hotel- en congresfaciliteit. In 2007 zijn de definitieve resultaten van dit onderzoek beschikbaar. Op basis daarvan moet een besluit over het vervolg genomen worden.

Het Innovatieplatform Twente, waarin de UT een belangrijke partner is, heeft in 2005 de Twentse Innovatieroute vastgesteld. Dit is de koers die moet leiden tot de versterking van het concurrerend vermogen van de regio. In 2006 is gestart met de operationalisering van deze koers in concrete investeringsprojecten. De Twentse Innovatieroute is daartoe uitgewerkt in een Investeringsagenda, waarin plannen en middelen met elkaar worden verbonden.

Het Innovatieplatform Twente heeft Kennispark benoemd als één van de majeure projecten in Twente, gericht op het creëren van nieuwe werkgelegenheid en economische structuurversterking. De Universiteit Twente heeft dan ook al haar valorisatie activiteiten, die zijn gebundeld in het Innovationlab Twente, ondergebracht in Kennispark.

Tot deze activiteiten behoren onder andere de business accelerators en acquisitieprojecten. Het Nikos en de kennisinstututen vormen hierbij vanuit de UT belangrijke ondersteunende partijen binnen dit beleid.

3TU

Onder de vlag van het 3TU Innovation Lab zijn een gezamenlijke 3TU Octrooiregeling en een set 3TU standaardcontractvoorwaarden voor contractresearch vastgesteld. De regeling en contracten werden ontwikkeld vanuit het Innovation Lab Twente. Tevens zijn met enkele grote ondernemingen gesprekken gestart om ook voor de komende jaren zogenaamde raamovereenkomsten (o.a. over tarieven en intellectueel eigendom) te sluiten.

Er heeft in 3TU-verband ook onderling afstemming plaatsgevonden om het onderwijs en onderzoek op het terrein van ondernemerschap verder uit te bouwen. Besloten is vanuit elk van de drie TU's in 2007 een subsidieaanvraag bij het Ministerie van Economische Zaken in te dienen voor een regionaal 'Center of Entrepreneurship'. Aan het begin van het verslagjaar hebben de drie TU's, het ministerie van Economische Zaken en de gemeenten Delft, Eindhoven en Enschede bovendien het convenant Kansenzones ondertekent. De drie kansenzones hebben tot doel het aantal starters of snelle groeiers te vergroten en te stimuleren.

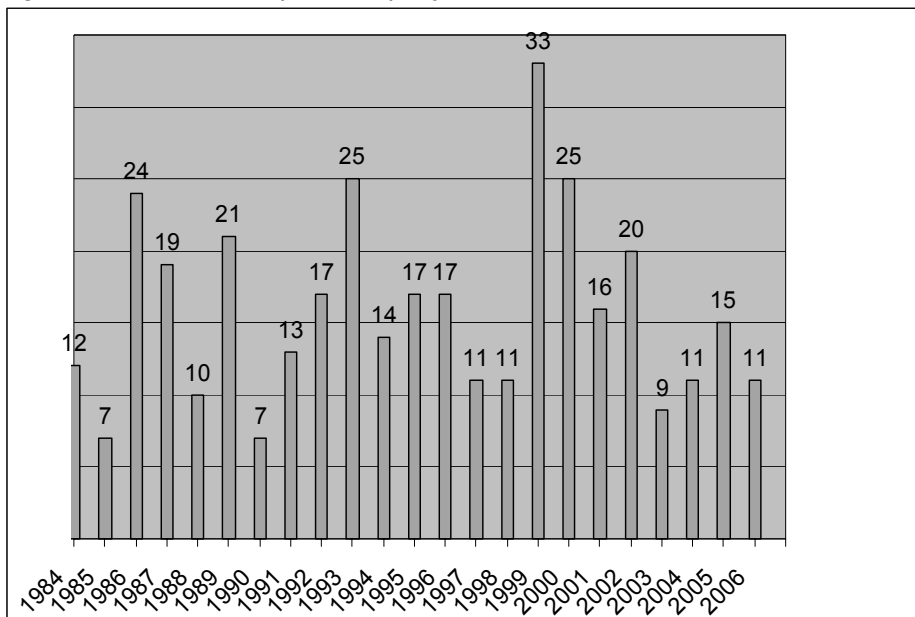
Binnen de 3TU is ook overeengekomen dat elk van de drie universiteiten een eigen SKE-aanvraag (subsidieprogramma KennisExploitatie) bij Technopartner indient, de UT heeft dit in 2006 gedaan. Centraal in de aanvraag staat de gedachte dat fundamentele kennis kan worden benut om nieuwe product – marktcombinaties te ontwikkelen.

Tevens zijn tussen het ministerie van Economische Zaken en de drie TU's afspraken gemaakt ten aanzien van een aanvraag voor beleidsexperimenten EZ. Ook hiervoor is door de UT, vanuit het Nikos en Innovation Lab Twente, in 2006 een aanvraag ingediend. Het experiment richt zich specifiek op het Midden- en Kleinbedrijf met als hoofddoel de verbetering van kennistransfer tussen kennisinstellingen en MKB-bedrijven, conform de afspraken op 3TU-niveau. Met behulp van beide subsidies (SKE en beleidsexperimenten) is Innovation Lab in de gelegenheid om delen van de investeringsagenda van Kennispark Twente te realiseren.

STIMULEREN ONDERNEMERSCHAP

Een van de kerninstrumenten van de UT om kennis om te zetten in bedrijvigheid is het stimuleren van ondernemerschap bij medewerkers en studenten. Ook hier is een belangrijke rol weggelegd voor het Nikos. Met de regeling Tijdelijke Ondernemers Plaatsen (TOP) zijn in de afgelopen vijftig jaar al ongeveer 300 afgestudeerden en medewerkers geholpen met het opzetten van een eigen onderneming, zie ook figuur 3.1. Het totale aantal spin-offs van de UT is ruim 600.

Figuur 3.1. Aantal TOP-plaatsen per jaar

Deze ondernemingen zijn ook zeer succesvol. In 2006 bleek dat onder andere door het feit dat er vier spin-off bedrijven van de UT in de Deloitte Technology Fast 50 staan. Dit is de verkiezing van de 50 snelstgroeiende technologiebedrijven in Nederland. Van deze bedrijven, Micronit Microfluidics B.V., Xsens Technologies B.V., Virtu Secure Webservices B.V. en Fortes Solutions B.V., alle vier gevestigd op het B&S-park, hebben er drie ooit een TOP-regeling ontvangen. Ook de UT-spin-off Recore Systems kreeg in 2006 veel externe waardering, zij wonnen de ING Startersprijs en waren tevens één van winnaars van de ondernemingswedstrijd New Venture.

Ook de Student Union ontplooit allerlei activiteiten die het beleid van de Universiteit Twente in het stimuleren van ondernemerschap ondersteunen. Zij regelen bijvoorbeeld kantoorruimten en bieden netwerkactiviteiten en trainingen aan studenten aan die hun eerste stappen zetten in het ondernemerschap. In 2006 is voor de eerste maal de Student Union Business Course georganiseerd, een vijfdaags evenement waarbij topstudenten kennis kunnen maken met topbedrijven

In 2006 vond ook de lancering van de Studenten Kennis Portal plaats. De Portal koppelt vragen en opdrachten vanuit het bedrijfsleven aan studentondernemers of -organisaties op de Universiteit Twente.

In 2006 is de bussinessaccelerator Smart Devices and Materials gestart, een samenwerking tussen IMPACT en de regionale hightech industrie, verenigd in de stichting Mechatronica Valley. Deze heeft het genereren van nieuwe arbeidsplaatsen uit de aanwezige kennis en kunde van de UT en de bedrijven in de regio als doelstelling. De eerste nieuwe bedrijven die hieruit zullen ontstaan worden verwacht in 2007.

Binnen de onderzoeksinstituten zijn de volgende voorbeelden te noemen op het gebied van ondernemerschap:

- Het kennisvalorisatiebeleid van het CTIT is op nationaal niveau succesvol en daarnaast goed ingebed in de regio via een duidelijk spin-off beleid. Participatie in het bestuur van de Technologie Kring Twente en het bestuur van de Stichting Breedband Twente zorgen daarnaast voor goede regionale contacten.
- Vanuit IMPACT hebben twee jonge onderzoekers in 2006 deelgenomen aan de STW-workshop Oriëntatie op Ondernemerschap. Het businessplan voor een onderneming op het gebied van Membraantechnologie is verder uitgewerkt en zal in 2007 leiden tot oprichting van de onderneming Membryon.
- In 2006 zijn nieuwe patentaanvragen vanuit BMTI begeleid op gebied van biopolymeren, biofysische technieken, biomedische signaalanalyse en biochemische sensoren. Op basis hiervan zijn in 2006 onderhandelingen gestart met een externe groep die een nieuwe onderneming op basis van onze technologie wil beginnen.
- In 2006 heeft MESA+ zich gericht op het verder versterken van de succesvolle commercialisatietechnologie die in de afgelopen jaren heeft geleid tot ruim dertig gestarte bedrijven.
- De provincie Overijssel heeft 2 miljoen euro subsidie toegekend voor Nanotechnology for Food and Health, een toepassingsgericht onderzoek op het gebied van micro- en nanotechnologie waarin de Universiteit Twente samen gaat werken met de Universiteiten van Wageningen en Nijmegen.
- De onderzoeksgroep Nikos van het IGS richt zich, zoals eerder vermeld, speciaal op ondernemen. In haar onderzoek toont zij succes- en faalfactoren van startende en ontwikkelende ondernemers en projecten om deze ondernemers te steunen. Er wordt actief geparticipeerd in projecten die ondernemerschap stimuleren. De resultaten worden tevens gebruikt in zowel bachelor, master als privaat onderwijs.

4. BEDRIJFSVOERING

De bedrijfsvoering van de UT staat in dienst van het primaire proces: onderwijs, onderzoek en kennisvalorisatie. Kwalitatief goede bedrijfsvoering (dienstverlening en ondersteunende faciliteiten) is onderdeel van de kwaliteitsuitstraling die de UT beoogt. Om deze kwaliteit te bereiken is er in 2006 een reorganisatie gestart en is sterk ingezet op professionalisering van het personeel.

In 2006 is ook gestart met het 3TU overleg Bedrijfsvoering. De commissie geeft gestalte aan en houdt toezicht op de afstemming, samenwerking en planvorming van de 3TU's op het gebied van bedrijfsvoering in onder meer bibliotheken, inkoop, ICT en vastgoed.

4.1. ORGANISATIE

In de bestuurlijke agenda 2006-2007 spreekt het College van Bestuur zich uit voor het optimaliseren van de bedrijfsvoering. Het College van Bestuur commiteert zich daarbij aan het realiseren van een bezuiniging van M€ 5 op de dienstverlening en overhead per 2008. Deze doelen dienen gerealiseerd te worden binnen de operatie Efficiente, Moderne Bedrijfsvoering. Naast deze centrale ontwikkelingen is er in 2006 ook sprake geweest van bezuinigings- en reorganisatieprocessen bij de technische faculteiten (Elektrotechniek, Wiskunde en Informatica en Technische Natuurwetenschappen), welke ook een besparing van M€ 5 moeten opleveren.

EFFICIENTE, MODERNE BEDRIJFSVOERING

Bedrijfsvoering wordt gezien als optimaal als die enerzijds is afgestemd op de behoeften van het primaire proces en anderzijds onderling is afgestemd, dat wil zeggen tussen diensten en binnen faculteiten. Om te komen tot deze optimalisatie zijn een optimale taakverdeling, gezamenlijke verantwoordelijkheid, standaardisatie, gemeenschappelijkheid en klantgerichtheid van belang.

Bij een toets van de organisatie van de ondersteuning aan deze vijf sleutelbegrippen, heeft het College van Bestuur geconstateerd dat een andere organisatie van de dienstverlening noodzakelijk is. Het College wenst een cultuur waarin medewerkers elkaar als partner zien en waarin wordt samengewerkt aan de realisatie van de strategische doelen. In 2006 is een traject doorlopen waarbij invulling is gegeven aan een nieuwe structuur voor de universiteit en aan andere werkwijzen. Dat heeft geleid tot een organisatieontwerp van de ondersteuning dat voorziet in concerndirecties, servicecentra en een facilitair bedrijf.

De verbetering van de bedrijfsvoering grijpt in op processen die nu autonoom binnen faculteiten verlopen. Standaardisatie en gezamenlijke verantwoordelijkheid leiden ertoe dat deze processen onder regie van de servicecentra geleverd gaan worden, met de faculteit als eigenaar van zo'n servicecentrum. In 2007 zal de nieuwe organisatiestructuur worden ingevoerd. De implementatie van de nieuwe organisatie en werkwijzen zal enkele jaren in beslag nemen.

Het jaar 2006 stond in het teken van het voorbereiden van de optimalisatie van de bedrijfsvoering. In het voorjaar werd de discussie gevoerd over de contouren van een nieuwe organisatie en werkwijze. Zo werd tijdens een werkconferentie met medewerkers van de universiteit een dialoog over de hoofdlijnen gevoerd. Daarna werden de hoofdlijnen herzien en opnieuw voor debat voorgelegd. Nadat de hoofdlijnen waren vastgesteld werden projectgroepen ingesteld om uitwerking te geven aan de facultaire organisatie, de besluitvormingsprocessen en de nieuw te vormen servicecentra, concerndirecties en facilitair bedrijf. Zo kon in december 2006 al de eerste versie van een integraal reorganisatieplan worden gepresenteerd aan de universiteitsraad. Naar verwachting zal in de eerste helft van 2007 het medezeggenschapstraject zijn doorlopen en tevens een aanvullend Sociaal Convenant zijn vastgesteld.

FACULTEIT ELEKTROTECHNIEK, WISKUNDE EN INFORMATICA

De faculteit Elektrotechniek Wiskunde & Informatica heeft in 2006 een reorganisatie doorgevoerd. De aanleiding hiervoor was de slechte financiële positie waarin de faculteit zich bevindt. De faculteit kampte met een structureel exploitatietekort. Vanaf 2008 moet de faculteit met een sluitende begroting werken en dat betekent dat er een structurele bezuiniging doorgevoerd moet worden.

Na de reorganisatie blijven het doel en de taak van de faculteit dezelfde. Recente visitaties wijzen uit dat onderzoek en onderwijs goed wordt uitgevoerd. De faculteit heeft er daarom voor gekozen de omvang van de organisatie met behoud van de structuur, te verkleinen door bij elk onderdeel (leerstoelen en diensten) nauwkeurig te kijken of onderwijs en onderzoek goed passen op strategische onderwijs- en onderzoeksdoelstellingen. Activiteiten die niet passen in de strategie zijn gestaakt.

FACULTEIT TECHNISCHE NATUURWETENSCHAPPEN

Begin 2006 is het reorganisatie- en revitaliseringsplan TNW vastgesteld en vervolgens ten uitvoer gebracht. Dit plan is erop gericht om vanaf het jaar 2008 een sluitende begroting te realiseren, wat zich vertaalt in een structurele bezuiniging van M€ 3,7. In het kader hiervan is besloten tot het opheffen dan wel verzelfstandigen van acht leerstoelen.

Voor een revitalisering van de faculteit is M€ 2 vrijgemaakt, die met name gebruikt zal worden voor het opstarten van een aantal nieuwe leerstoelen met name op het gebied van Biomedische Technologie en Technische Geneeskunde. Daarnaast zullen vier leerstoelhouders opgevolgd worden, is besloten een nieuwe leerstoel in het kader van procestechnologie/IMPACT in te stellen en is een start gemaakt met de werving voor uiteindelijk vier 3TU leerstoelen (Energy Materials and Devices, Biofunctionalised Polymers and Bionanosystems, Thermochemical Biomass refining Technology, Supramoleculaire Chemie en Technologie).

Met deze serie leerstoelen, die in de loop van het studiejaar 2006/2007 ingevuld moeten worden, zal de faculteit een sterk vernieuwd hooglerarenbestand krijgen en een sterk gewijzigd onderzoeksprogramma.

4.2 PERSONEELSBELEID

Het College van Bestuur heeft zich uitgesproken voor twee hoofdthema's in het personeelsbeleid, namelijk ontwikkeling en flexibiliteit. In dit verslagjaar heeft de UT deze hoofdlijnen nader uitgewerkt, daarvoor de benodigde instrumenten ontwikkeld en regelgeving aangepast.

Primair is gekozen voor ontwikkeling van medewerkers. De medewerkers zijn zelf de eerstverantwoordelijken voor die ontwikkeling en de leidinggevende heeft de taak om medewerkers daarbij te ondersteunen. De ontwikkeling van leidinggevendenden neemt daarom tevens een belangrijke plaats in binnen het personeelsbeleid.

Om dit te ondersteunen heeft er in 2006 een substantiële uitbreiding plaatsgevonden van het aantal cursussen en managementleergangen. Daartoe behoren bijvoorbeeld cursussen op het gebied van persoonlijke ontwikkeling en speciale cursussen voor promovendi.

Andere ondersteuning wordt geboden in de workshop loopbaanoriëntatie, die is bedoeld voor medewerkers die net zijn begonnen in een wetenschappelijke functie en zich willen bezinnen op het vervolg. Er zijn ook mogelijkheden in loopbaanoriëntatie voor medewerkers tussen de 35 en 50 jaar.

De UT houdt geen gegevens bij over personeel dat opleidingen volgt aan de UT.

DOELGROEPENBELEID

Het personeelsbeleid richt zich ook op de ontwikkeling van twee specifieke doelgroepen. Talent vormt de toekomst voor de UT en het is daarom van belang daarin te investeren. Voor vrouwen worden doorstroommogelijkheden binnen de UT vergroot.

Veel aandacht was er in het verslagjaar voor leeftijdsbewust personeelsbeleid. Naar verwachting zal in Nederland van 2005 tot 2015 een grote 'golf' medewerkers massaal met (pre)pensioen gaan. Zonder ingrijpen leidt dit waarschijnlijk tot fikse personeelsproblemen. In 2006 is verder gewerkt aan het ontwikkelen van beleid om daar tijdig en adequaat op in te spelen. Een voorbeeld daarvan is een aantal door de UT getroffen maatregelen om ouderen in staat te stellen langer te (willen) blijven werken. Inzetbaarheid en gezondheid spelen daarbij een belangrijke rol. Maar de aandacht gaat ook uit naar het inzetten van de ervaring en expertise van gepensioneerd personeel, vooral wetenschappelijk personeel wil vaak zolang mogelijk doorwerken. Om dit mogelijk te maken zijn regelingen opgesteld en is een 'contract na pensioen' mogelijk.

WERVINGSBELEID

De huidige gegevens over medewerkersaantallen staan weergegeven in de volgende tabellen.

Figuur 4.1. Personeelsomvang

	2002	2003	2004	2005	2006
WP (fte's)	1304	1352	1390	1412	1369
OBP (fte's)	1061	1020	1002	976	957

Figuur 4.2. Aandeel van WP en OBP in personeelsbestand

	2002	2003	2004	2005	2006
WP (in %)	55	57	58	59	59
OBP (in %)	45	43	42	41	41

In 2006 is de eerste aanzet gemaakt tot het ontwikkelen van een nieuwe Werving & Selectieprocedure om het streven naar meer diversiteit in de medewerkerspopulatie te ondersteunen. De nieuwe procedure wordt in 2007 ingevoerd.

ARBEIDSOMSTANDIGHEDENBELEID

Binnen het personeelsbeleid is veel aandacht voor gezonde en actieve medewerkers. Het project 'Gezond en Sterk op het Werk' dat daartoe in het leven is geroepen is inmiddels een begrip binnen de UT. Dit gevoerde beleid moet medewerkers gezond houden en moet tevens leiden tot minder ziekteverzuim. De activiteiten zijn goed bezocht en vormden soms aanleiding voor de invoering van nieuwe pilots. De belangstelling voor het laagdrempelige adviesinloopuur bij de fysiotherapeut was dusdanig, dat de UT dit in de loop van 2007 regulier wil aanbieden.

Het ziekteverzuim is in het verslagjaar verder gedaald. De dalende cijfers wijzen op toenemende tevredenheid van het personeel en volgen de landelijke trends op dit gebied.

Figuur 4.3. Ziekteverzuim

	2002	2003	2004	2005	2006
Excl. zwangerschapsverlof (in %)	3,2	2,5	3,3	3,1%	2,6%
Incl. zwangerschapsverlof (in %)	3,6	2,9	3,7	3,6%	3,0%

Voor arbeidsomstandigheden is in 2006 op verschillende terreinen aandacht geweest. Specifiek zijn de volgende ontwikkelingen te noemen:

- De functie van biologische veiligheidsfunctionaris (BVF) is ondergebracht bij de dienst PA&O.
- De nieuwe richtlijn opslag en omgang gevaarlijke stoffen is omgezet in een overzichtelijke handleiding, op maat voor de UT.
- De studentenpool voor Bedrijfshulpverlening (BHV) heeft verdere invulling gekregen en is uitgebreid, waardoor er altijd een BHV-er aanwezig kan zijn tijdens groepsbijeenkomsten buiten kantoor tijden.
- Eind 2006 heeft er een inspectie van het ministerie van VROM plaatsgevonden. Daaruit werd geconcludeerd dat er op de UT veel gedaan is om te voldoen aan de regelgeving betreffende GGO (Genetisch Gemodificeerde Organismen) activiteiten. Het gebruik van GGO's is binnen de UT nog relatief kleinschalig; de UT heeft inmiddels voor zes projecten een vergunning op grond van het Besluit genetische gemodificeerde organismen Wet Milieugevaarlijke Stoffen.

MEDEZEGGENSCHAP

Goed functionerende medezeggenschap is van groot belang voor de universiteit. Het vraagt een actieve participatie van de leden en interactie met de universitaire gemeenschap. In de bijlage wordt een verdere toelichting gegeven op de organisatie rond medezeggenschap.

4.3 FACILITEITEN

De UT voert een gericht infrastructuurbeleid. Dit wordt vormgegeven vanuit 3TU verband, maar ook in het samenwerkingsproject TRIANGLE. Bovendien bestaan regionaal, landelijk en internationaal verbanden tussen de UT en andere organisaties als het gaat om faciliteiten.

HUISVESTING

Nadat de UT in 1995 alle gebouwen in eigen beheer heeft gekregen van de Rijksoverheid, is een inventarisatie gemaakt van de staat van de gebouwen. Naar aanleiding daarvan is in 2001 een Masterplan vastgesteld. In het Masterplan wordt de campus ingedeeld in twee centra, namelijk een Woon- en Leefcentrum en een Onderwijs- en Onderzoekscentrum. Hiermee wordt de bebouwing geconcentreerd op twee plekken. Op die manier wordt het groene karakter van de campus behouden en zelfs versterkt.

In het verslagjaar zijn binnen dit Masterplan de volgende vastgoedprojecten afgerond, voorbereid of in uitvoering genomen:

- HOOC (Hart Onderwijs & Onderzoekscentrum): Onderdelen van dit plan zijn reeds afgerond. De aanbesteding van de gebouwen Carré en Nanolab vindt plaats in de periode maart/april 2007, waarna de uitvoeringswerkzaamheden zullen worden gestart.
- De oplevering van het gebouw Meander moet begin 2007 plaatsvinden.
- Plannen voor aanpassingen van de Waaier-kantine zijn in ontwikkeling; uitvoering is gepland in de periode februari 2008 – april 2009.
- De plannen voor aanpassing van de voormalige bibliotheekruimte in gebouw Zilverling zijn gemaakt en uitvoering zal in 2007 plaatsvinden.
- Renovatie Vrijhof: De vleugel waarin de bibliotheek is gevestigd was toe aan een grondige renovatie. In 2006 is daarmee een start gemaakt en in 2007 vindt de afronding plaats.
- Zuidhorst: De Zuidhorst is in november 2006 officieel door minister Van der Hoeven geopend.
- Citadel/Ravelijn: De uitvoeringswerkzaamheden zijn vooralsnog verdaagd tot april 2008.

- Studentenhuisvesting: Woningstichting De Veste heeft in het Woon en Leefcentrum twee nieuwbouwprojecten ontwikkeld ter vervanging van de afgekeurde woningen Calslaan-nieuw. Er zullen twee gebouwen met respectievelijk 150 en 80 wooneenheden worden gerealiseerd, in het project met 80 wooneenheden is tevens winkelruimte opgenomen ter vervanging van het sterk verouderde winkelcentrum in het Woon- en Leefcentrum.
- Herontwikkeling Langezijds: Presentatie en vaststelling van de gewenste voortgang heeft plaats gevonden in oktober 2006. Verwachting is dat de definitieve eindrapportage begin 2007 wordt vastgesteld.
- Koudecirkel: Bij het Horstcomplex is in 2005 gestart met de aanleg van een koudecirkel. Hiermee kiest de UT voor een nieuwe en energiebesparende methode van gebouwkoeling. Afronding van dit project is in het voorjaar van 2007 gepland.
- Wegennet: In verband met de opgelegde taakstellende bezuiniging van M€ 15, zijn alle projecten met betrekking tot de aanpassing van het wegennet op de Campus volgens het Masterplan tot nader order opgeschort. Slechts die infrastructurele projecten, die rechtstreeks voortkomen uit vastgoedprojecten, worden uitgevoerd.

BIJLAGEN

ORGANISATIESCHEMA

Het organisatieschema van de Universiteit Twente is voor een deel gebaseerd op wettelijke verplichtingen. Zo is wettelijk vastgesteld dat een Raad van Toezicht en een College van Bestuur in het organisatieschema zijn opgenomen. De Raad van Toezicht is verantwoording schuldig aan de minister en verstrekt de door de minister gevraagde inlichtingen.

Het College van Bestuur is belast met het bestuur van de universiteit in haar geheel en met het beheer daarvan. Het College van Bestuur oefent de taken en bevoegdheden uit die bij of krachtens de wet aan het instellingsbestuur zijn opgedragen. Het College van Bestuur is verantwoording verschuldigd aan de Raad van Toezicht. Het College van Bestuur verstrekt de Raad van Toezicht de gevraagde inlichtingen omtrent zijn besluiten en handelingen. Het College van Bestuur verstrekt de minister de gevraagde inlichtingen omtrent de universiteit.

Er is een universitair management team (UMT). Het universitair management team wordt gevormd door het College van Bestuur, de decanen van de faculteiten en de wetenschappelijk directeuren van onderzoeksinstituten. Voorzitter van het UMT is de voorzitter van het College van Bestuur. Het college van bestuur bepaalt het strategische beleid van de universiteit in nauw overleg met het UMT.

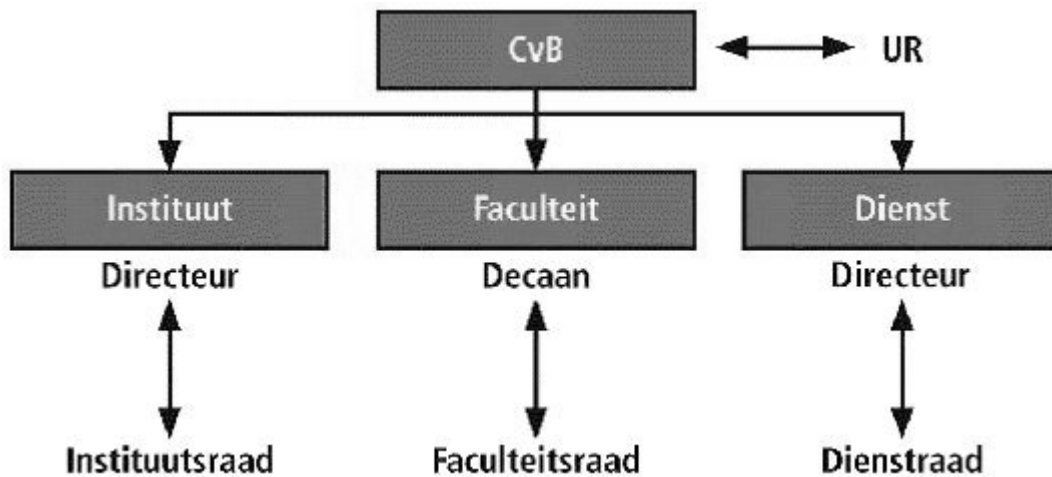
Het UMT kan een stuurgroep onderzoek (Soz) instellen bestaande uit de wetenschappelijk directeuren van de onderzoeksinstituten en de rector magnificus. Het CvB-lid belast met onderzoek is voorzitter (de Rector Magnificus). De stuurgroep onderzoek vergadert tenminste vier keer per jaar. In de stuurgroep vindt de afstemming, coördinatie en voorbereiding van het universitair onderzoeksbeleid plaats ten behoeve van de afstemming in het UMT.

Het UMT kan een stuurgroep onderwijs (Sow) instellen bestaande uit de decanen en de rector magnificus. Het CvB-lid belast met onderwijs is voorzitter (de Rector Magnificus). De stuurgroep onderwijs vergadert tenminste vier keer per jaar. In de stuurgroep vindt de afstemming, coördinatie en voorbereiding van het universitair onderwijsbeleid plaats ten behoeve van de afstemming in het UMT.

De verzorging van het onderwijs en de beoefening van de wetenschap geschieden in de faculteit. Aan het hoofd van de faculteit staat de decaan van de faculteit. De decaan wordt benoemd, geschorst en ontslagen door het College van Bestuur, gehoord de faculteitsraad. De decaan is verantwoording schuldig aan het College van Bestuur. Hij verstrekt het College van Bestuur de gevraagde inlichtingen omtrent de faculteit.

De wetenschappelijk directeur is belast met de algemene leiding van het onderzoeksinstituut. Hij is voorts belast met het bestuur en de inrichting van het onderzoeksinstituut voor het uitvoeren van onderzoeksprogramma's. De wetenschappelijk directeur stelt het begrotingsplan en het jaarlijkse onderzoeksprogramma op. De wetenschappelijk directeur werkt mee aan het bestuur van de universiteit, onder meer door deelname aan het Universitair Management Team en het plegen van overleg met het College van Bestuur over de voorbereiding van het instellingsplan en de begroting. De wetenschappelijk directeur is verantwoording schuldig aan het College van Bestuur.

De dienstdirecteur is de beheerder van de dienst. Het College van Bestuur kan voorschriften en aanwijzingen geven omtrent de bevoegdheden en taakinvulling van de beheerder. De beheerder is verantwoording schuldig aan het College van Bestuur voor de wijze van invulling van het beheersmandaat.

OVERZICHT LEDEN UNIVERSITAIR MANAGEMENTTEAM 2006

Leden College van Bestuur:

Dr. A.H. Flierman
 Prof.dr. W.H.M. Zijm
 Ir. K.J. van Ast

Faculteitsdecanen:

Fac. TNW	Prof.dr.ir. A. Bliëk	
Fac. CTW	Prof.ir. J.W.L.H. Croonen, a.i.	(tot 15-5-2006)
Fac. CTW	Prof.dr. F. Eising	(vanaf 15-5-2006)
Fac. BBT	Prof.dr. P.J.J.M. van Loon	
Fac. GW	Prof.dr. H.W.A.M. Coonen	
Fac. EWI	Prof.dr.ir. A.J. Mouthaan	

Wetenschappelijk directeuren

Oz. Inst. CTIT	Prof.dr. P.M.G. Apers	
Oz. Inst. BMTI	Prof.dr. J. Feijen	
Oz. Inst. MESA +	Prof.dr.ir. D.N. Reinhoudt	
Oz. Inst. Impact	Prof.dr.ir. A. Bliëk, wnd.	(tot 1-9-2006)
Oz. Inst. Impact	Prof.dr.ir. J.A.M. Kuipers	(vanaf 1-9-2006)
Oz. Inst. IBR	Prof.dr. C.A.W. Glas	
Oz. Inst. IGS	Prof.dr. W. van Rossum	

LEDEN RAAD VAN TOEZICHT

E.A. van Amerongen, voorzitter
Drs. H.J. van Essen
J.F. Sistermans (tot 1 april 2007)
Mr. W. Sorgdrager
Drs. W.G. van Velzen

OVERIGE FUNCTIES LEDEN RAAD VAN TOEZICHT

E.A. VAN AMERONGEN:

- Lid van de Raad van Commissarissen (en Raad van Toezicht) van de ANWB
- Vicevoorzitter van de Raad van Commissarissen van ASMI NV, Bilthoven
- Voorzitter van de Raad van Toezicht van het Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen, Rijswijk
- Lid (non-executive) van de Board van Corus Plc, Londen, Engeland
- Vicevoorzitter van de Raad van Commissarissen van HITT NV, Apeldoorn
- Lid van de Raad van Commissarissen van Imtech NV, Gouda
- Lid van de Raad van Commissarissen Koninklijke Swets & Zeitlinger Holding NV, Lisse (tot juni 2006)
- Voorzitter van de Raad van Commissarissen van Lucent Technologies Nederland BV, Hilversum (tot april 2007)

DRS. H.J. VAN ESSEN:

- Voorzitter van de hoofddirectie PGGM, Zeist
- Voorzitter van de Raad van Commissarissen Krono Holding BV, Zeist
- Lid van de Raad van Commissarissen Rabobank Rijk van Nijmegen, Nijmegen
- Vicevoorzitter van de Raad van Commissarissen van Woningstichting Portaal, Baarn
- Lid van de Raad van Toezicht BV Holding NEC, Nijmegen
- Lid van de Raad van Commissarissen van Prismant (fusie NZI/SIG), Utrecht
- Lid van het bestuur Stichting Vrienden van het Hubrecht Laboratorium Utrecht

J.F. SISTERMANS:

Hoofdfunctie:

- Voorzitter van de Adviesraad voor Wetenschaps- en Technologiebeleid van Regering en Staten Generaal, Den Haag

Nevenfuncties:

- President Commissaris van PDM, Maastricht
- Lid van de Raad van Commissarissen Keygene, Wageningen
- Director (commissaris) van United Biomedical Inc., Hauppauge, NY, USA
- Director (commissaris) van BioVeris, Gaithersburg, MD, USA
- Voorzitter van de Raad van Toezicht van Zuidzorg, Eindhoven / Veldhoven
- Voorzitter van de Raad van Toezicht van STG/Health Management Forum, Leiden
- Lid van het Bestuur van Het Brabants Orkest
- Vicevoorzitter van Academy for Technology and Innovation (voorheen Forum voor Techniek en Wetenschap) Amsterdam
- Lid van de Stichting Bevordering Geneeskundige Oncologie (SBGO), Amsterdam
- Lid van de Strategische Adviescommissie Innovatieprogramma's. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag
- Lid van het Innovatie Platform, Den Haag

MR. W. SORGDRAGER

Hoofdfunctie:

- Lid van de Raad van State

Nevenfuncties:

- Vicevoorzitter van de European Commission Against Racism and Intolerance, Raad van Europa
- Voorzitter van de stuurgroep Modernisering Opleidingen en Beroepsuitoefening in de Gezondheidszorg/CBOG
- Lid van het bestuur van Unicef Nederland
- Voorzitter van het College van Toezicht en Advies van SIRE
- Lid van het bestuur van African Parks
- Lid van de Raad van Toezicht van de Mondriaan Onderwijsgroep, Den Haag
- Lid van het bestuur van de Stichting Arbo-Unie
- Voorzitter van de Toetsingscommissie voor Euthanasie Overijssel, Gelderland, Utrecht en Flevoland
- Lid van de Raad van Advies van Hay Group
- Lid van de Raad van Advies van NIOD.

DRS. W.G. VAN VELZEN

- Senior advisor and chair of the European Policy group van Akin Gump Strauss Hauer & Feld, Brussel
- Voorzitter van het Rathenau Instituut
- Lid van de Commissie van Wijzen inzake Bsik
- Lid van de Innovatieraad Brabant
- Commissaris van de luchthaven van Eindhoven
- Lid van de Adviesraad van de Vereniging van Nederlandse Chemische Industrie

LEDEN COLLEGE VAN BESTUUR

Dr. A.H. Flierman
Prof.dr. W.H.M. Zijm
Ir. K.J. van Ast

OVERIGE FUNCTIES LEDEN COLLEGE VAN BESTUUR

DR. A.H. FLIERMAN

Externe activiteiten gerelateerd aan de functie van voorzitter:

- Voorzitter Stuurgroep P&O VSNU
- Lid AB VSNU
- Lid DB/AB 3TU
- Lid Innovatieplatform Twente
- Lid Regiegroep Triangle
- Raad van Ambassadeurs Enschede Muziekwartier
- Lid Health Valley
- Lid Adviescommissie Pieken in de Delta /Oost Nederland
- Lid DB en AB Universteitsfonds
- Lid bestuur KISS (Kennisinstituut Stedelijke Samenleving)

Overige nevenactiviteiten:

- Lid Raad van Toezicht Orbis Concern, Sittard
- Lid bestuur toneelgroep "Oostpool"

PROF.DR. W.H.M. ZIJM

Externe activiteiten gerelateerd aan functie Rector Magnificus:

- Member of the Conference of European Schools for Advanced Engineering Education and Research, CESAER
- Lid Raad van Toezicht, Digitale Universiteit (DU)
- Lid bestuur, Stichting Enschede Studentenstad
- Instellingsvertegenwoordiger, European University Association
- Lid Cliëntenraad, Nuffic
- Voorzitter Platform ICT en Onderzoek, SURF
- Lid Dagelijks Bestuur SURF
- Lid Deelnemersraad, Stichting Telematica Instituut
- Lid Algemeen Bestuur, Stichting Universiteitsfonds Twente
- Lid Commissie Algemene Middelen, Stichting Universiteitsfonds Twente
- Lid Rectorencollege, VSNU
- Lid Stuurgroep Onderwijsbeleid, VSNU
- Lid Stuurgroep Onderzoekbeleid, VSNU
- Lid Raad van Toezicht TTI Water / Wetsus
- Instellingsvertegenwoordiger Zentrum für die Niederlanden Studien, Westfälische Wilhelms-Universität Münster
- Lid Bestuur 3TU Institute of Science & Technology
- Lid Bestuur 3TU Graduate School
- Ambassador Orkest van het Oosten

Vakinhoudelijke externe activiteiten:

- Member of the Board of the International Society of Inventory Research, Budapest, Hungary
- Associate Editor of Operations Research Spektrum
- Associate Editor International Journal of Productivity and Quality Management
- Associate Editor Decision Making in Manufacturing and Services

IR. K.J. VAN AST

Externe activiteiten die verband houden met functie van vice-voorzitter:

- Lid Raad van Commissarissen van Bedrijfs Technologisch Centrum Twente B.V. (BTC)
- Penningmeester Stichting Twente Index
- Lid Raad van Toezicht Stichting Twente School of Management (STSM)
- Lid Raad van Toezicht Stichting Leergang Bedrijfskunde Midden-Nederland
- Voorzitter Bestuurscommissie 3TU-Bedrijfsvoering
- Lid Stuurgroep Kennispark Twente
- Lid Stuurgroep Economische Ontwikkeling Twente (SEOT)
- Lid Algemeen Bestuur Stichting SURF
- Voorzitter Bestuurscommissie 3TU-Innovationlab
- Lid Stuurgroep Bedrijfsvoering VSNU
- Lid Stuurgroep Kennisvalorisatie VSNU
- Lid Algemeen Bestuur Stichting Universiteitsfonds Twente
- Lid Raad van Commissarissen UTIV BV
- Lid Advisory Board WTC Hengelo

Overige nevenfuncties:

- Voorzitter Stichting Bloembollenkeuringsdienst (BKD)
- Voorzitter Kwaliteits Controle Bureau (KCB)
- Voorzitter Raad van Commissarissen van Agro Quality Service BV (AQS BV)
- Lid Raad van Commissarissen Ceradis BV

MEDEZEGGENSCHAP

De UT kent medezeggenschapsorganen op verschillende niveaus, ieder met eigen bevoegdheden. De Universiteitsraad (UR) voert als het centrale medezeggenschapsorgaan regelmatig overleg met het College van Bestuur. Het overleg op decentraal niveau wordt gevoerd door de faculteitsraden, dienststraden en instituutsraden, met respectievelijk de decaan, de directeur en de wetenschappelijk directeur. De leden van de UR en van de faculteits- en dienststraden worden rechtstreeks gekozen, die van de instituutsraden daarentegen worden benoemd door de UR op gezamenlijke voordracht van de bij het instituut betrokken faculteitsraden (instituutsraden zijn formeel bijzondere adviescommissies van de UR).

De Universiteitsraad bestaat uit achttien leden, negen uit de personeelsgeleding en negen uit de studentengeleding. In de UR zijn, op dit moment, drie partijen vertegenwoordigd: Campus Coalitie (CC), Campussy en UReka. De zittingstermijn van studenten is één jaar en van personeelsleden twee jaar; de termijn loopt van september t/m augustus. In mei 2006 zijn er verkiezingen voor personeel en studenten geweest.

In 2005-2006 bestond de personeelsgeleding van de Universiteitsraad uit:

- Hanneke Becht (CC)
- Gert Brinkman (CC)
- Frans Houweling (CC)
- Dick Meijer (CC)
- Bernadette Pol (CC)
- Herman Poorthuis (CC)
- Herbert Wormeester (CC)
- Rutger IJzermans (CC)

In 2006-2007 bestond de personeelsgeleding van de Universiteitsraad uit:

- Hanneke Becht (CC)
- Gert Brinkman (CC)
- Luis Ferreira Pires (CC)
- Bauke Visser (CC)
- Jorrit de Jong (CC)
- Dick Meijer (CC)
- Bernadette Pol (CC)
- Herman Poorthuis (CC)

De studentengeleding 2005-2006 bestond uit:

- Joost Deetman (UReka)
- Vic van Dijk (UReka)
- Job Gutteling (CC)
- Renske Hendriks (UReka)
- Andrea Hesselink (UReka)
- Pascal Hollman (UReka)
- Peter Paul Lippinkhof (UReka)
- Nicky Meijer (UReka)
- Robbert van der Wal (CC)

De studentengeleding in 2006-2007 is als volgt:

- Martijn van Andel (CC)
- Wouter Andringa (UReka)
- Maarten Fonville (CAMPUSSY)
- Harm Hoogveld (UReka)
- Stefan van Nierop (UReka)
- Frank Possel (CC)
- Pieter Stek (CAMPUSSY)
- Annemiek van der Velde (UReka)
- Gillian Visschedijk (UReka)

UT-FACULTEITEN EN OPLEIDINGEN

FACULTEITEN

- Gedragwetenschappen (GW)
- Bedrijf, Bestuur en Technologie (BBT), Management en Bestuur (MB) per 1 januari 2007
- Elektrotechniek, Wiskunde en Informatica (EWI)
- Construerende Technische Wetenschappen (CTW)
- Technische Natuurwetenschappen (TNW)

BACHELOROPLEIDINGEN

- Advanced Technology (Brede bachelor Techniek)
- BedrijfsInformatieTechnologie
- Bedrijfskunde
- Bestuurskunde
- Biomedische Technologie
- Chemische Technologie
- Civiele Techniek (& Management)
- Educational Design, Management & Media
- Elektrotechniek
- Gezondheidswetenschappen
- Industrieel Ontwerpen
- Technische Informatica
- Psychologie
- Telematica
- Technische Bedrijfskunde
- Technische Geneeskunde
- Technische Natuurkunde
- Toegepaste Communicatiewetenschap
- Toegepaste Wiskunde
- Werktuigbouwkunde

MASTEROPLEIDINGEN

- Applied Mathematics
- Applied Physics
- Biomedical Engineering
- Business Administration
- Business Information Technology
- Chemical Engineering
- Chinese International MBA Programme
- Civil Engineering and Management
- Communication Studies
- Computer Science
- Educational Science and Technology
- Electrical Engineering
- Embedded Systems
- Environmental and Energy Management MBA
- European Studies
- Health Sciences
- Human Media Interaction
- Industrial Design Engineering
- Industrial Engineering and Management
- Mechanical Engineering
- Mechatronics
- Nanotechnology
- Philosophy of Science, Technology and Society
- Psychology
- Public Administration
- Public Management (Post Initial)
- Science Education
- Social Science Education
- Social Systems Evaluation and Survey Research
- Sustainable Energy Technology
- Technical Medicine
- Telematics

UT-KENNISCENTRA

De UT-kenniscentra zijn doorgaans onderdeel van één faculteit en kleiner van omvang dan de instituten:

- CEPTES - Center for Philosophy of Technology and Engineering Science
- CES - Center for European Studies
- CHEPS - Center for Higher Education Policy Studies
- CIPV - Centrum voor Integrale Productie Vernieuwing
- CSSTS - Center for Studies of Science, Technology and Society
- CSTM - Center for clean technology and environmental policy
- Drebbel institute for Mechatronics
- Institute for Sport & Leisure
- IPIT – Instituut voor maatschappelijke veiligheidsvraagstukken
- Nikos - Dutch institute for knowledge intensive entrepreneurship
- STeHPS - Science, Technology, Health and Policy Studies
- TESI – Twente Embedded Systems Initiative
- TwiCor - Twente institute for Communication research
- VRINT - Virtual Reality Initiative Twente

PRIJZEN EN ONDERSCHIEDINGEN

Prof.dr. C.G. Figdor	Spinozaprijs 2006
Dr. Ph. Brey	VICI ronde 2005
dr. ir. G. Krijnen	VICI ronde 2005
Prof. M. Pollnau	VICI ronde 2005
dr. ir. S. Deladi	VENI ronde 2005
Mw. dr. F. de Groot-Barrère	VENI ronde 2005
dr. ir. J. Padding	VENI ronde 2005
dr.ir. R.G.H. Lammertink	VIDI-subsidie 2006
dr.ing. A.J.M.H. Rijnders	VIDI-subsidie 2006
dr.ir. W.G. van der Wiel	VIDI-subsidie + lid van De Jonge Akademie (KNAW)
dr. ir. F.J. Dijksterhuis	VIDI-subsidie 2006
dr. ir. P. Roos	VENI-subsidie
Mw. K. Nijmeijer	NWO-subsidie binnen Meervoudsprogramma
Dr.ir. K.G. van den Berg	JACQUARD-prijs (NWO)
dr. E. Vrouwe	Leverhulme Trust Award for Technology Transfer
Prof.dr. W.H.M. Zijm	Benoemd tot fellow van ISIR
Dr.ir. R.G.M. Kolkman	Casimir-subsidie (NOW)
L. Heyse	Onderwijsprijs 2005
prof.dr.ir. Chris Vissers	Koninklijke onderscheiding
Hr. R. Spiering	Julianapenning
dr. S. Harkema	Julianapenning
dr.ir. J. Smit	3 ^e prijs DSM Chemistry and Technology Awards
Bouke Ankoné	Landelijke KIVI NIRIA prijs
Spin-off bedrijven UT: - Micronit Microfluidics BV (2x) - Xsens Technologies BV (2x) - Virtu Secure Webservices BV - Fortes Solutions BV	Behoren tot 50 snelstgroeiende technologiebedrijven in nederland
J. Doornbosch B. Arnts (Recore Systems)	ING Startersprijs + 1 van de 10 winnaars van de ondernemingswedstrijd New Venture
dr. P.J.M. Havinga (Ambient Systems)	Eervolle vermelding Overijssel Innovation Award door Science-Alliance

Suze van leeuwen	Ernst Bayer Prijs
dr.ir. V. Duindam	Rubicon-subsidie
S.S. Staal J. Floris	Nominatie voor Herman Wijffels Innovatieprijs
hr. Mathis	Prijs voor presentatie paper
Pieter van Langen (afgestudeerd in januari)	Unilever Researchprijs
F. Carelsen	European Quality Label
K. Verwijs	FOM Best Poster Award
dr. A.M. Versluis	Video over "springend shampoo"effect
Machiel van der Bijl Alex Belinfante	
G. van Ooort E. Dertien	Winnaars prijsvraag tijdens Dynamic Walking 2006-12-04
drs. Miriam Losse	Daniel Heinsius Scriptieprijs

VIJF JAAR UNIVERSITEIT IN KENTALLEN

Niet-financiële indicatoren	Eenheid	2002	2003	2004	2005	2006
Aantal ingeschreven studenten		6583	7058	7357	7673	7849
Aantal eerstejaars instelling ⁵		1390	1481	1481	1604	1643
Marktaandeel eerstejaars	%	3,7	3,5	3,5	3,8	3,8
Aantal diploma's ⁶		659	753	869	887	981
Percentage buitenl. studenten tot.	%	2,8	3,9	4,7	6,3	7,7
Percentage buitenl. eerstejaars	%	7,3	8,4	12,0	14,4	15,3
Ratio staf-studenten ⁷		5,6	4,9	4,1	3,6	3,4
Aantal aio's, twaio's en oio's		574	627	703	732	753
Aantal promoties		122	145	136	166	168
Promoties per hoogleraar	1/Fte	2,6	2,6	2,5	2,9	3,0
Aantal gerefereerde publicaties ⁸		814	857	1589	1756	1611
Ratio gerefereerde publ. / staf	1/Fte	1,1	1,0	1,7	1,8	1,6
Totale personeelsomvang	Fte	2365	2371	2392	2388	2326
Gemiddelde leeftijd personeel	Jaar	39,6	39,5	39,5	39,6	40,1
Gemiddelde duur dienstverband	Jaar	9,4	9,1	9,0	9,2	9,4
Percentage WP ⁹	%	55	57	58	59	59
Percentage ziekteverzuim ¹⁰	%	3,2	2,5	3,3	3,1	2,6

Een overzicht van de financiële indicatoren is te vinden in het financieel gedeelte, pagina 77

⁵ Het aantal bekostigde eerstejaars komt in 2006 uit op 2026. Dit aantal wijkt af van eerstejaars instelling door een wijziging in de definitie van bekostigde premasters (zie ook de kentallen van het financieel jaarverslag op pagina 15)

⁶ Doctoraal + masterdiploma's

⁷ Netto inzet fte onderwijs per 100 studenten

⁸ T/m 2003 werden gerefereerde conferentiebijdragen hierin niet meegeteld, vanaf 2004 is dit wel het geval

⁹ Percentage wetenschappelijk personeel ten opzichte van de totale personeelsomvang (fte)

¹⁰ Exclusief zwangerschapsverlof

INHOUDSOPGAVE CONFORM HOOFDSTUK 3 VAN DE RICHTLIJN
VERSLAGGEVING HOGER ONDERWIJS EN WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

ARTIKEL 33 VERSLAG VAN DE RAAD VAN TOEZICHT	
• De RvT doet verslag van zijn werkzaamheden	5
ARTIKEL 34 ALGEMEEN	
• Cijfers in overeenstemming jaarrekening	5-6
• Aandacht besteed aan laatste HOOP	5-6
• Resultaten vergeleken met IP	6
• Aanwending rijksbijdrage voor private activiteiten	75
• Samenwerking met andere organisaties op gebied O&O	35-37
ARTIKEL 35 KARAKTERISTIEK VAN DE UNIVERSITEIT	
• Missiestatement	7
• Onderscheidende kenmerken UT	7
• Visie op functie onderzoek binnen onderwijs	9
• Overdracht kennis en vaardigheden aan maatschappij	9
• Organigram	45-46
• Samenstelling bestuur	46-49
• 5 jaren Universiteit Twente	55, 77
• Penvoerderschap	31
• Samenwerkingsverbanden (binnen en buitenland)	35-37
ARTIKEL 36 ONDERWIJS	
• Bachelor-master	14-17
• Minor	17
• ICT in het onderwijs	22
• Samenwerking met andere onderwijsinstellingen	16, 36
• Onderwijsrendement	19-20
• Interne kwaliteitszorg	20
• Accreditatie	22
• Externe beoordelingen	23-25
• Aanbod van opleidingen	17-19, 51-52
• Nieuwe opleidingen	17
• Visie op onderwijsresultaten mbt: <ul style="list-style-type: none"> ○ slaagpercentages, ○ studievoortgang, ○ studieduur, ○ verwijzing, ○ uitval, ○ arbeidsmarktsucces van afgestudeerden 	19-21
• Bestuurlijke consequenties n.a.v. onderwijsvisitaties	23
• Uitbesteed CROHO onderwijs	18
• Maatwerktrajecten	18
• Erkenning (internationale)	18-19
• Uitwisseling staf en studenten	18
• Uitwisselingsovereenkomsten	18
• Aantal toegekende studiepunten uit buitenland	19
• Inschrijving eigen personeel aan initieel onderwijs	40

ARTIKEL 37 ONDERZOEK	
<ul style="list-style-type: none"> • Kwaliteit en competitieve positie • Relevantie op korte termijn; ondernemerschap • Relevantie op langere termijn (prioriteiten) • Kennisvalorisatie • Kwaliteitszorg • Porffolio • Externe beoordelingen • Specifieke karakter onderzoek • Relatie onderzoek met andere universiteiten • Visie van universiteit op: <ul style="list-style-type: none"> ○ omvang van het onderzoek, ○ onderzoeksproductiviteit, ○ impact van het onderzoek ○ promotierendementen • NWO onderzoek • Consequenties n.a.v. visitaties • Onderzoeksinstituten • Onderzoekscholen 	<p>27</p> <p>27-33, 37</p> <p>27</p> <p>35-37</p> <p>31</p> <p>31-32</p> <p>33</p> <p>28-31</p> <p>29-30</p> <p>27-28</p> <p>28-29</p> <p>33</p> <p>28-32</p> <p>31</p>
ARTIKEL 38 STUDENTEN	
<ul style="list-style-type: none"> • Aantallen afgestudeerden • Werving i.h.b. van specifieke doelgroepen • Academische vorming • Stavaza studieadvies en bindend studieadvies • Toelating en selectie • Inschrijvingbeperking • Aansluiting Voortgezet Onderwijs 	<p>20</p> <p>16</p> <p>21</p> <p>20-21</p> <p>13-15</p> <p>14-15</p> <p>15-16</p>
ARTIKEL 39 PERSONEEL	
<ul style="list-style-type: none"> • Personeelsbeleid • Doelgroepenbeleid • Gezondheidsbeleid • Arbo beleid • Wervingsbeleid • Ontwikkelingen personeelsbestand • Human resources management 	<p>40-42</p> <p>41</p> <p>41-42</p> <p>41-42</p> <p>41</p> <p>41</p> <p>40-41</p>
ARTIKEL 40 INTERNATIONALISERING	
<ul style="list-style-type: none"> • Internationaliseringsbeleid • Studentenmobiliteit 	<p>18, 21</p> <p>18-19</p>
ARTIKEL 42 MATERIËLE VOORZIENINGEN	
<ul style="list-style-type: none"> • Vastgoedplan (huisvesting) • Apparatuur • Financiering 	<p>42-43</p> <p>42-43</p> <p>74</p>
ARTIKEL 43 FINANCIËLE SITUATIE	
<ul style="list-style-type: none"> • Financieel verslag 	<p>59 e.v.</p>

FINANCIËEL VERSLAG

2006

FINANCIËEL VERSLAG 2006 UNIVERSITEIT TWENTE

FINANCIËEL JAARVERSLAG 2006

ALGEMEEN	61
DOELSTELLING	61
HET JAAR 2006 (FINANCIËLE GANG VAN ZAKEN)	62
ONTWIKKELING BATEN EN LASTEN	67
KASSTROOM EN INVESTERINGEN	71
EIGEN VERMOGEN/RESERVES	72
ONTWIKKELING KENGETALLEN	72
LIQUIDITEITSPPOSITIE	72
VERMOGENSPOSITIE	73
HUISVESTING / VASTGOEDPLAN	73
VASTGOED & FINANCIERING	74
DEELNEMINGEN	74
FINANCIËEL BELEID	74
VOORUITZICHTEN	75
VIJF JAREN UNIVERSITEIT TWENTE 2002-2006	77
JAARREKENING 2006	79
GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2006	79
GECONSOLIDEERDE EXPLOITATIEREKENING 2006	83
GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT	85
GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING	86
TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2006	89
NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN	97
TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE EXPLOITATIEREKENING 2006	99
ENKELVOUDIGE BALANS EN EXPLOITATIEREKENING	103
TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2006	107
TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE EXPLOITATIEREKENING 2006	110
OVERIGE GEGEVENS	113
ACCOUNTANTSVERKLARING	114
BEPALINGEN OMTRENT DE RESULTAATBESTEMMING.	115
STUDENTENAANTALLEN	115
OVERZICHT VERBONDEN PARTIJEN	116
SPECIFIEKE POSTEN OC&W OVERLOPENDE PASSIVA, DOELSUBSIDIES OC&W	117
WET OPENBAARMAKING UIT PUBLIEKE MIDDELEN FEGINANCIEERDE TOPINKOMENS	117
BIJLAGE(N)	119
SPECIFICATIE NAAR HOOFDKOSTENPLAATS	121

ALGEMEEN

De Universiteit Twente heeft over het boekjaar 2006 een positief resultaat behaald van € 17,6 miljoen. Het resultaat is beter dan verwacht door incidentele ontwikkelingen. Ondermeer is de reorganisatievoorziening die in voorgaande jaren werd getroffen gedeeltelijk vrijgevallen door de gunstige ontwikkeling op de arbeidsmarkt en natuurlijk verloop waardoor gedwongen ontslagen niet noodzakelijk bleken. Vooruitlopende op de uitwerking van het beleid zoals verwoord in de Bestuurlijke Agenda 2006 – 2007 ten aanzien van een efficiënte en moderne bedrijfsvoering is zeer terughoudend omgegaan met het invullen van openstaande vacatures. Zonder de incidentele meevallers ligt het resultaat in de lijn van de meerjarenplanning van het instellingsplan 2005 -2010. Het college hecht aan een solide financiële basis om het primaire proces optimaal te kunnen faciliteren en wel op een zodanige wijze dat nieuwe initiatieven zich kunnen ontplooiën en de bestaande activiteiten ruimte hebben in te spelen op (inter-)nationale ontwikkelingen.

De aanpassingen in de organisatie die de afgelopen jaren in gang zijn gezet en gepaard zijn gegaan met omvangrijke reorganisaties, maken het mogelijk budgettaire ruimte te creëren voor de noodzakelijke investeringen. Dit neemt niet weg dat middels een strakke planning en controlcyclus effectiviteit en efficiency van de onderscheiden bedrijfsonderdelen continue gebenchmarkt en waar nodig bijgesteld worden teneinde de schaarse middelen optimaal aan te wenden.

DOELSTELLING

In het financiële beleid hebben de primaire taken onderwijs, onderzoek en kennisvalorisatie prioriteit en schept het een belangrijke randvoorwaarde voor de realisering van de ambities van de Universiteit Twente, met inachtneming van bedrijfseconomische principes zoals een gezonde ontwikkeling van uitgaven en inkomsten, een verantwoorde liquiditeitspositie en een adequaat weerstandsvermogen.

Het beleid is er op gericht dat er op facultair en universitair niveau voldoende financiële ruimte is als sturings- en beheersinstrument waarmee een doelmatige en doelgerichte inzet van de financiële middelen wordt gewaarborgd.

Liquiditeit (current ratio). Definitie: vlottende activa gedeeld door kortlopende schulden

Gemiddeld WO *)	Realisatie 2006	Realisatie 2005
0,93	1,07	1,13

Solvabiliteit 1. Definitie: eigen vermogen en egalisatierekening gedeeld door het totale vermogen

Gemiddeld WO *)	Realisatie 2006	Realisatie 2005
0,56	0,58	0,53

Solvabiliteit 2. Definitie: eigen vermogen gedeeld door het overige vermogen.

Gemiddeld WO *)	Realisatie 2006	Realisatie 2005
1,24	0,97	0,85

Rentabiliteit. Definitie: resultaat uit gewone bedrijfsvoering gedeeld door totale baten uit gewone bedrijfsvoering

Gemiddeld WO	Realisatie 2006	Realisatie 2005
niet benoemd **)	6,6%	2,3%

Werkkapitaal/baten. Definitie: werkkapitaal als % van de totale baten

Gemiddeld WO *)	Realisatie 2006	Realisatie 2005
-1,6%	2,5%	4,7%

De waarde “gemiddeld WO” is gebaseerd op cijfers van de universiteiten in de periode 2001-2005.

- *) bron: Ministerie OC&W C.fi Financiële gegevens WO jaarrekeningen 2001-2005
- **) Anders dan in het bedrijfsleven kan het financiële resultaat in enig jaar geen maatstaf zijn of de instelling naar behoren heeft gepresteerd. De universiteit is namelijk geen huishouding die gericht is op het genereren van winst, maar een non-profitorganisatie die een wettelijke taak heeft om wetenschappelijk onderwijs en onderzoek te verzorgen. Vanuit deze taakstelling kunnen anders dan in het bedrijfsleven moeilijk financiële rendementseisen gesteld worden aan de universiteit; hooguit dat het resultaat in een reeks van jaren niet negatief mag zijn en dat de bedrijfsreserve een zekere minimum bodem dient te bevatten.

HET JAAR 2006 (FINANCIËLE GANG VAN ZAKEN)

Inleiding

De verantwoordelijkheid voor de inzet van middelen ten behoeve van onderwijs, onderzoek, kennisvalorisatie en internationalisering is door het College van Bestuur grotendeels gemandateerd aan de faculteiten, instituten en diensten. Deze eenheden zijn binnen het stelsel van centrale regelgeving en beheersafspraken volledig verantwoordelijk voor een zorgvuldige en hoogwaardige uitvoering van het beleid en beheer. Het financiële beleid op centraal niveau richt zich op het monitoren van de financiële positie van de instelling en haar eenheden, het verdelen van de rijksbijdrage en centrale inkomsten, het beheer van liquide middelen en een betrouwbare administratieve organisatie en interne beheersing om aan de verantwoordingseisen te voldoen. Belangrijk onderdeel van het financiële beleid op centraal niveau is het stimuleren van vernieuwingen van onderwijs (€ 3,9 miljoen) en onderzoek (€ 6,7 miljoen) en internationalisering (€ 0,3 miljoen).

Verdeelmodel

De interne middelenverdeling is gebaseerd op het in 2003 ingevoerde verdeelmodel. Met ingang van het begrotingsjaar 2006 is het onderzoekspremiëringscompartiment geplafonneerd. Bij de verdeling van de onderwijsmiddelen wordt het Bachelor-Master-model van het Rijk als uitgangspunt genomen. Het komende jaar zal het UT-verdeelmodel verder worden aangepast met als doel meer afstemming te verkrijgen tussen bekostiging en taaklast.

Ondersteunende processen

Binnen de financiële processen is veel aandacht voor ict-toepassingen om het management van adequate informatie te voorzien. Door de grote verscheidenheid aan regelgeving bij de subsidieprogramma's nemen de administratieve lasten en daardoor de werkzaamheden in het kader van het werk voor derden echter aanzienlijk toe. Hoewel de administratieve procedures met betrekking tot dit onderwerp vorm gegeven zijn in een handboek, is de noodzaak van een meer professionele ict-ondersteunde projectadministratie hoog. De voorbereidingen zijn in 2006 afgerond; de implementatie is ter hand genomen en naar verwachting zal per 1 januari 2008 de projectadministratie operationeel zijn.

Investeringsen en egalisatiereserve

Met betrekking tot de investeringen in het vastgoed is reeds in maart 2004 een financieringsovereenkomst gesloten en zijn de renterisico's voor een belangrijk deel voor de lange termijn afgedekt. De financiële positie van de instelling in relatie tot deze investeringen en investeringen in onderwijs- en onderzoekvernieuwing maakt een strakke monitoring noodzakelijk. De financiële ruimte in een turbulente omgeving is beperkt.

Het vastgoedplan wordt jaarlijks geactualiseerd naar de laatste inzichten met betrekking tot de kostenontwikkeling in de bouwsector. Vooralsnog wordt rekening gehouden met een kostentoeename van € 3,0 miljoen, waarmee het vastgoedplan van de UT uitkomt op een totaalbedrag van € 251,3 miljoen. Er is een egalisatierekening investeringssubsidies gevormd, hieraan is de rijksbijdrage 2006 investeringen (IVH-bijdrage) toegevoegd. De dotatie in 2006 bedroeg € 7,6 miljoen.

Realisatie

De Universiteit Twente heeft het jaar 2006 afgesloten met een positief resultaat van € 17,6 miljoen, wat neerkomt op 6,6% van de baten. Het resultaat valt aanmerkelijk gunstiger uit dan de € 1,6 miljoen die in de begroting 2006 was voorzien.

Het resultaat uitgesplitst naar de eenheden ziet er als volgt uit:

Saldo van baten en lasten In miljoenen Euro's (M€)	2006 Begroting	2006 Werkelijk	2005
Primair proces			
• Faculteiten	-/- 6,1	10,9	-/- 2,1
• Onderzoeksinstituten	-/- 0,6	0,8	2,0
1. Totaal primair proces	-/- 6,7	11,7	-/- 0,1
2. Diensten	0,0	0,2	-/- 0,1
3. Overige (Centrale Beheerseenheid)	8,3	3,6	2,3
4. Gelieerde instellingen	0,0	2,1	4,0
Totaal resultaat	1,6	17,6	6,1

Ad 1. Totaal primair proces:

De universiteit loopt op het gebied van onderzoek door de matching tegen de grenzen van haar succes. De groei van structurele financiering uit de tweede en derde geldstroom is te groot geworden ten opzichte van de eerste geldstroom om redelijke volumes in de toekomst te realiseren. Teveel projecten moeten gematched worden waardoor het primaire proces steeds minder middelen heeft voor fundamentele strategische onderzoekkeuzes. Het college geeft het oplossen van dit probleem de allerhoogste prioriteit. In de begroting 2006 was voor het primaire proces een tekort voorzien van € 6,7 miljoen. Het jaar werd afgesloten met een aanmerkelijk beter resultaat van € 11,7 miljoen; een verbetering van € 18,4 miljoen. Deze ontwikkeling is als volgt te verklaren. Er is geen rekening gehouden met de matching. Het college heeft aan de exploitatie huisvesting een bedrag van € 6,0 miljoen onttrokken ten gunste van het primaire proces om de matching te mitigeren. De loon- en prijsbijstelling van de Rijksbijdrage gaf een eenmalige bate van € 2,9 miljoen. Door de wijzigingen in de sociale voorzieningswetten is de opslag voor sociale lasten lager uitgevallen dan in de begroting voorzien waardoor de personele uitgaven voor een bedrag van € 3,1 miljoen gunstig werden beïnvloed. Door kostenreductie enerzijds en toename van inkomsten uit derde geldstroom anderzijds werd de exploitatie met een bedrag van € 6,4 miljoen gunstig beïnvloed. Voor de faculteiten en instituten geeft dit het volgende beeld.

Faculteit Technische Natuurwetenschappen

Begroting 2006	Realisatie 2006	Verschil begroting en realisatie	Begrotings- wijziging	Overige
-/- 2,8	5,8	8,6	5,3	3,3

Bij de faculteit TNW werd het resultaat voor een bedrag van € 5,3 miljoen beïnvloed door een extra toewijzing voor de matching, loon- en prijscompensatie en minder toerekening van sociale lasten. De kostenreductie als gevolg van de reorganisatie, het uitstel van de aanschaf van apparatuur en een hogere omzet uit de derde geldstroom droeg voor een bedrag van € 2,3 miljoen bij aan het resultaat. Bij Technische Geneeskunde is het verschil tussen begroting en realisatie € 1,0 miljoen positief, voornamelijk doordat de invulling van de onderzoeksactiviteiten bij deze nieuwe opleiding later is gestart dan in de begroting voorzien. Verder heeft de faculteit een zeer terughoudend beleid gevoerd ten aanzien van het invullen van vacatures met vaste staf.

Faculteit Elektrotechniek, Wiskunde en Informatica

Begroting 2006	Realisatie 2006	Verschil begroting en realisatie	Begrotingswijziging	Overige
-/- 2,1	4,0	6,1	3,9	2,2

De toewijzing voor de matching, prijs- en looncompensatie en lagere sociale lasten bedroeg voor de faculteit EWI € 3,9 miljoen. De effecten van de reorganisatie, natuurlijk verloop in het personeelsbestand en een restrictief uitgaven beleid hebben de exploitatie voor een bedrag van € 0,6 miljoen gunstig beïnvloed. Daarnaast zijn de resultaten uit de derde geldstroom € 1,3 miljoen hoger dan begroot en werd een additionele compensatie ontvangen van € 0,3 miljoen voor de huisvestingslasten van het cleanroomlab.

Faculteit Construerende Technische Wetenschappen

Begroting 2006	Realisatie 2006	Verschil begroting en realisatie	Begrotingswijziging	Overige
-/- 0,6	0,5	1,1	1,0	0,1

De eerder genoemde centrale compensaties voor matching, loon- en prijsstijging en sociale lasten bedroegen voor de faculteit CTW € 1,0 miljoen. Binnen de normale bedrijfsvoering werd aan personeelslasten € 0,3 miljoen minder besteed door natuurlijk verloop. De overige lasten stegen met € 0,4 miljoen voornamelijk door hogere ict-kosten, reis- en verblijfkosten en herhuisvesting in verband met de ingebruikname van het gebouwcomplex De Horsten. Met betrekking tot de derde geldstroom is een voorziening getroffen van € 0,2 miljoen en werd € 0,4 miljoen meer resultaat behaald dan geprognosticeerd.

Faculteit GedragsWetenschappen

Begroting 2006	Realisatie 2006	Verschil begroting en realisatie	Begrotingswijziging	Overige
-/- 0,2	0,3	0,5	0,7	-/- 0,2

De begrotingswijziging heeft een positief effect op de exploitatie van de faculteit GW van € 0,7 miljoen. De faculteit heeft kostenoverschrijdingen in de overige lasten sfeer (€ 0,4 miljoen) binnen de begroting kunnen compenseren met besparingen op de personele lasten en huisvestingslasten alsmede hogere inkomsten uit werk voor derden. De niet begrote uitgaven betroffen een teruggave van stimuleringsgelden (€ 0,1 miljoen) en een claim voor reproductie van eveneens € 0,1 miljoen.

Faculteit Management en Bestuur

Begroting 2006	Realisatie 2006	Verschil begroting en realisatie	Begrotingswijziging	Overige
-/- 0,3	0,3	0,6	1,0	-/- 0,4

De toegewezen middelen in de begrotingswijziging hebben voor € 0,5 miljoen betrekking op de loon- en prijsbijstelling en voor € 0,5 miljoen op sociale lasten die lager uitvielen dan in de begroting was voorzien. In de realisatie is een bedrag van € 0,2 miljoen aan het instituut IGS terugbetaald en werd € 0,2 miljoen besteed aan tijdelijke huisvesting en ontwikkeling van nieuwbouwplannen. Deze incidentele uitgaven waren in de begroting niet voorzien.

Micro Electronics, Materials Engineering, Sensors & Actuators+

Begroting 2006	Realisatie 2006	Verschil begroting en realisatie	Begrotingswijziging	Overige
0	0,4	0,4	0	0,4

Het resultaat van € 0,4 miljoen is toe te schrijven aan het verschuiven in de tijd van de toegewezen stimuleringsmiddelen onderzoek aan de deelnemende onderzoeksgroepen. De hierdoor ontstane reserve dient als bestemd te worden gekwalificeerd om de opgestarte onderzoeksactiviteiten in het komende jaar te kunnen uitvoeren.

Biomedisch Technologisch Instituut

Begroting 2006	Realisatie 2006	Verschil begroting en realisatie	Begrotingswijziging	Overige
-/- 0,1	-/- 0,1	0	0	0

De totale onderzoeksinspanningen van het instituut zijn toegenomen met ca. 15 %. De totale baten namen toe door een stijging van de normatieve budgetten en een bescheiden groei in de 2de en 3de geldstroom. Deze groei was beduidend lager dan begroot, voornamelijk veroorzaakt door vertraagde invulling van vacatures. De integrale lasten namen eveneens toe door doorsluiting van de normatieve budgetten naar de onderzoeksgroepen.

Institute of Mechanics, Processes and Control Twente

Begroting 2006	Realisatie 2006	Verschil begroting en realisatie	Begrotingswijziging	Overige
-/- 0,1	0,6	0,7	0	0,7

In de begroting was een bedrag voorzien van € 0,7 miljoen voor postdoctorale projecten gericht op versterking van de samenwerking tussen leerstoelen en op versterking en vernieuwing van de strategische onderzoeksoriëntaties. De selectie van de projecten is eerst eind 2006 afgerond en de uitvoering zal in 2007 ter hand worden genomen. De verschuiving leidt weliswaar tot een overschot in 2006, maar zal het komende jaar worden aangewend om de postdoctorale projecten uit te voeren.

Institute for Governance Studies

Begroting 2006	Realisatie 2006	Verschil begroting en realisatie	Begrotingswijziging	Overige
-/- 0,2	-/- 0,3	-/- 0,1	0	-/- 0,1

Het tekort bij het instituut is € 0,1 miljoen groter dan verwacht. Voor een belangrijk deel is dit toe te schrijven aan kasritmeverschillen. Stimuleringsgelden die in voorgaande jaren als trekkingsrechten zijn toegewezen aan de onderzoeksgroepen zijn in 2006 besteed. Verder bleven de inkomsten uit 3de geldstroom achter bij de prognose doordat een tweetal projecten elders werd uitgevoerd. Naar verhouding zijn de geprognosticeerde personeelslasten dan ook lager dan begroot.

Centrum voor Telematica en Informatietechnologie

Begroting 2006	Realisatie 2006	Verschil begroting en realisatie	Begrotingswijziging	Overige
-/- 0,2	0,1	0,3	0	0,3

Het verschil in resultaat van € 0,3 miljoen is toe te schrijven aan een onderbesteding van de stimuleringsgelden. Door het niet tijdig kunnen opvullen van vacatures worden de toegewezen middelen aan de deelnemende onderzoeksgroepen in de tijd verschoven. De hierdoor ontstane reserve dient als bestemd te worden aangemerkt om de toekomstige personele verplichtingen in het kader van de opgestarte onderzoeksactiviteiten in het komende jaar te kunnen bestrijden.

Institute for Behavioral Research

Begroting 2006	Realisatie 2006	Verschil begroting en realisatie	Begrotingswijziging	Overige
-/- 0,1	0,1	0,2	0	0,2

Het behaalde resultaat in 2006 is toe te schrijven aan niet bestede stimuleringsgelden uit voorgaande jaren. In 2006 werd € 0,5 miljoen gereserveerd voor het entameren van nieuwe ontwikkelingen. Vier projecten kwamen voor een stimuleringsbijdrage (totaal € 0,5 miljoen) in aanmerking. De overige lasten en baten lagen geheel in de lijn van de begroting.

Ad 2.Diensten

Voor de centrale diensten gold voor het jaar 2006 een sluitende begroting. Het jaar werd afgesloten met een licht overschot van € 0,2 miljoen (2005: tekort € 0,1 miljoen). Het overschot is voornamelijk toe te schrijven aan de toegekende loon- en prijsbijstelling welke ultimo 2006 aan de diensten werd toegekend.

Ad 3.Centrale Beheerseenheid

Binnen deze eenheid worden diverse centrale exploitaties verantwoord. Hierbij gaat het voornamelijk om huisvesting, centrale stimulering onderwijs en onderzoek en de verevening van sociale lasten. Begroot was een overschot van € 8,3 miljoen; het uiteindelijke resultaat komt uit op een overschot van € 3,6 miljoen. De afwijking ad € 4,7 miljoen ten opzichte van de begroting is als volgt te verklaren.

In miljoenen Euro's (M€)	Begroting	Realisatie	Vershil
Bijdrage Digitale Universiteit	-	1,0	1,0
(Vrijval) voorzieningen	-/- 3,0	5,6	8,6
Rentevoordeel	2,8	3,5	0,7
Niet toegewezen centrale stimuleringsgelden	-	2,4	2,4
Exploitatie huisvesting	8,9	7,9	-/- 1,0
Matching	-	-/- 6,0	-/- 6,0
Toevoeging egalisatierekening investeringsbijdragen	-	-/- 7,6	-/- 7,6
Overige mutaties	-/- 0,4	-/- 3,2	-/- 2,8
Totaal	8,3	3,6	-/- 4,7

Op de bijdrage van € 1 miljoen aan de Digitale Universiteit (DU) werd geen beroep gedaan. De activiteiten van de DU zullen worden ondergebracht bij de stichting Surf.

In de voorzienings sfeer is € 5,6 miljoen vrijgevallen in plaats van een begrote dotatie van € 3,0 miljoen. Door de gunstige vooruitzichten op de arbeidsmarkt en de ontwikkelingen bij het natuurlijk personeelsverloop zijn de voorgenomen reorganisatieplannen bij faculteiten en diensten nader beoordeeld en zijn toekomstige (wachtgeld-)verplichtingen en overige reorganisatiekosten meer afgestemd op de actuele omstandigheden.

Het achterblijven van de bouwactiviteiten op de oorspronkelijke planning heeft er toe geleid dat de kredietfaciliteiten opgenomen in de financieringsovereenkomst van maart 2004 nog niet zijn aangesproken. Het rentevoordeel bedroeg € 0,7 miljoen.

In het kader van centrale stimulering onderwijs, onderzoek, internationalisering en kennisvalorisatie zijn veelbelovende initiatieven ontwikkeld. Een deel van deze plannen wordt nog nader uitgewerkt in concrete acties en zal in het komende begrotingsjaar uit de dan beschikbare stimuleringsmiddelen worden bekostigd. Van de gereserveerde middelen in 2006 is derhalve € 2,4 miljoen niet toegewezen. Het resultaat op de exploitatie huisvesting viel € 1,0 miljoen lager uit dan begroot door een toename van de leegstandskosten in verband met de uitvoering van het vastgoedplan.

In het kader van de matching van de faculteiten werd een bedrag van € 6,0 miljoen onttrokken aan de exploitatie huisvesting en toegevoegd aan het budget van het primaire proces. Deze onttrekking was mogelijk door de tijdelijke overdekking in de exploitatie als gevolg van het achterblijven van de investeringen waardoor rente en afschrijving lager zijn dan geprognosticeerd. Evenals voorgaand jaar is aan de egalisatierekening investeringsubsidies de rijksbijdrage 2006 ad € 7,6 miljoen toegevoegd. De overige mutaties betroffen correcties uit voorgaande jaren, niet begrote advieskosten, interne middelenverdeling en mutaties in vereveningsfondsen (w.o. sociale lasten, arbeidsvoorwaardengelden, doelsubsidies OCenW).

Ad 4. Gelieerde ondernemingen

Het resultaat van de gelieerde instellingen kwam uit op een positief resultaat van € 2,1 miljoen. ITC (International Institute for geo-information science and earth observation) te Enschede behaalde een positief resultaat van € 1,0 miljoen (2005: € 1,8 miljoen). De overige gelieerde instellingen van de Universiteit behaalden gezamenlijk een resultaat van € 1,1 miljoen (2005: € 2,2 miljoen).

Bestemming van het resultaat

Het resultaat over het boekjaar 2006 wordt in overeenstemming met de Richtlijn jaarverslaggeving hoger onderwijs en wetenschappelijk onderwijs toegevoegd aan de Algemene Reserve.

ONTWIKKELING BATEN EN LASTEN

Baten In miljoenen Euro's (M€)	2006	2005
♦ Netto Rijksbijdrage	168,3	162,9
♦ Collegegelden	13,1	12,2
♦ Omzet tweede-geldstroom	27,8	26,0
♦ Omzet derde-geldstroom	37,2	37,8
♦ Overige opbrengsten	21,9	26,2
♦ Saldo financiële baten en lasten	0,7	1,6
♦ Totaal van de Baten	269,0	266,7

De normatieve *rijksbijdrage* nam toe met € 5,1 miljoen tot € 160,7 miljoen; een stijging van 2,5% (2005: 4%). De investeringscomponent (IVH-bijdrage) vermeerderd met de zgn. enveloppegelden steeg met € 1,3 miljoen tot € 7,6 miljoen (2005: € 6,3 miljoen).

De inkomsten uit *collegegelden* stegen met € 0,9 miljoen (2005: € 0,3 miljoen) tot € 13,1 miljoen als gevolg van een toename van het aantal studenten en verhoging van het collegegeld.

De inkomsten uit de tweede geldstroom bedroegen € 27,8 miljoen (2005: € 26 miljoen). In de derde geldstroom werd een omzet van € 37,2 miljoen gerealiseerd (2005: € 37,8 miljoen).

Het totaal aan inkomsten uit *Werk voor Derden* kwam daarmee uit op € 65,0 miljoen (2005: € 63,8 miljoen). Het aandeel in de totale baten kwam daarmee evenals in 2005 uit op 24%. Het landelijk gemiddelde van de sector bedroeg in 2005 19%. Daarmee scoort de Universiteit Twente boven het landelijk gemiddelde. Echter, teveel middelen moeten worden gematched waardoor de keuzes in het fundamenteel onderzoek onder druk komen te staan. Ook binnen het primaire proces wordt de matching als knelpunt ervaren. Steeds meer onderzoeksactiviteiten hebben het karakter van projecten met een looptijd van meerdere jaren waarbij toewijzing en besteding van middelen niet parallel lopen en over de jaargrenzen heen in tijd worden gespreid.

De *overige baten* kwamen uit op € 21,9 miljoen (2005: € 26,2 miljoen). In onderstaande tabel wordt een nadere specificatie gegeven:

Omschrijving In miljoenen Euro's (M€)	2006	2005
Verhuur onroerend goed	4,4	4,1
Detachering personeel	0,2	0,3
Overige:		
Catering en ict-shop	2,5	3,3
Subsidieregelingen, cursussen en congressen	0,9	1,1
Bijdrage aan studentenvoorzieningen	0,4	0,3
Doorberekende energie	0,9	-
Afhandeling brandschade	-	5,8
Omzet resultaatprojecten	5,4	3,7
Dienstverlening, doelsubsidie, leermiddelen	7,2	7,6
	<u>17,3</u>	<u>21,8</u>
Totaal	21,9	26,2

De daling van de overige baten in 2006 ten opzichte van 2005 wordt beïnvloed door de afwikkeling in 2005 van de boekwinst van € 5,8 miljoen van het TW/RC gebouw dat tijdens de brand van 20 november 2002 verloren is gegaan. De inkomsten uit *verhuur van het onroerend goed* stabiliseerde zich op € 4,4 miljoen (2005: € 4,1 miljoen). Het betreft de verhuur van (hotel)-accommodatie van gelieerde instellingen (€ 2,8 miljoen). De overige € 1,6 miljoen heeft betrekking op verhuur van UT-gebouwen. De baten uit *detachering personeel* bedroegen € 0,2 miljoen (2005: € 0,3 miljoen). Onder de *overige opbrengsten* (€ 17,3 miljoen) zijn verantwoord inkomsten verkregen uit dienstverlening aan derden zoals de exploitatie van de kantines en bedrijfsrestaurants (€ 1,3 miljoen), ICT dienstverlening aan derden (€ 1,2 miljoen), subsidieregelingen w.o. WBSO (€ 0,9 miljoen) en studentenvoorzieningen voor sport en cultuur (€ 0,4 miljoen). De aan derden doorberekende energiekosten bedroegen € 0,9 miljoen, in voorgaande jaren werden deze opbrengsten in mindering gebracht op de kosten. De inkomsten uit bestemmingsfondsen, detacheringen, inzet van restcapaciteit en incidentele opdrachten ten behoeve van derden zijn in overeenstemming met de OCenW-Richtlijn Jaarverslaggeving verantwoord onder de overige opbrengsten (2006: € 5,4 miljoen; 2005: € 3,7 miljoen). De opbrengsten uit doorberekening van leermiddelen, doelsubsidies OCenW, abonnementen en dienstverlening door gelieerde instellingen bedroeg € 7,2 miljoen (2005: € 7,6 miljoen).

Lasten In miljoenen Euro's (M€)	2006	2005
♦ Personele lasten	156,4 (62%)	169,2 (65%)
♦ Overige lasten	95,0 (38%)	91,4 (35%)
Totaal van de lasten	251,4	260,6

De *personele lasten* daalden met € 12,8 miljoen ofwel 7,6 % tot € 156,4 miljoen. In de onderstaande tabel wordt de daling nader gespecificeerd.

Omschrijving In miljoen Euro's (M€)	
Lonen en salarissen	3,3
Sociale lasten	-/- 3,7
Mutatie personele voorzieningen	-/- 11,8
Overige personele lasten	-/- 0,3
Uitzendkrachten en declaranten	-/- 0,3
Totaal	-/- 12,8

De *lonen en salarissen* stegen met € 3,3 miljoen tot € 120,2 miljoen (2005: € 116,9 miljoen). € 2,2 miljoen is toe schrijven aan veranderingen in de personele samenstelling, periodieke verhogingen en loonstijging overeenkomstig de CAO-afspraken. De reservering voor niet-genoten vakantiedagen steeg met € 1,1 miljoen tot € 8,8 miljoen

De *sociale lasten* daalden sterk van € 30,5 miljoen in 2005 naar € 26,8 miljoen in 2006, ofwel € 3,7 miljoen. De invoering van de zorgverzekeringswet en het vervallen van de tegemoetkoming ziektekosten leidde tot een besparing van € 0,6 miljoen. Door wijzigingen in de (pré-) pensioenregeling daalden de premies ten opzichte van 2005 met € 2,9 miljoen. Reeds enige jaren is een teruggang in de wachtgeldverplichtingen waarneembaar. In 2006 werd een bedrag van € 1,7 miljoen uitgekeerd en lag daarmee € 0,2 miljoen onder het niveau van 2005.

Door de gunstige vooruitzichten op de arbeidsmarkt en de ontwikkelingen bij het personeelsverloop zijn de voorgenomen reorganisatieplannen bij faculteiten en diensten nader beoordeeld en meer afgestemd op de actuele omstandigheden. Werd in 2005 een bedrag van € 9,0 miljoen toegevoegd aan de *personele voorzieningen*; in het onderhavige boekjaar is per saldo een bedrag van € 2,8 miljoen vrijgevallen.

De *overige personele lasten* daalden licht met € 0,3 miljoen tot € 7,8 miljoen (2005: € 8,1 miljoen) en lagen redelijk in lijn met voorgaande jaren.

Aan *uitzendkrachten* werd € 4,4 miljoen besteed (2005: € 4,7 miljoen). Dit bedrag komt overeen met 3,7% (2005: 4%) van de loonsom.

De *overige lasten* laten een stijging zien van € 3,6 miljoen een toename van 4,1%.

Omschrijving In miljoenen Euro's (M€)	2006	2005
Afschrijvingen	15,0	14,3
Overige instellingslasten	80,0	77,1
Totaal	95,0	91,4

De *afschrijving* op materiële vaste activa bedroeg € 15 miljoen (2005: € 14,3 miljoen). De afschrijving op terreinen en gebouwen steeg met € 1,2 miljoen tot € 9,7 miljoen. In 2006 werd een viertal projecten t.w. de nieuwbouw Zuidhorst, renovatie Westhorst, aanleg parkeerterrein Cubicus en de renovatie van het sportcentrum afgerond. Hiermee was een investering gemoeid van € 30 miljoen. De afschrijving op apparatuur en inventaris daalde met € 0,5 miljoen tot € 5,3 miljoen. In het boekjaar 2006 werd voor een bedrag van € 4,7 miljoen geïnvesteerd (2005: € 3,5 miljoen).

De overige instellingslasten bedroegen € 80 miljoen en zijn als volgt te specificeren.

Omschrijving In miljoenen Euro's (M€)	2006	2005
Huur	2,0	2,8
Inventaris en apparatuur	8,2	7,9
Energie	5,8	3,9
Heffingen en belastingen	0,9	0,8
Dotatie overige voorzieningen	0,5	1,6
Overige:		
Dotatie egalisatierekening	7,6	6,2
Onderhoud gebouwen	8,4	8,7
Boeken en tijdschriften	2,6	2,3
Grondstoffen en materialen	9,8	9,8
Overige kosten gelieerde instellingen	7,6	5,2
Reis- en verblijfkosten	5,8	5,6
Uitbestede Werk, subsidies	11,0	11,2
Bestuur- en vergaderkosten	4,9	5,9
Huur en onderhoud apparatuur	4,9	5,2
	<u>62,6</u>	<u>60,1</u>
Totaal	80,0	77,1

De *huur* van gebouwen daalde met € 0,8 miljoen tot € 2,0 miljoen. De huur betreft voornamelijk de studentenhuisvesting van ITC en de tijdelijke huisvesting van de faculteit Management en Bestuur op het Kennispark Twente te Enschede. Het aandeel van de rentelasten in de leasetermijnen wordt in de jaarrekening 2006 verantwoord onder de financiële lasten. In 2005 werden deze rentelasten onder de post huur verantwoord.

De aanschaf van *inventaris en apparatuur* (< k€ 2,5 per eenheid) en *apparatuur* (> k€ 2,5 per eenheid) ten laste van de exploitatie bedroeg € 8,2 miljoen en lag daarmee op het niveau van 2005 (€ 7,9 miljoen). Het aandeel van de tweede en derde geldstroom aanschaffingen in het totaalbedrag van € 8,2 miljoen bedroeg € 5,7 miljoen. Uit de eerste geldstroom werd € 2,5 miljoen geïnvesteerd. Hieruit mag de conclusie worden getrokken dat de technische faculteiten voor een belangrijk deel voor de instandhouding van de infrastructuur aangewezen zijn op inkomsten van derden.

De prijs van ruwe olie op de wereldmarkt en de daaraan gekoppelde gas- en elektriciteitsprijzen deden de *energiekosten* in het verslagjaar wederom sterk stijgen. In totaal werd € 5,8 miljoen besteed. Aan derden werd € 0,9 miljoen doorberekend. Ten laste van de exploitatie kwam een bedrag van € 4,9 miljoen; een stijging van € 1,0 miljoen, ofwel 25% (2005: 18%). Hiervan is 85% toe te schrijven aan verhoging van de tarieven, 15% komt voor rekening van een hoger verbruik.

De *heffingen* betreffen in hoofdzaak de onroerende zaakbelasting. In 2006 werd € 0,9 miljoen betaald wat in de lijn ligt van het voorgaande jaar (2005: € 0,8 miljoen).

De *dotatie aan de overige voorzieningen* bedroeg € 0,5 miljoen (2005: € 1,6 miljoen). In 2006 werd ruim € 0,8 miljoen minder gedoteerd aan de afstudeerregelingen. In samenwerking met het Waterschap Regge en Dinkel is de vervuiling van de waterloop op het universiteitsterrein geïnventariseerd. Dit heeft geresulteerd in een nieuw saneringsplan met een gedetailleerde kostenbegroting. Een deel van de saneringskosten komt voor subsidie in aanmerking. Het resterende bedrag komt voor rekening van de universiteit en het waterschap. Het aandeel van de universiteit is berekend op € 0,5 miljoen. De voorziening bodemsanering is derhalve met een bedrag van € 0,7 miljoen verminderd. De voorziening UT-jubilea verminderde met € 0,1 miljoen als gevolg van mutaties in het personeelsbestand. Aan de voorziening Pemba (eigen risico WIA) werd € 0,5 miljoen toegevoegd rekening houdend met de kans op toekenning van een uitkering aan personeelsleden met een langdurig ziekteverzuim.

De *overige lasten* kwamen uit op € 62,6 miljoen (2005: € 60,1 miljoen). In het verslagjaar heeft een toevoeging aan de egalisatierekening investeringssubsidies plaatsgevonden van € 7,6 miljoen (2006: € 6,2 miljoen). Dit bedrag betreft de investeringsbijdrage in de rijksbijdrage voor de huisvesting. Toevoeging aan de egalisatiereserve wordt noodzakelijk geacht doordat de vervanging van de verloren gegane huisvesting tijdens de brand in november 2002 en de beëindiging van de gebruiksvergunning van een tweetal gebouwen per november 2008 hebben geleid tot uitbreiding van het bouwvolume in het oorspronkelijke vastgoedplan en daarmee tot een toename van de toekomstige exploitatielasten. De egalisatiereserve is bedoeld om de toekomstige lastenstijging te mitigeren.

Het onderhoud aan gebouwen en infrastructuur daalde licht van € 8,7 miljoen tot € 8,4 miljoen. De kosten hebben betrekking op het technisch onderhoud – de instandhouding van de gebouwen – en schoonmaakkosten.

Door een terughoudend uitgavenbeleid bleven de kosten van technische materialen en grondstoffen op het niveau van het voorgaande jaar (€ 9,8 miljoen). De overige kosten van gelieerde ondernemingen (€ 7,6 miljoen) betreffen in hoofdzaak veldwerkkosten en materiële lasten betrekking hebbende op projectactiviteiten.

De reis- en verblijfkosten liggen met een bedrag van € 5,8 miljoen in lijn met het voorgaande jaar. Het aandeel van de buitenlandse reiskosten in het totaal bedroeg ca. 62%.

De kosten voor uitbestede werk, bijdrage en lidmaatschappen en advieskosten (€ 11,0 miljoen) bleven nagenoeg gelijk aan het voorgaande jaar. De bestuur- vergader- en representatiekosten daalden met € 1,0 miljoen tot € 4,9 miljoen. Het merendeel van de kosten bestaat uit publiciteitscampagnes (16%), licentiekosten (15%), verzekeringspremies (8%), en representatiekosten (43%).

De post huur en onderhoud apparatuur sluit met een totaal van € 4,9 miljoen (2005: € 5,2 miljoen). Het leeuwendeel van de kosten heeft betrekking op onderhoud en reparatie en ict-kosten

KASSTROOM EN INVESTERINGEN

De kasstroom uit *operationele activiteiten* wordt voornamelijk veroorzaakt door het resultaat (€ 17,6 miljoen), de afschrijvingen (€ 15,0 miljoen), de mutatie in de voorzieningen en egalisatierekening investeringssubsidies (€ 0,9 miljoen) en de afname van het werkkapitaal (€ 6,8 miljoen). De investeringen in gebouwen bedroegen € 33,6 miljoen. In apparatuur werd € 4,7 miljoen geïnvesteerd. De desinvesteringen hebben betrekking op (administratieve) afboeking van buitengebruik gestelde apparatuur en inventaris (€ 0,1 miljoen).

De investering in financieel vaste activa namen af met € 1,7 miljoen en betreft de omzetting van een deel van de effectenportefeuille naar kortlopende beleggingen.

De kasstroom uit financieringsactiviteiten heeft betrekking op aflossing van leningovereenkomsten (€ 1,8 miljoen) en afname van de overige langlopende verplichtingen (€ 0,7 miljoen).

Kasstroomoverzicht In miljoenen Euro's (M€)	2006	2005
Kasstroom uit:		
♦ Operationele activiteiten	26,7	37,4
♦ Investeringsactiviteiten	-/- 36,7	-/- 25,9
♦ Financierings- en overige activiteiten	-/- 2,5	-/- 2,8
Toe- afname van de kasstroom	-/- 12,5	8,7

EIGEN VERMOGEN/RESERVES

De exploitatierekening sluit met een resultaat van € 17,6 miljoen. In overeenstemming met de richtlijnen is het resultaat toegevoegd aan de Algemene Reserve. Ultimo 2006 bedroeg deze € 150,2 miljoen (2005: € 132,6 miljoen). Hierbij moet worden aangetekend dat € 21,0 miljoen (2005: € 18,9 miljoen) betrekking heeft op geconsolideerde rechtspersonen.

Financieringsstructuur In miljoenen Euro's (M€)	2006	2005
Eigen Vermogen	150,2(49,2%)	132,6(45,9%)
Voorzieningen / egalisatierekening	46,6(15,2%)	45,7(15,8%)
Schulden	<u>108,7(35,6%)</u>	<u>110,4(38,3%)</u>
Totaal	305,5	288,7

ONTWIKKELING KENGETALLEN

De *solvabiliteit*, uitgedrukt als de verhouding tussen het eigen vermogen en het overige vermogen bedroeg 0,97 (2005: 0,85).

Het eigen vermogen en de egalisatierekening uitgedrukt in een percentage van het totale vermogen bedroeg ultimo 2006 58,4 % (2005: 53,0%).

De *current ratio*, de verhouding tussen vlottende activa en kortlopende schulden bedroeg 1,07 (2005: 1,13).

Het *werkkapitaal* (vlottende activa min vlottende passiva) nam af met € 5,7 miljoen tot € 6,7 miljoen (2005: € 12,4 miljoen), door afname van de vlottende activa met € 4,9 miljoen, (te weten: liquide middelen -/- € 12,5 miljoen, vorderingen + € 7,7 miljoen en afname van de voorraden € 0,1 miljoen) en een toename van de kortlopende schulden met € 0,8 miljoen.

De begrippen solvabiliteit en current ratio spelen in de beoordeling van het weerstandsvermogen van de instelling een belangrijke rol. Wijzigingen in de kengetallen worden met name veroorzaakt door investeringen, resultaat en financiering.

LIQUIDITEITSPPOSITIE

De gebouwen van de universiteit kunnen niet als een ideaalcomplex worden beschouwd, waarbij de jaarlijks te investeren bedragen ongeveer gelijk zijn aan de vrijkomende afschrijvingsbedragen. Met de invoering van de IVH in 1995 is het economisch eigendom overgegaan op de universiteit. De bekostiging door het Rijk kent een beperkte vergoeding voor afschrijvingen en rente (jaarlijkse IVH-bijdrage en de zgn enveloppe-gelden). Aan de spaarfunctie kan onvoldoende invulling worden gegeven om het totale universiteitscomplex in stand te houden en in overeenstemming te brengen met het convenant met de Gemeente Enschede.

Op basis van de meest recente meerjarenplanning gebaseerd op het vastgoedplan 2007 ziet de liquiditeitspositie van de universiteit er als volgt uit:

Liquiditeitsprognose *) In miljoenen Euro's (M€)	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Liquiditeit ult jaar **)	32,7	38,6	35,6	31,6	9,9	13,4	10,9
Saldo opgenomen leningen	0	50,0	100,0	125,0	110,0	110,0	100,0

*) *exclusief gelieerde instellingen*

**) *incl. de opgenomen leningen*

Het tekort aan liquiditeit zal worden aangetrokken op de kapitaalmarkt. Eind maart 2004 is de financieringsovereenkomst afgesloten die voorziet in het aantrekken van een vijftal leningen

met een totaal bedrag van € 125 miljoen en kredietfaciliteiten (kasgeldleningen) tot maximaal € 40 miljoen. Teneinde het renterisico in belangrijke mate af te dekken is gebruik gemaakt van rentederivaten.

VERMOGENSPOSITIE

Gegeven de bijzondere verantwoordelijkheid die de Universiteit Twente heeft voor het ontwerpen en implementeren van een voldoende breed gevormd kennispotentieel op de bèta- en techniek sector ontwikkelt de universiteit zich tot een instituut dat zowel nationaal als internationaal krachtig en slagvaardig kan opereren. Belangrijke randvoorwaarden voor deze positie zijn een afgewogen financieel beleid, een modern HRM beleid en adequate huisvesting en facilitering. In financieel opzicht is de universiteit op grotere afstand van OC&W komen te staan en in het verlengde hiervan is ook de financiële verantwoordelijkheid voor de bedrijfsvoering vanuit de overheid overgeheveld naar de universiteit. Dit impliceert dat van de universiteit meer inspanningen zullen worden gevraagd zonder dat daar direct meer (overheids)-middelen tegenoverstaan. Voor een steeds belangrijker deel moet dit worden opgevangen door meer inkomsten uit 2de en 3de geldstroom die in vrije concurrentie met de overige (inter)nationale instellingen moeten worden verworven. Het lijkt onwaarschijnlijk dat de komende jaren een kentering te zien zullen geven in het Nederlandse hoger onderwijsbeleid. De consequentie hiervan is dat de universiteit ook de komende jaren met beperkte middelen de vele verwachtingen en eisen uit de politiek en de samenleving waar zal moeten maken. In de huidige situatie is de universiteit genoodzaakt voor vernieuwingen in het primaire proces en voor de instandhouding van de infrastructuur, middelen vrij te maken binnen de bestaande exploitatie. Deze factoren leiden ertoe dat de bedrijfsrisico's van de universiteit zijn toegenomen, hetgeen de vraag opwerpt hoeveel eigen vermogen en liquiditeit de universiteit nodig heeft voor een gezonde en stabiele bedrijfsvoering. Het vermogen dient dan als buffer voor de financiering van activa (financieringsfunctie) en voor het opvangen van risico's (weerstandvermogen).

Een te sterk beroep op de algemene bedrijfsreserve tast het weerstandsvermogen en de financieringsfunctie aan. Gezien de huidige stand van de reserves en aanwezige liquide middelen in relatie tot de voorgenomen investeringen in het primaire proces en onroerend goed is dit een punt van voortdurende aandacht.

Ontwikkeling van het Eigen Vermogen

Eigen Vermogen	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
In miljoenen Euro's (M€)							
Eigen Vermogen ultimo jaar	150,2	152,4	155,6	158,9	160,7	163,1	165,9

HUISVESTING / VASTGOEDPLAN

De vastgoedontwikkeling is gericht op het verkrijgen van de gebruiksvergunningen rekening houdend met de effecten van de ontwikkeling van wet- en regelgeving op het gebied van arbo, milieu en veiligheid en het convenant met de Gemeente Enschede.

De hoge mate van urgentie om het ingrijpende renovatie- en nieuwbouwtraject tijdig te kunnen uitvoeren, blijkt uit het feit dat als vóór 4 november 2008 niet voldaan wordt aan de voorwaarden zoals geformuleerd in het met de Gemeente Enschede afgesloten gedoogconvenant, de gebruiksvergunning op 5 november 2008 zal worden beëindigd. Uitstel van het renovatie- en nieuwbouwtraject is derhalve niet verantwoord.

De totale kosten die samenhangen met de uitvoering van het vastgoedplan zijn hoog en stellen de universiteit voor een zware opgave. Afschrijvingskosten en rentelasten zullen sterk toenemen, wat zal leiden tot een verzwaring van de jaarlijkse exploitatielasten.

VASTGOED & FINANCIERING

Het vastgoedplan van de UT beslaat de periode 1998 – 2009 en wordt begroot op € 251,3 miljoen. In tijd uitgezet geven de investeringen het volgende beeld:

In miljoenen Euro's (M€)	t/m 2006	2007	2008	2009	2010
Investeringen gebouwen	123,0	41,8	51,2	21,2	-
Investeringen infrastructuur	7,9	2,7	0,6	2,9	-
Totaal	130,9	44,5	51,8	24,1	-

De investeringen t/m 2006 en de lopende verplichtingen kunnen uit eigen middelen worden gefinancierd. Bij een verdere uitvoering van het vastgoedplan zal een beroep moeten worden gedaan op externe financiering.

Op basis van de huidige inzichten zal bij volledige uitvoering van de plannen in totaal circa € 125 miljoen (lang) vreemd vermogen moeten worden aangetrokken.

DEELNEMINGEN

De universiteit heeft op basis van haar missie en profiel een beleid ontwikkeld dat gericht is op het omzetten van kennis in bedrijvigheid, het stimuleren van ondernemerschap bij medewerkers en studenten en het realiseren van het Kennispark Twente. Dit driesporenbeleid maakt tevens duidelijk dat in de visie van de universiteit kennisvalorisatie nadrukkelijk meer is dan het realiseren van spin-offs.

In het boekjaar 2006 is besloten deel te nemen in de onderstaande vennootschap:

- Medimate Holding B.V. te Enschede (5,05% belang)

De exploitatieresultaten van de deelnemingen en verbonden partijen samen vertoonden over 2006 een overschot van € 2,1 miljoen (2005: € 4,0 miljoen).

FINANCIEEL BELEID

De UT heeft de afgelopen jaren een beleid van focussen van onderzoek in speerpuntinstituten gevoerd. Dat heeft geresulteerd in onderzoek van hoge kwaliteit op een aantal bewust gekozen terreinen. Eveneens heeft zij een naam hoog te houden als het gaat om de kwaliteit van haar opleidingen. Niet alleen in de visitaties scoren vrijwel alle opleidingen bovengemiddeld. Ook bij de jaarlijkse rankings in de media is de UT te vinden in de hoogste regionen. Deze positie is geen gegeven; investeren in kwaliteit blijft noodzakelijk.

Voor het onderwijsbeleid speelt (i) kwaliteit waarborgen door interne beheersing en kwaliteit laten zien door externe erkenning, (ii) het verhogen van rendementen, (iii) een bindend studieadvies, (iv) life long learning en tot slot (v) brede bachelors en honours tracks. Voor het onderzoekbeleid geldt dat dit sterk van karakter zal veranderen. Hier speelt vooral de strategische groei in onderzoek met meer focus op externe onderzoekagenda en strategische keuze voor raakvlakken/synergie in de domeinen natuur en techniek, gezondheid en gedrag en maatschappij. Essentieel voor het financiële beleid is dat dit het primaire proces op onderwijs- en onderzoekgebied maximaal faciliteert door het management optimale beheers- en bestuursinstrumenten te verschaffen. Dit vraagt een voortdurende herijking van het beleid met inachtneming van bedrijfseconomische principes, zoals een gezonde financiële exploitatie en een adequaat weerstandsvermogen.

Liquiditeit en beleggingen

Een belangrijk element in het financiële beleid is er voor te zorgen dat er steeds voldoende middelen aanwezig zijn om het primaire proces ongestoord doorgang te laten vinden. Het beheersen van de in- en uitgaande geldstromen neemt dan ook een belangrijke plaats in. Het liquiditeitsplan dat hieruit voortvloeit, wordt voortdurend afgestemd op de geprognosticeerde re-

sultaten en de geplande investeringen. In het treasurystatuut is een gedragscode vastgelegd met betrekking tot het te voeren treasurybeleid. Het statuut is mede gebaseerd op de aanschrijvingen van de minister van OC&W "Regeling beleggen en belenen door instellingen voor onderwijs en onderzoek". In 2006 is conform het treasurystatuut gehandeld.

Beleggingsmix Universiteit Twente (incl. gelieerde instellingen)

	Beleggingsstatuut	Ultimo 2006	Ultimo 2005*)
Liquiditeiten	50%	95 %	96 %
Obligaties	35%	-	-
Overige **)	15%	5 %	4 %
Totaal	100%	100 %	100 %

*) aangepast voor vergelijkingsdoeleinden

**) Bij deze beleggingsvorm is de hoofdsom gegarandeerd.

Risico-inventarisatie

De instandhouding van de vermogensbestanddelen is een essentiële voorwaarde voor de continuïteit van de universiteit. Daarnaast zijn er in de bedrijfsvoering risico's denkbaar die het primaire proces kunnen beïnvloeden. Te denken valt aan arbo en milieu, aansprakelijkheid, fraude, brand- en inbraakrisico's. Het beleid is erop gericht deze risico's in nauwe samenwerking met de eenheden te onderkennen en zorg te dragen voor adequate maatregelen om deze risico's te beheersen. De universiteit heeft voor de meest gangbare risico's een verzekering afgesloten.

Financiering private activiteiten met publieke middelen

Als privaat worden aangemerkt die activiteiten, die geen rechtstreekse relatie hebben met de kernactiviteiten van de universiteit, onderwijs, onderzoek alsmede kennisvalorisatie of de universitaire gemeenschap in ruime zin. Inzet van restcapaciteit wordt niet aangemerkt als een private activiteit. Immers eenmaal de keuze gemaakt voor een bepaalde wijze van organiseren, is de inzet van deze restcapaciteit geen doel op zich maar een afgeleide van de situatie. Het rendabel maken van de restcapaciteit - tegen de integrale kostprijs - wordt niet gezien als een private activiteit. De universiteit besteedt geen middelen uit de rijksbijdrage aan private activiteiten, behoudens aan activiteiten in het kader van kennisvalorisatie.

VOORUITZICHTEN

De universiteit bevindt zich in een periode van investeren gericht op versterking van haar positie.

In financiële zin wordt de exploitatie van de universiteit de komende jaren sterk beïnvloed door (i) de afbouw van de aangegane verplichtingen in het kader van onderzoeksprojecten, die niet langer gedekt kunnen worden vanuit de eerste geldstroommiddelen; (ii) de noodzakelijke omvangrijke investeringen in de huisvesting en de daarmee samenhangende externe financiering; (iii) de bezuinigingen in het kader van het reorganisatieproces Efficiënte en Moderne Bedrijfsvoering; en (iv) de investeringen van € 50 miljoen door de drie TU's in de te vormen Centres of Excellence. Voorts is nog onduidelijk welke effecten de voorstellen van OCenW met betrekking tot de onderwijsbekostiging (leerrechten) en de beoogde dynamisering van de onderzoeksbekostiging (smart mix) zullen hebben op de omvang van de begroting in de komende jaren.

De organisatorische veranderingen en de voorgenomen investeringen in het primaire proces en vastgoed, maken een periodieke update van het financiële kader voor de middellange termijn, waarin alle beleidsvoornemens in financiële zin zijn vertaald, noodzakelijk. Het toenemende belang van 2de en 3de geldstroom en de daarmee samenhangende verantwoordingseisen stelt hoge eisen aan een adequate projectadministratie. De administratieve organisatie is op dit punt aangescherpt en in het komende jaar zal de module Oracle Projects worden geïmplementeerd. Het nieuwe salarissysteem zal uiterlijk 1 januari 2008 operationeel zijn.

De noodzaak van eigen inkomsten uit contractonderwijs en -onderzoek blijft aanwezig. Aangezien veel inkomsten met eigen middelen aangevuld moeten worden, is dit tevens een bron van zorg. Deze matching beperkt de bestedingsruimte voor andere zaken waaronder de fundamenteel strategisch onderzoekkeuzes. De universiteit geeft het oplossen van dit probleem een hoge prioriteit.

Het Vastgoedplan zal volgens plan uitgevoerd worden. Dit vraagt een nauwkeurige monitoring van begroting, realisatie en beschikbare liquiditeit over een reeks van jaren.

De UT bouwt voortdurend aan haar vooraanstaande plaats in het nationaal en internationaal wetenschappelijk onderwijs en onderzoek. Zij zal daarvoor de nodige investeringen plegen.

VIJF JAREN UNIVERSITEIT TWENTE 2002-2006

(geldbedragen in miljoenen Euro's) M€

Exploitatiegegevens	2006*)	2005 *)	2004 *)	2003 *)	2002
Netto Rijksbijdrage	168,3	162,9	160,5	164,1	130,0
Onderwijsbijdrage	13,1	12,2	11,9	11,5	8,1
Omzet Werk voor Derden/ Mutaties Onderhanden Werk	65,0	63,8	64,8	55,7	50,6
Overige baten	22,6	27,8	20,4	23,4	16,5
Personele Lasten	156,4	169,2	161,5	158,9	144,8
Overige Lasten	95,0	91,4	86,7	90,4	71,3
Exploitatie-resultaat	17,6	6,1	9,4	5,4	-/ 10,9
Balansgegevens					
Eigen vermogen in:					
Bedrijfsreserve incl. egalisatierekening	178,4	153,3	141,0	128,7	106,6
Voorzieningen	18,4	25,0	19,5	20,1	26,7
Vreemd vermogen lang	13,0	15,5	18,3	22,6	1,0
Vreemd vermogen kort	95,7	94,9	80,1	82,1	62,5
Vaste Activa	203,1	181,4	169,8	158,7	121,4
Vlottende Activa	102,4	107,3	89,1	94,8	75,4
Werkkapitaal	6,7	12,4	9,0	12,7	12,9
Current Ratio	1,1	1,1	1,1	1,2	1,2
Solvabiliteit 1	0,58	0,53	0,54	0,51	0,54
Enkele andere gegevens					
Aantal personeelsleden	2984	3062	3059	3084	2705
Aantal fte's	2603	2681	2715	2702	2365
Aantal promoties UT	168	166	136	144	122
Aantal diploma's UT	1483	1214	941	748	659
Aantal ontwerpers UT	20	1	23	30	26
Studenten UT:					
Aantal eerstejaars UT (peildatum 1 okt)	2026	1533**)	1259 **)	1527	1429
Totaal ingeschreven UT (peildat 1 dec)	7849	7673	7357	7058	6594

*) Met ingang van het verslagjaar 2003 zijn de cijfers van ITC opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van de Universiteit Twente.

***) De instroom in de jaren 2004 en 2005 is exclusief de HBO zij-instroom in de pre-masterprogramma's. Deze wordt vanaf begrotingsjaar 2006 niet langer bekostigd. De HBO zij-instroom wordt pas bekostigd wanneer deze studenten zich inschrijven in de masterfase.

GECONSOLIDEERDE BALANS PER

31 DECEMBER 2006

Balans (GECONSOLIDEERD)

Activa	31-12-2006		31-12-2005	
	(M€)	(M€)	(M€)	(M€)
<u>Vaste activa</u>				
Materiële vaste activa	199,8		176,4	
Financiële vaste activa	3,3		5,0	
Totaal vaste activa		203,1		181,4
<u>Vlottende activa</u>				
Voorraden	0,5		0,6	
Vorderingen	55,1		47,4	
Effecten	1,8		0,3	
Liquide middelen	45,0		59,0	
Totaal vlottende activa		102,4		107,3
Totaal activa		305,5		288,7

Per 31 december 2006

Passiva	31-12-2006		31-12-2005	
	(M€)	(M€)	(M€)	(M€)
Eigen vermogen	150,2		132,6	
Egalisatierekening investeringssubsidie	28,2		20,7	
Voorzieningen	18,4		25,0	
Langlopende schulden	13,0		15,5	
Kortlopende schulden	95,7		94,9	
Totaal Passiva		305,5		288,7
Totaal passiva		305,5		288,7

GECONSOLIDEERDE EXPLOITATIEREKENING 2006

(Geconsolideerde) exploitatierekening 2006

	2006		Begroting 2006 *)		2005	
	(in M€)		(in M€)		(in M€)	
Baten						
Rijksbijdragen OCenW	168,3		142,8		162,9	
Collegegelden	13,1		11,9		12,2	
Baten werk i.o.v. derden	65,0		67,1		63,8	
Overige baten	21,9		12,1		26,2	
Totaal baten		268,3		233,9		265,1
Lasten						
Personele lasten	156,4		151,1		169,2	
Afschrijvingen	15,0		0,0		14,3	
Inkomstenoverdrachten	0,0		-		-	
Overige instellingslasten	80,0		81,2		77,1	
Totaal lasten		251,4		232,3		260,6
Saldo baten en lasten		16,9		1,6		4,5
Saldo financiële baten en lasten		0,7		0,0		1,6
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering		17,6		1,6		6,1
Buitengewone bedrijfsvoering						
Buitengewone baten	-		-		-	
Buitengewone lasten	-		-		-	
Resultaat uit buitengewone bedrijfsvoering		0,0		0,0		0,0
Exploitatiesaldo		17,6		1,6		6,1

* (Begroting 2006: exclusief ITC)

Kasstroomoverzicht (geconsolideerd)	31-12-2006		31-12-2005	
	(M€)	(M€)	(M€)	(M€)
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Exploitatiesaldo	17,6		6,1	
Afschrijvingen	15,0		14,3	
Mutaties werkkapitaal:				
- voorraden	0,1		0,1	
- vorderingen	7,7-		9,6-	
- effecten	-		-	
- schulden	0,8		14,8	
Mutaties egalisatierekeningen	7,5		6,2	
Mutaties voorzieningen	6,6-		5,5	
		26,7		37,4
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
(des)investeringen immateriële vaste activa	-		-	
(des)investeringen materiële vaste activa	38,4-		25,8-	
(des)investeringen financieel vaste activa	1,7		0,1-	
		36,7-		25,9-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		2,5-		2,8-
Mutaties liquide middelen		12,5-		8,7
Beginstand liquide middelen		59,3		50,6
Mutaties liquide middelen		12,5-		8,7
Eindstand liquide middelen		46,8		59,3

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING

GRONDSLAGEN VAN DE CONSOLIDATIE

In de geconsolideerde balans en exploitatierekening zijn de Universiteit Twente, haar dochtermaatschappijen:

- ITC International Institute for Geo-Information Science and earth Observation te Enschede
- DOG Drienerbeek Onroerend Goed Exploitatiemaatschappij B.V. te Enschede,
- HTT Holding Technopolis Twente B.V. te Enschede en haar dochterondernemingen en de
- Stichting Arbodienst Drienerlo te Enschede

volledig geconsolideerd opgenomen.

ALGEMEEN

Bij de bepaling van de grondslagen voor de jaarrekening wordt de Richtlijn jaarverslaggeving hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek van 18 augustus 2000 gevolgd.

Alle activa en passiva worden, tenzij anders vermeld, op de nominale waarde gewaardeerd. Alle activa en passiva luidende in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de ultimo boekjaar geldende wisselkoersen. De koersverschillen welke gedurende het jaar optreden worden ten gunste respectievelijk ten laste van de exploitatierekening gebracht.

De balans geeft het vermogen weer zoals het is samengesteld na de verwerking van de bestemming van het resultaat.

RAPPORTERINGSVALUTA

De bedragen in de jaarrekening zijn in miljoen euro's vermeld, tenzij anders aangegeven.

MATERIËLE VASTE ACTIVA

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de jaarlijkse afschrijving op basis van de geschatte economische levensduur en eventueel ontvangen IPR-premie. De aankoop van de woningen is gebaseerd op het taxatierapport van de Rijksdienst der Domeinen. De doorverkoop aan de bewoners geschiedde tegen een hogere waarde. Als waarderingsgrondslag voor de woningen is gekozen voor de hogere getaxeerde opbrengstwaarde. Projecten in uitvoering zijn gewaardeerd op de verkrijgingsprijs. Als activeringsgrens voor activa wordt € 2,5 aangehouden.

FINANCIËLE VASTE ACTIVA

Deelnemingen worden gewaardeerd op de netto-vermogenswaarde. Minderheidsdeelnemingen waarin sprake is van invloed van betekenis worden gewaardeerd op de netto-vermogenswaarde. De overige minderheidsdeelnemingen, waarin geen sprake is van invloed van betekenis worden gewaardeerd op de verkrijgingsprijs of lagere netto-vermogenswaarde.

De langlopende leningen zijn opgenomen voor de nominale waarde, onder aftrek van een eventueel noodzakelijk geachte voorziening voor het risico van oninbaarheid.

De effecten zijn gewaardeerd op de verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde per balansdatum en worden beoogd langer dan één jaar te worden aangehouden.

VOORRADEN

De voorraden grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd op aanschaffingskosten, waarbij rekening wordt gehouden met eventuele voorzieningen voor incurante voorraden.

ONDERHANDEN WERK

Het onderhanden werk heeft betrekking op tweede- en derde-geldstroomprojecten en is gewaardeerd op de directe kosten en een toegerekend deel van de overheadkosten, verminderd met een voorziening voor ingeschatte verliezen. De gedeclareerde termijnen die in relatie staan tot het onderhanden werk, worden in mindering gebracht op het onderhanden werk.

In de toelichting is een uitsplitsing gegeven van het saldo van onderhanden projecten in enerzijds een positief bedrag betreffende de contracten waarvan de waarde van het verrichte werk de gedeclareerde termijn overtreft en anderzijds een negatief bedrag betreffende de contracten waarvan de gedeclareerde termijnen de waarde van het verrichte werk overtreft.

De vergelijkende cijfers 2005 zijn niet aangepast.

VORDERINGEN

De vorderingen worden gewaardeerd op de nominale waarde, onder aftrek van een (eventueel) noodzakelijk geachte voorziening voor het risico van oninbaarheid.

EFFECTEN EN LIQUIDE MIDDELEN

De effecten zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, waarbij een hoofdsomgarantie is afgegeven. De liquide middelen zijn opgenomen voor de nominale waarde en staan ter vrije beschikking.

EGALISATIEREKENING

Dit betreffen subsidies die zijn ontvangen voor investeringen in materiële vaste activa, welke bij activering in mindering zullen worden gebracht op de aan te schaffen activa.

VOORZIENINGEN

Voorzieningen worden gevormd voor risico's, claims en verliezen waarvan ultimo verslagjaar de exacte omvang nog niet bekend maar wel redelijk te benaderen is, dan wel voor de kosten van toekomstige jaren die hun oorsprong in het verslagjaar vinden.

De pensioenregeling van de Universiteit Twente is ondergebracht bij het ABP en kwalificeert als een toegezegd pensioen regeling. De regeling is in de jaarrekening verwerkt als een toegezegde bijdrage regeling. De Universiteit Twente heeft geen verplichting om eventuele tekorten van het ABP aan te vullen anders dan door betaling van toekomstige premies. Derhalve zijn de pensioenlasten in de jaarrekening gelijk aan de verschuldigde (jaar-)premie aan het ABP.

LANGLOPENDE SCHULDEN

De langlopende schulden zijn opgenomen voor de nominale waarde. De aflossingsverplichtingen in 2007 zijn verantwoord als kortlopende schulden.

RESULTAATBEPALING

Bij de vaststelling van het resultaat wordt uitgegaan van het baten- en lastenstelsel. Kosten en opbrengsten worden toegerekend aan het jaar waarin deze ontstaan, onverschillig of zij tot ontvangsten of uitgaven in het betreffende boekjaar hebben geleid. Bij de toepassing wordt voorzichtigheid betracht. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn verwezenlijkt. Voor de verantwoording van opbrengsten uit hoofde van werk voor derden wordt uitgegaan van de completed contract methode. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden in het resultaat meegenomen, indien zij voor de vaststelling van de jaarrekening bekend zijn.

KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER
31 DECEMBER 2006

Activa: Vaste activa

Materiële vaste activa	Verrijgingsprijs (vervaardigingsprijs) 2005	Waardeverminderingen en afschrijvingen t/m 2005	Boekwaarde 31-12-2005	Investerings 2006	Des-investeringen 2006	Correcties/ Afschrijvingen voorgaande jaren	Afschrijvingen 2006	Boekwaarde 31-12-2006	Gehanteerd afschrijvingspercentage
Gebouwen en terreinen									
Gebouwen	217,4	107,0	110,4	0,8	0,7	14,4	9,1	115,8	3,33 %
Terreinen	19,9	5,7	14,2	2,4			0,1	16,5	-
Gebouwen in uitvoering en vooruitbetalingen	33,8	0,0	33,8	29,6		-13,5		49,9	-
Totaal in M€	271,1	112,7	158,4	32,8	0,7	0,9	9,2	182,2	
Inventaris en apparatuur	93,4	80,2	13,2	4,7	4,4	4,3	5,3	12,5	33,3/20 en 6,66 %
Niet-primaire activa	8,4	3,6	4,8	0,8			0,5	5,1	3,33%
Totaal in M€	101,8	83,8	18,0	5,5	4,4	4,3	5,8	17,6	
Totaal in M€	372,9	196,5	176,4	38,3	5,1	5,2	15,0	199,8	

Gestelde zekerheden

Ten behoeve van het gebouw Hengelosestraat 99 een 1ste hypotheekinschrijving tot een bedrag van € 23,6 miljoen, evenals een bedrag van € 9,4 miljoen tot verhaal van verschuldigde renten, vergoedingen en kosten, alsmede verpandingsrechten voortvloeiende uit de subsidietoelagen uit hoofde van de huisvestingslasten.

OZB en verzekerde waarde gebouwen en terreinen

	Bedrag (M€)	Peildatum
WOZ-waarde gebouwen en terreinen UT	101,4	1 januari 2003
WOZ-waarde gebouwen en terreinen ITC: Boulevard 1945 nr. 2	1,9	1 januari 2003
WOZ-waarde gebouwen en terreinen ITC: Boulevard 1945 nr. 4; Hengelosestraat 99	20,5	1 januari 2005
Totaal WOZ-waarde gebouwen en terreinen	123,8	
Verzekerde waarde gebouwen UT	395,7	juli 2006
Verzekerde waarde gebouwen ITC: Hengelosestraat 99	39,5	1 januari 2007
Verzekerde waarde gebouwen ITC: Boulevard 1945 nr. 2	15,4	1 april 2006
Totaal verzekerde waarde gebouwen	450,6	

Boeken	2006 (M€)	2005 (M€)
Aanschaf	2,1	1,8

Financiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2005 (M€)	Investerings 2006 (M€)	Des- investerings 2006 (M€)	Resultaat 2006 (M€)	Reclassificatie 31-12-2006 van voorzieningen (M€)	Boekwaarde 31-12-2006 (M€)	
Erfpacht woningen	0,1					0,1	
Deelnemingen							
BTC, Enschede	0,3			0,1		0,4	
Participatiemij Oost Ned. BV, Enschede	1,4					1,4	
Tissue Eng. Accelerator BV, Enschede	0,1					0,1	
HOMA Software B.V.	0,1					0,1	
Overige	0,1			-0,1		0,0	
Subtotaal deelnemingen	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	
		Verstrekte leningen u/g 2006 (M€)	Aflossingen 2006 (M€)	Financiële ondersteuning (art. 7.51 WHW)			Resterende looptijd
Overige leningen u/g							
Auditoren, diversen (studenten)	0,6	0,1	0,1	0,3		0,3	
Van voorzieningen	-0,6				0,3	-0,3	
	0,0	0,1	0,1	0,3	0,3	0,0	1-4 jaar (-%)
TOP, diversen	0,7	0,1	0,2			0,6	
Naar vorderingen	-0,2					-0,2	
	0,5	0,1	0,2	0,0	0,0	0,4	1-6 jaar (- %)
TSP, diversen (studenten)	0,2					0,2	1-4 jaar (- %)
PC's, diversen (studenten)	0,4	0,3	0,4			0,3	1-3 jaar (- %)
NDIX	0,1					0,1	4 jaar (6 %)
Mosaic Systems B.V.	0,1					0,1	1 jaar (5 %)
Overige leningen	0,0	0,1				0,1	1 jaar (- %)
Subtotaal overige leningen u/g	1,3	0,6	0,7	0,3	0,3	1,2	
Waarvan kortlopend:	0,4					0,4	
		Investerings	Des- investerings				
Effecten *	2,0		1,6			0,4	
Totaal	5,0					3,3	

*) De marktwaarde van de effecten bedroeg op 31 december 2006 € 0,4 miljoen.

Wlottende activa

Voorraden	31-12-2006		31-12-2005	
	(M€)	(M€)	(M€)	(M€)
Gebruiksgoederen:				
UT-Catering	0,1		0,1	
College-dictaten	0,1		0,1	
Computer Informatie Centrum	0,0		0,1	
Overige	0,3		0,3	
		0,5		0,6
Totaal		0,5		0,6

Vorderingen	31-12-2006		31-12-2005	
	(M€)	(M€)	(M€)	(M€)
Debiteuren		27,6		31,0
OC en W:				
Kaskortingen	0,0		0,0	
Totaal OC en W		0,0		0,0
Vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen OHW				
- vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen OHW	-61,8			
- kosten OHW	75,2			
		13,4		0,0
Verbonden partijen:				
Stichting Universiteitsfonds	0,1		0,1	
TSM	0,1		0,1	
Totaal verbonden partijen		0,2		0,2
Overige vorderingen:				
Bank- en girogaranties uit hoofde van onderwijsbijdragen	4,3		4,1	
Kortlopende vorderingen financiële vaste activa	0,4		0,4	
Overige	0,9		0,9	
Totaal overige vorderingen		5,6		5,4
Overlopende activa:				
Vooruitbetaalde kosten	2,9		2,7	
Nog te ontvangen bedragen	5,4		8,1	
Totaal overlopende activa		8,3		10,8
Totaal		55,1		47,4

Effecten	Boekwaarde 31-12-2005 (M€)	Mutaties 2006 +/- (M€)	Mutaties 2006 -/+ (M€)	Boekwaarde 31-12-2006 (M€)
Aandelen	0,3	1,5	0,0	1,8
Totaal	0,3	1,5	0,0	1,8

De effecten betreffen beursgenoteerde aandelen in bezit van gelieerde instellingen.

Liquide middelen	31-12-2006 (M€)	31-12-2005 (M€)
Banken	14,3	37,5
Kasmiddelen	0,1	0,1
Voorraad NS-kaarten	0,1	0,1
Deposito's	30,5	21,3
Totaal	45,0	59,0

De liquide middelen staan alle ter vrije beschikking.

Passiva

Eigen vermogen	Saldo 31-12-2005 (M€)	Mutaties		Saldo 31-12-2006 (M€)
		Bestemming expl.saldo 2006 (M€)	Overige mutaties 2006 (M€)	
Algemene reserve	113,7	15,5		129,2
Eigen vermogen geconsolideerde verbonden partijen:				
ITC	13,1	1,0		14,1
DOG	0,8	0,1		0,9
HTT	1,5	0,3		1,8
SAD	3,5	0,7		4,2
Totaal vermogen	132,6	17,6	0,0	150,2

Egalisatierekening investeringssubsidie	31-12-2005 (M€)	Dotatie 2006	Vrijval 2006	31-12-2006 (M€)
Investeringsubsidie gebouwen en inrichting	20,7	7,6	0,1	28,2
Totaal	20,7	7,6	0,1	28,2

De egalisatierekening is gevormd in het kader van de vastgoedproblematiek van de universiteit. De subsidies zijn ontvangen voor investeringen in materiële vaste activa, welke bij activering in mindering zullen worden gebracht op de aan te schaffen activa. De dotatie ad € 7,6 miljoen bestaat uit de over 2006 toegekende extra enveloppe-bijdrage (€ 2,2 miljoen), vermeerderd met de reguliere IVH-bijdrage (€ 5,4 miljoen).

Voorzieningen	Saldo 31-12-2005 (M€)	Mutaties				Saldo 31-12-2006 (M€)	Onderverdeling saldo 31-12 2006		
		Reclassificatie (M€)	Dotaties 2006 (M€)	Onttrekkingen 2006 (M€)	Vrijval 2006 (M€)		< 1 jaar (M€)	1-5 jaar (M€)	> 5jaar (M€)
Ondersteuning van studenten	3,5		1,1	1,2	0,5	2,9			
Naar leningen	-0,5	0,2				-0,3			
Reorganisatie	3,0	0,2	1,1	1,2	0,5	2,6	1,2	1,4	
Wachtgeld	13,6		0,7	2,6	4,1	7,6	2,0	4,0	1,6
Milieurisico's	0,5		0,7	0,3		0,9	0,1	0,4	0,4
Pemba	4,3		0,1			4,4	0,5	3,9	
Bodemsanering	0,4		0,5	0,2		0,7	0,3	0,2	0,2
Personele systemen	1,2				0,7	0,5		0,5	
Stichting Arbodienst	0,5					0,5	0,5		
Drienerlo	0,3			0,2	0,1	0,0			
UT-Jubilea	1,2				0,1	1,1	0,1	0,8	0,2
Sabatical Leave	0,0		0,1			0,1		0,1	
Totaal	25,0	0,2	3,2	4,5	5,5	18,4	4,7	11,3	2,4

De voorziening ondersteuning studenten betreft opgebouwde rechten conform art. 7.51 WHW.

De reorganisatie-/wachtgeldvoorzieningen zijn gevormd op grond van een met de vakvereniging overeengekomen sociaal plan.

De voorzieningen zijn gewaardeerd op de uit het sociaal plan voortvloeiende verplichtingen, rekening houdend met de deelnamekans.

De voorziening milieurisico's is gevormd in verband met de toekomstige renovatie van het vastgoed en meer specifiek wat betreft de asbestsanering

In verband met het eigen risico dragen (Pemba) in het kader van de WIA zijn voorzieningen getroffen voor reeds toegekende uitkeringen.

Voor de waterhuishouding (vijvers en stroomgebied van de beken) op het campusterrein is een voorziening getroffen voor de kosten van de bodemsanering.

In verband met vertraging in de oplevering van een nieuw personeels- en salarissysteem is een voorziening getroffen voor het UT-aandeel in de landelijke implementatie.

De voorziening Stichting Arbodienst Drienerlo is gevormd voor mogelijke kosten met betrekking tot de privatisering van de bedrijfsactiviteiten.

Indachtig RJ 271 zijn voor de UT-jubilea voorzieningen gevormd.

Langlopende schulden	Bedrag lening 31-12-2005 (M€)	Aangegane leningen o/g 2006 (M€)	Aflossingen 2007/ naar kort- lopende schulden (M€)	Bedrag boekwaarde 31-12-2006 (M€)	Rente- percentage %	Resterende looptijd in jaren
Kredietinstellingen:						
BNG 15-5-1999	0,4		0,1	0,3	3,83 %	3
BNG 17-3-2003	0,4		0,1	0,3	3,75 %	7
Bouwfonds Property	13,0		1,6	11,4	8 %-7,15 %	15
Totaal	13,8	0,0	1,8	12,0		

Overig langlopende schulden	Saldo 31-12-2005 (M€)	Dotaties (M€)	Onttrekkingen (M€)	Vrijval (M€)	Reclassificatie kortl.schulden (M€)	Saldo 31-12-2006 (M€)
Personele verplichtingen	3,1	0,4	1,5			2,0
Naar kortlopende schulden	-1,4					-1,0
Totaal	1,7	0,4	1,5	0,0	0,0	1,0

De langlopende schulden met betrekking tot de personele verplichtingen zijn aangegaan in het kader van de non-activiteiten-regeling.

Kortlopende schulden	31-12-2006		31-12-2005	
	(M€)	(M€)	(M€)	(M€)
Kredietinstellingen		1,8		1,8
OC&W: Kaskortingen		0,0		0,4
Vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen OHW				
- vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen OHW	56,7		109,2 *	
- kosten OHW	-38,8		-100,7	
		17,9		8,5
Crediteuren		12,8		15,8
Belastingen en premies sociale verzekeringen		5,2		2,9
Schulden terzake pensioenen		1,9		2,1
Overige kortlopende schulden:				
Personele verplichtingen	1,0		1,4	
Reprofonds/Girovend	0,3		0,3	
Waarborgsommen	0,1		0,1	
Vooruitontvangen/nog te betalen bedragen	3,2		12,7	
Vooruitontvangen i.h.k.v. bestemmingsfondsen	2,3		3,6	
Vooruitontvangen i.h.k.v. sprintgelden	0,6		0,0	
Ontvangen voorschotten brandschade	2,9		4,5	
Ontvangen voorschotten Werk voor Derden	15,6		12,5 *	
Verbonden partijen	1,2		0,3	
Diversen	1,8		0,8	
Totaal overige kortlopende schulden		29,0		36,2
Overlopende passiva:				
Vakantiegeld	5,9		5,6	
Vakantiedagen	9,1		8,6	
Vooruitontvangen collegegelden	7,8		7,4	
Studieprogramma's ITC	2,3		1,8	
Transitoria	2,0		3,8	
Totaal overlopende passiva		27,1		27,2
Totaal		95,7		94,9

*: aangepast voor vergelijkingsdoeleinden

Vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen OHW

De contracten voor derden hebben veelal een langlopend karakter. Kosten en opbrengsten (c.q. vooruitontvangen termijnen) hebben betrekking op meerdere boekjaren.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

AUTEURSRECHTEN READERS / REPRORECHT

De universiteit stelt readers samen, waarin gedeelten zijn overgenomen uit auteursrechtelijk beschermde werken. Bij overnames worden aan uitgevers auteursrechten betaald. Daarnaast is de universiteit reprorecht verschuldigd in verband met het maken van kopieën uit auteursrechtelijk beschermde werken. De Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU) heeft namens de universiteiten met de Stichting Reprorecht een overeenkomst gesloten waarin de omvang van de verschuldigde rechten is vastgelegd.

ERFPACHTVERPLICHTINGEN

De erfpachter van de woningen heeft de bevoegdheid het erfpachtrecht en de opstallen bij aangetekend schrijven aan de onroerend goed vennootschap aan te bieden. In dat geval is de vennootschap verplicht het erfpachtrecht en de opstallen te kopen. De koopsom zal door beide partijen in onderling overleg worden vastgesteld.

BORGSTELLING

Ten behoeve van Microsysteem Technologie Foundry B.V. is een borgstelling aan de Bank Nederlandse Gemeenten gegeven van € 0,65 miljoen.

GARANTSTELLING

Ten behoeve van de huisvesting van de Faculteit Bedrijf, Bestuur & Technologie in het kantoorpand Capitool 15 te Enschede is op 20 januari 2004 aan de verhuurder een bankgarantie verstrekt groot € 0,3 miljoen.

Ten behoeve van de huisvesting van de nevenvestiging van de Stichting Arbodienst Drienerlo is aan de verhuurder een bankgarantie verstrekt groot k€ 10.

Ten behoeve van de huur van het appartementencomplex Stadsweide is voor de dochteronderneming ITC International Hotel B.V. een bankgarantie afgegeven van k€ 27.

Ten behoeve van derde-geldstroomactiviteiten zijn aan vier opdrachtgevers bankgaranties verstrekt met een totale waarde van € 0,2 miljoen.

VERPLICHTINGEN

De lopende verplichtingen ultimo 2006 in het kader van de bouwactiviteiten bedroegen circa € 10,6 miljoen.

Door de instelling zijn in het kader van onderhoud aan gebouwen en terreinen meerjarige financiële verplichtingen aangegaan tot een bedrag van € 1,2 miljoen per jaar.

Door de instelling zijn in het kader van de inkoop van goederen en diensten financiële verplichtingen aangegaan tot een bedrag van € 4,4 miljoen per jaar.

Ten behoeve van de huisvesting van de faculteit Management en Bestuur is een overeenkomst van huur aangegaan voor het pand Capitool 15 te Enschede voor een periode van 15 december 2002 tot en met 30 juni 2009. De (aanvangs)jaarhuur bedraagt € 1,2 miljoen, jaarlijks te indexeren, voor het eerst op 1 oktober 2004 op basis van het CPI-werknemers laag. De opzegtermijn bedraagt 12 maanden. De opzegging dient derhalve uiterlijk plaats te vinden voor 30 juni 2008.

Ten behoeve van de huisvesting van de nevenvestiging van de Stichting Arbodienst Drienerlo te Deventer is een huurovereenkomst aangegaan voor een periode van 5 jaar ingaande op 1 februari 2004 tot en met 31 januari 2009. De huur bedraagt k€ 40 en wordt jaarlijks geïndexeerd.

In verband met nieuwbouw van de hoofdvesting te Enschede is tijdelijke huisvesting gehuurd voor een periode van 1 jaar ingaande op 1 juli 2006. De jaarhuur bedraagt k€ 70.

Ten behoeve van de huisvesting van het Cartesiusinstituut te Franeker is een huurovereenkomst aangegaan tot en met 31 december 2008. De huur bedraagt k€ 41 en wordt jaarlijks geïndexeerd.

Ten behoeve van de huisvesting van capaciteitsgroepen van de faculteit BBT is een overeenkomst van huur aangegaan voor het pand Hengelosestraat 583 te Enschede voor een periode tot 1 januari 2009. De jaarhuur bedraagt k€ 175 en wordt jaarlijks geïndexeerd.

De verplichting uit hoofde van huurcontracten met betrekking tot de studentenappartementen (hotelfaciliteiten IIH B.V.) bedraagt ultimo 2006 k€ 599.

Ultimo 2006 is met betrekking tot de vervanging van vloerbedekking een contract afgesloten met een waarde van € 0,3 miljoen. De vervanging zal tot en met 2009 gefaseerd worden uitgevoerd.

Inzake de lease-overeenkomst met betrekking tot het gebouw Hengelosestraat 99 is per balansdatum een rentebedrag verschuldigd van € 5,3 miljoen.

Door de oprichting van ITC International Hotel B.V. (IIH B.V.) heeft ITC zich per 31 december 1998 verplicht tot volledige nakoming van de verplichtingen welke zijn aangegaan door IIH B.V. Hieronder valt ook de verplichting betreffende de huurovereenkomst inzake het studentenhotel "Hof van Arke". Uitgaande van een oplevering per 1 juli 2009 wordt rekening gehouden met een verplichting van M€ 1,1.

Voortvloeiende uit de contracten inzake derde geldstroomactiviteiten zijn meerjarige verplichtingen aangegaan, waarvan de financiële consequenties kwantitatief nog niet geheel bekend zijn en derhalve ook niet zijn opgenomen in de balans.

Ultimo 2006 loopt een discussie met de belastingdienst inzake een BTW-aanslag over de jaren 2001 tot en met 2004. De hoogte van een mogelijke claim is per 31 december 2006 niet goed in te schatten, derhalve is in de jaarrekening geen bedrag opgenomen.

Financieringsovereenkomst Vastgoed.

Eind maart 2004 is met de bank een financieringsovereenkomst afgesloten die voorziet in het aantrekken van een vijftal leningen met een totaal bedrag van € 125 miljoen ter financiering van de investeringen in het kader van het vastgoedplan van de universiteit.

Lening	Bedrag	Geplande Opnamedatum	Einddatum	Rente tot 01-01-2008	Rente vanaf 01-01-2008
13-jarige roll-over	M€ 25	01-01-2007	01-01-2017	3-mnds Euribor + 1bp	5,1825%
13-jarige roll-over	M€ 25	01-06-2007	01-08-2016	3-mnds Euribor + 1bp	5,16%
11-jarige roll-over	M€ 25	01-01-2008	01-11-2014	3-mnds Euribor + 1bp	5,08%
9-jarige roll-over	M€ 25	01-06-2008	01-08-2012	3-mnds Euribor + 1bp	4,945%
7-jarige roll-over	M€ 25	01-01-2009	01-12-2010	3-mnds Euribor + 1bp	max 4,7%

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE
EXPLOITATIEREKENING 2006

Toelichting op de onderscheiden posten van de (geconsolideerde) exploitatierekening

Baten	2006		2005	
	(in M€)		(in M€)	
<u>Rijksbijdragen OCenW</u>				
(Normatieve) rijksbijdrage OCenW	160,2		155,1	
Overige subsidies OCenW	8,1		7,8	
Totaal rijksbijdrage		168,3		162,9
Vooruitontvangen bedragen:				
- Huisvesting	-		-	
- Technische geneeskunde	-		-	
- BaMa-structuur	-		-	
		-		0,0
Netto-Rijksbijdrage		168,3		162,9
<u>Collegegelden</u>		13,1		12,2
Totaal		181,4		175,1
<u>Baten werk i.o.v. derden</u>				
Opbrengst werk i.o.v. derden				
Contractonderwijs	2,8		2,2	
		2,8		2,2
Contractonderzoek				
Internationale organisaties	8,4		8,7	
Nationale overheden	7,9		13,1	
NWO	19,3		21,2	
KNAW	0,0		0,4	
Overige non-profit organisaties	5,6		9,7	
Bedrijven	7,6		12,1	
		48,8		65,2
Overige		-		-
Mutaties onderhanden werk i.o.v. derden		13,4		-3,6
Totaal		65,0		63,8
<u>Overige baten</u>				
Resultaat deelnemingen		0,0		0,0
Verhuur onroerende zaken		4,4		4,1
Detachering personeel		0,2		0,3
Overige *)		17,3		21,8
Totaal overige baten		21,9		26,2
Totaal Baten		268,3		265,1

*) Specificatie Overige baten (M€)	2006	2005
Verkoop catering en ict-shop	2,5	3,3
Subsidieregelingen, cursussen en congressen	0,9	1,1
Bijdrage aan studentenvoorzieningen	0,4	0,3
Doorberekende energie	0,9	0,0
Afhandeling brandschade	0,0	5,8
Omzet resultaatprojecten	5,4	3,7
Onderwijsmateriaal, telefoon etc.	7,2	7,6
	17,3	21,8

Toelichting op de onderscheiden posten van de (geconsolideerde) exploitatierekening

Lasten	2006		2005	
<u>Personele lasten</u>				
Lonen en salarissen		120,2		116,9
Sociale lasten		26,8		30,5
Overige personele lasten	7,8		8,1	
Dotatie voorziening personele verplichtingen	-2,8		9,0	
Uitzendkrachten, declaranten, e.d.	4,4		4,7	
Overige			-	
		9,4		21,8
Uitkeringen (-/-)		-		-
		156,4		169,2
<u>Aantal fte's per 31-12</u>				
WP/OP		1.488,9		1.537,8
OBP		1.114,4		1.139,8
Totaal		2.603,3		2.677,6
<u>Overzicht bezoldigingen CvB/RvT</u>				
College van Bestuur (inclusief gewezen leden)		0,6		0,6
Raad van Toezicht		0,1		0,1
Totaal		0,7		0,7
<u>Afschrijvingen</u>				
Immateriële vaste activa		-		-
Gebouwen		9,7		8,5
Inventaris en apparatuur		5,3		5,8
Overige materiële vaste activa		-		-
Totaal		15,0		14,3
<u>Inkomensoverdrachten</u>				
Rijksbijdrage academische ziekenhuizen		-		-
Affiliaties		-		-
Subsidies en bijdragen		-		-
Overige		-		-
Totaal		0,0		0,0
<u>Overige instellingslasten</u>				
Huur		2,0		2,8
Dotatie onderhoudsvoorziening		0,0		0,0
Inventaris en apparatuur		8,2		7,9
Energie en water		5,8		3,9
Heffingen		0,9		0,8
Dotatie overige voorzieningen		0,5		1,6
Overige *)		62,6		60,1
Totaal		80,0		77,1
<u>*) Specificatie Overige lasten (M€)</u>				
Onderhoud gebouwen		3,0		2,4
Schoonmaakkosten, onderhoud infrastructuur		5,4		6,3
Boeken en tijdschriften		2,6		2,3
Technische materialen, drukwerk etc.		7,5		6,8
Grondstoffen o.a. catering en ict-shop		2,3		3,0
Overige kosten gelieerde ondernemingen		7,6		5,2
Dotatie egalisatierekening investeringssubs.		7,6		6,2
Reis- en verblijfkosten		5,8		5,6
Uitbesteed werk		6,9		5,8
Bijdragen, subsidies en lidmaatschappen		2,6		4,2
Bestuur-, vergader- en representatiekosten		4,9		5,9
Advieskosten		1,5		1,2
Huur, onderhoud apparatuur, etc.		4,9		5,2
		62,6		60,1

Toelichting op de onderscheiden posten van de (geconsolideerde) exploitatierekening

(in M€)

Lasten	2006		2005	
Financiële baten en lasten				
Financiële baten				
Rentebaten		1,7		1,7
Overige financiële baten		-		-
		1,7		1,7
Financiële lasten				
Rentelasten		1,0		0,1
Overige financiële lasten		-		-
		1,0		0,1
Saldo financiële baten en lasten		0,7		1,6
Buitengewone bedrijfsvoering				
Buitengewone baten		-		-
Buitengewone lasten		-		-
Resultaat uit buitengewone bedrijfsvoering		0,0		0,0

ENKELVOUDIGE BALANS EN EXPLOITATIEREKENING

Balans (Enkelvoudig)

Activa	31-12-2006		31-12-2005	
	(M€)	(M€)	(M€)	(M€)
Vaste activa				
Materiële vaste activa				
Gebouwen en terreinen:				
Gebouwen	84,2		78,0	
Terreinen	14,8		12,5	
Gebouwen in uitvoering en vooruitbetalingen	50,0		33,8	
		149,0		124,3
Inventaris en apparatuur		10,2		11,1
Niet primaire activa		-		-
Totaal Materiële vaste activa		159,2		135,4
Financiële vaste activa				
Deelnemingen		22,7		20,6
Leningen aan verbonden partijen		14,4		14,6
Overige leningen u/g		0,7		0,8
Totaal financiële vaste activa		37,8		36,0
Totaal vaste activa		197,0		171,4
Vlottende activa				
Voorraden				
Gebruiksgoederen		0,4		0,5
Totaal voorraden		0,4		0,5
Vorderingen				
Debiteuren		25,4		27,8
OC en W kaskorting		0,0		0,0
Vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen OHW		13,4		0,0
Verbonden partijen		0,2		0,2
Overige vorderingen		5,0		4,8
Overlopende activa		7,9		10,4
Totaal Vorderingen		51,9		43,2
Liquide middelen		32,7		48,2
Totaal vlottende activa		85,0		91,9
Totaal activa		282,0		263,3

Per 31 december 2006

Passiva	31-12-2006		31-12-2005	
	(M€)	(M€)	(M€)	(M€)
Eigen vermogen				
Algemene reserve	150,2		132,6	
Totaal Eigen Vermogen		150,2		132,6
Egalisatierekening investeringssubsidie				
Investeringssubsidie gebouwen en inrichting	27,9		20,3	
Totaal Egalisatierekening investeringssubsidie		27,9		20,3
Voorzieningen				
Overige	17,5		24,5	
Totaal voorzieningen		17,5		24,5
Langlopende schulden				
Langlopende personele verplichtingen	1,0		1,7	
Totaal Langlopende schulden		1,0		1,7
Kortlopende schulden				
Vooruitgefactureerde en -ontvangen termijnen OHW	16,0		6,1	
OC&W: Kaskortingen	0,0		0,4	
Crediteuren	12,1		15,0	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	4,7		2,4	
Schulden terzake pensioenen	1,7		1,9	
Overige kortlopende schulden	28,3		35,7	
Overlopende passiva	22,6		22,7	
Totaal kortlopende schulden		85,4		84,2
Totaal passiva		282,0		263,3

Enkelvoudige exploitatierekening 2006

	2006		Begroting 2006		2005	
	(in M€)		(in M€)		(in M€)	
Baten						
Rijksbijdragen OCenW	145,9		142,8		140,7	
Collegegelden	11,4		11,9		10,7	
Baten werk i.o.v. derden	60,4		67,1		59,3	
Overige baten	18,2		12,1		24,7	
Totaal baten		235,9		233,9		235,4
Lasten						
Personele lasten	136,7		151,1		150,1	
Afschrijvingen	12,1		0,0		11,5	
Inkomstenoverdrachten	-		-		-	
Overige instellingslasten	71,4		81,2		69,7	
Totaal lasten		220,2		232,3		231,3
Saldo baten en lasten		15,7		1,6		4,1
Saldo financiële baten en lasten		1,9		0,0		2,0
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering		17,6		1,6		6,1
Buitengewone bedrijfsvoering						
Buitengewone baten	-		-		-	
Buitengewone lasten	-		-		-	
Resultaat uit buitengewone bedrijfsvoering		0,0		0,0		0,0
Exploitatiesaldo		17,6		1,6		6,1

Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2006

Activa: Vaste activa (enkelvoudig)

Materiële vaste activa	Verkrijgingsprijs (vervaardigings- prijs) 2005	Waardever- minderingen en afschrij- vingen t/m 2005	Boekwaarde 31-12-2005	Investerings- 2006	Des- investerings 2006	Correcties/ Afschrijvingen voorgaande jaren	Afschrijvingen 2006	Boekwaarde 31-12-2006	Gehanteerd afschrijvings- percentage
Gebouwen en terreinen									
Gebouwen	167,9	89,9	78,0		0,7		7,4	84,2	3,33 %
Terreinen	17,8	5,3	12,5	2,4		14,3	0,1	14,8	-
Gebouwen in uitvoering en vooruitbetalingen	33,8	0,0	33,8	29,7		-13,5		50,0	-
Totaal in M€	219,5	95,2	124,3	32,1	0,7	0,8	7,5	149,0	
Inventaris en apparatuur									
	88,4	77,3	11,1	3,7	4,4	4,4	4,6	10,2	33,3 % - 20 %
Totaal in M€	88,4	77,3	11,1	3,7	4,4	4,4	4,6	10,2	
Totaal in M€	307,9	172,5	135,4	35,8	5,1	5,2	12,1	159,2	

OZB en verzekerde waarde gebouwen en terreinen

	Bedrag (M€)	Peildatum
OZB-waarde gebouwen en terreinen	101,4	01-01-2003
Verzekerde waarde gebouwen	396,0	06-07-2006

Boeken

	2006 (M€)	2005 (M€)
Aanschaf	2,1	1,8

Toelichting op de enkelvoudige Balans per 31 december 2006

Financiële vaste activa: enkelvoudig	Boekwaarde 31-12-2005 (M€)	Investerings 2006 (M€)	Des- investerings 2006 (M€)	Resultaat 2006 (M€)	Reclassificatie 31-12-2006 van voorzieningen (M€)	Boekwaarde 31-12-2006 (M€)	
Deelnemingen *)							
ITC	13,1			1,0		14,1	
Holding Technopolis Twente B.V.	1,5			0,3		1,8	
Drienerbeek Onroerend Goed B.V.	0,8			0,1		0,9	
Stichting Arbodienst Drienerlo	3,5			0,7		4,2	
BTC, Enschede	0,3					0,3	
Participatiemij Oost Ned. B.V.	1,4					1,4	
Overige	-					-	
Subtotaal deelnemingen	20,6	0,0	0,0	2,1	0,0	22,7	
		Verstrekte leningen u/g 2006 (M€)	Aflossingen 2006 (M€)				Resterende looptijd in jaren
Leningen aan verbonden partijen *)							
Drienerbeek Onroerend Goed B.V.	11,9		0,6			11,3	35 jaar (4,5%)
Holding Technopolis Twente B.V.	2,7	0,6	0,2			3,1	(4,5%)
Subtotaal leningen aan verb. partijen	14,6	0,6	0,8			14,4	
		Verstrekte leningen u/g 2006 (M€)	Aflossingen 2006 (M€)	Financiële ondersteuning (art. 7.51 WHW)			Resterende looptijd in jaren
Overige leningen u/g **)							
Auditoren, diversen (studenten)	0,6	0,1	0,1	0,3		0,3	
Van voorzieningen	-0,6				0,3	-0,3	
	0,0	0,1	0,1	0,3	0,3	0,0	1-4 jaar (-%)
TOP, diversen	0,7	0,1	0,2			0,6	
Naar vorderingen	-0,2					-0,2	
	0,5	0,1	0,2	0,0	0,0	0,4	1-6 jaar (-%)
TSP, diversen (studenten)	0,2					0,2	1-4 jaar (-%)
PC's, diversen (studenten)	0,4	0,3	0,4			0,3	1-3 jaar (-%)
NDIX	0,1					0,1	4 jaar (6%)
Overige	0,0	0,1				0,1	1 jaar (-%)
Subtotaal overige leningen u/g	1,2	0,6	0,7	0,3	0,3	1,1	
Waarvan kortlopend	0,4					0,4	
Totaal	36,0					37,8	

*) Allen gevestigd in Enschede.

**) Op deze leningen wordt geen rente in rekening gebracht.

Passiva

Eigen vermogen: enkelvoudig	Saldo 31-12-2005 (M€)	Mutaties		Saldo 31-12-2006 (M€)
		Bestemming expl.saldo 2006 (M€)	Overige mutaties 2006 (M€)	
Algemene reserve	113,7	15,5		129,2
Eigen vermogen geconsolideerde verbonden partijen:				
ITC	13,1	1,0		14,1
DOG	0,8	0,1		0,9
HTT	1,5	0,3		1,8
SAD	3,5	0,7		4,2
Totaal vermogen	132,6	17,6	0,0	150,2

Egalisatierekening investeringssubsidie	31-12-2005 (M€)	Dotatie 2006	Vrijval 2006	31-12-2006 (M€)
Investeringsubsidie gebouwen en inrichting	20,3	7,6	0	27,9
Totaal	20,3	7,6	0	27,9

De egalisatierekening is gevormd in het kader van de vastgoedproblematiek van de universiteit. De subsidies zijn ontvangen voor investeringen in materiële vaste activa, welke bij activering in mindering zullen worden gebracht op de aan te schaffen activa. De dotatie ad€ 7,6 miljoen bestaat uit de over 2006 toegekende extra enveloppe-bijdrage (€ 2,2 miljoen), vermeerderd met de reguliere IVH-bijdrage (€ 5,4 miljoen).

Toelichting op de onderscheiden posten van de enkelvoudige exploitatierekening

(in M€)

Baten	2006		2005	
<u>Rijksbijdragen OCenW</u>				
(Normatieve) rijksbijdrage OCenW	137,8		132,9	
Overige subsidies OCenW	8,1		7,8	
Totaal rijksbijdragen		145,9		140,7
Vooruitontvangen bedragen:				
- Huisvesting	-		-	
- Technische geneeskunde	-		-	
- BaMa-structuur	-		-	
		0,0		0,0
Netto-rijksbijdrage		145,9		140,7
<u>Collegegelden</u>		11,4		10,7
Totaal		157,3		151,4
<u>Baten werk i.o.v. derden</u>				
Opbrengst werk i.o.v. derden				
Contractonderwijs	1,0		0,5	
		1,0		0,5
Contractonderzoek				
Internationale organisaties	7,9		8,3	
Nationale overheden	6,7		11,5	
NWO	19,2		21,1	
KNAW	0,0		0,4	
Overige non-profit organisaties	5,3		9,3	
Bedrijven	7,3		11,8	
		46,4		62,4
Overige		-		-
Mutaties onderhanden werk i.o.v. derden		13,0		-3,6
Totaal		60,4		59,3
<u>Overige baten</u>				
Resultaat deelnemingen		2,1		4,0
Verhuur onroerende zaken		2,2		1,8
Detachering personeel		0,2		0,3
Overige *		13,7		18,6
Totaal overige baten		18,2		24,7
Totaal Baten		235,9		235,4

*) Specificatie Overige baten (M€)	2006	2005
Verkoop catering en ict-shop	2,1	2,8
Subsidiereregelingen, cursussen en congressen	0,9	1,1
Bijdrage aan studentenvoorzieningen	0,4	0,3
Doorberekende energie	0,9	0,0
Afhandeling brandschade	0,0	5,8
Omzet resultaatprojecten	5,4	3,7
Onderwijsmateriaal, telefoon etc.	4,0	4,9
	13,7	18,6

Toelichting op de onderscheiden posten van de enkelvoudige exploitatierekening

(in M€)

Lasten	2006		2005	
Personele lasten				
Lonen en salarissen		106,3		102,8
Sociale lasten		24,3		27,3
Overige personele lasten	5,9		7,3	
Dotatie voorziening personele verplichtingen	-3,4		8,6	
Uitzendkrachten, declaranten, e.d.	3,6		4,1	
Overige	-		-	
		6,1		20,0
Uitkeringen (-/-)		-		-
Totaal		136,7		150,1
Aantal fte's per 31-12				
WP/OP		1.369,3		1.412,4
OBP		956,5		976,3
Totaal		2.325,8		2.388,7
Overzicht bezoldigingen CvB/RvT				
College van Bestuur (inclusief gewezen leden)		0,4		0,4
Raad van Toezicht		0,1		0,1
Totaal		0,5		0,5
Afschrijvingen				
Immateriële vaste activa		-		-
Gebouwen		7,5		6,4
Inventaris en apparatuur		4,6		5,1
Overige materiële vaste activa		-		-
Totaal		12,1		11,5
Inkomensoverdrachten				
Rijksbijdrage academische ziekenhuizen		-		-
Affiliaties		-		-
Subsidies en bijdragen		-		-
Overige		-		-
Totaal		0,0		0,0
Overige instellingslasten				
Huur		3,4		3,3
Inventaris en apparatuur		8,1		7,8
Energie en water		5,3		3,3
Heffingen		0,7		0,6
Dotatie overige voorzieningen		0,5		1,6
Overige *		53,4		53,1
Totaal		71,4		69,7

*) Specificatie Overige lasten (M€)	2006	2005
Onderhoud gebouwen	2,5	2,0
Schoonmaakkosten, onderhoud infrastructuur	4,6	5,2
Boeken en tijdschriften	2,4	2,1
Technische materialen, drukwerk etc.	7,4	6,7
Grondstoffen o.a. catering en ict-shop	2,2	3,0
Dotatie egalisatierekening investeringssubs.	7,6	6,2
Reis- en verblijfkosten	5,8	5,6
Uitbesteed werk	6,9	5,8
Bijdragen, subsidies en lidmaatschappen	2,6	4,2
Bestuur-, vergader- en representatiekosten	4,9	5,9
Advieskosten	1,5	1,2
Huur, onderhoud apparatuur, etc.	5,0	5,2
	53,4	53,1

Toelichting op de onderscheiden posten van de enkelvoudige exploitatierekening

(in M€)

Lasten	2006		2005	
Financiële baten en lasten				
Financiële baten				
Rentebaten		1,9		2,0
Overige financiële baten		-		-
		1,9		2,0
Financiële lasten				
Rentelasten		0,0		-
Overige financiële lasten		-		-
		0,0		-
Saldo financiële baten en lasten		1,9		2,0
Buitengewone bedrijfsvoering				
Buitengewone baten		-		-
Buitengewone lasten		-		-
Resultaat uit buitengewone bedrijfsvoering		0,0		0,0

OVERIGE GEGEVENS

ACCOUNTANTSVERKLARING

VERKLARING BETREFFENDE DE JAARREKENING

Wij hebben de jaarrekening 2006 van de Universiteit Twente te Enschede bestaande uit de balans per 31 december 2006 en de exploitatierekening over 2006 met de toelichting gecontroleerd.

VERANTWOORDELIJKHEID VAN HET BESTUUR

Het bestuur van de universiteit is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met de Richtlijn jaarverslaggeving hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, laatstelijk gewijzigd op 18 oktober 2005 (CFI/EFA-2005/ 130785).

Tevens is het bestuur van de universiteit verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. Deze verantwoordelijkheden omvatten onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat en voor de naleving van de relevante wet- en regelgeving, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

VERANTWOORDELIJKHEID VAN DE ACCOUNTANT

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 2.9, derde lid van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht en het Controleprotocol OCW 2006. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat alsmede het voor de naleving van de betreffende wet en regelgeving relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de universiteit. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de universiteit heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

OORDEEL

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Universiteit Twente per 31 december 2006 en van het resultaat over

2006 in overeenstemming met de Richtlijn jaarverslaggeving hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, laatstelijk gewijzigd op 18 oktober 2005 (CFI/EFA-2005/ 130785).

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2006 voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals die in het controleprotocol OCW 2006 zijn vermeld.

VERKLARING BETREFFENDE ANDERE WETTELIJKE VOORSCHRIFTEN EN/OF VOORSCHRIFTEN VAN REGELGEVENDE INSTANTIES.

Verder melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 34, lid 5 van de Richtlijn jaarverslaggeving hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, laatstelijk gewijzigd op 18 oktober 2005 (CFI/EFA-2005/130785).

Enschede, 21 mei 2007

KPMG ACCOUNTANTS N.V.

drs. W.E. van Hulsenbeek RA / drs. J.F.G. Morsink RA

BEVESTIGING BIJ DE JAARREKENING 2006

Het college van bestuur heeft in de brief aan KPMG Accountants N.V. bevestigd dat alle bij hen bekende informatie van belang voor de accountantsverklaring bij de jaarrekening 2006 aan KPMG is verstrekt. In een brief is tevens door het college aangegeven dat zij niet betrokken is geweest bij onregelmatigheden.

BEPALINGEN OMTRENT DE RESULTAATBESTEMMING.

Ingevolge artikel 2.9, lid 5 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek wordt het resultaat van het verslagjaar verrekend met de reserve van de instelling. Het positieve resultaat van het verslagjaar 2006 van € 17,6 miljoen wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

STUDENTENAANTALLEN

Het aantal ingeschreven studenten is in 2006 ten opzichte van 2005 gestegen met 176 tot 7849. In onderstaand overzicht worden de studentenaantallen over de jaren 2002 tot en met 2006 weergegeven. Als peildatum wordt 1 december van elk jaar genomen.

Opleiding	2006	2005	2004	2003	2002
◆ Oude structuur	1149	1901	2750	3828	4569
◆ Bachelor opleidingen	4806	4821	4175	3077	1991
◆ Masteropleidingen	1894	951	432	153	34
Totaal	7849	7673	7357	7058	6594

B7 Overzicht verbonden partijen

Op grond van artikel 23 van de richtlijnen financieel verslag en begroting w.o. volgen onderstaand de rechtspersonen waarmee de Universiteit Twente een duurzame band heeft. Voor verbonden partijen zijn geen aansprakelijkheidsverklaringen in de zin van artikel 2.403 BW afgegeven.

Meerderheidsdeelnemingen									
Naam	Jurische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen Vermogen per 31-12-2006 (M €)	Exploitatie- resultaat 2006 (M€)	Omzet jaar 2006 (M€)	Verklaring art 2:403 BW	Consolidatie	Deelname percentage
Drienerbeek Onroerend Goed	B.V.	Enschede	3	0,90	0,06	1,50	nee	ja	100
Holding Technopolis Twente (geconsolideerd)	B.V.	Enschede	4	1,70	0,30	2,40	nee	ja	100
- Holding Technopolis Twente (vennootschappelijk)	B.V.	Enschede	4	1,70	0,30	0,10	nee		100
- Technopolis Twente Onroerend Goed	B.V.	Enschede	3	2,60	0,10	0,70	nee		100
- Congres- en Studiecentrum Twente	B.V.	Enschede	4	0,50	0,05	1,00	nee		100
- Microsysteem Technologie Foundry	B.V.	Enschede	3	0,30	0,10	0,70	nee		100
- United Twente Innovations	B.V.	Enschede	4	-	-	-	nee	nee	100
Totaal			Totaal	7,70	0,91	6,40			

Beslissende zeggenschap (stichting of vereniging)

Naam	Jurische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen Vermogen per 31-12-2006 (M€)	Exploitatie- resultaat 2006 (M€)	Omzet jaar 2006 (M€)	Verklaring art 2:403 BW	Consolidatie
ITC	stichting	Enschede	1 - 2	15,20	0,90	30,70	nee	ja
Arbodienst Drienerlo	stichting	Enschede	4	4,20	0,80	3,30	nee	ja
Totaal			Totaal	19,40	1,70	34,00		

Overige verbonden partijen (minderheidsdeelnemingen en geen beslissende zeggenschap)

Naam	Jurische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen Vermogen per 31-12-2006 (M€)	Exploitatie- resultaat 2006 (M€)	Omzet jaar 2006 (M€)	Verklaring art 2:403 BW	Consolidatie
Ned.Centrum voor Laserresearch	B.V.	Enschede	2					
Participatiemij Oost Nederland	B.V.	Amhem	4					
Bedrijfs Technologisch Centrum Twente	B.V.	Enschede	4					
Prosam	C.V.	Enschede	4					
Controllab Products	B.V.	Enschede	2					
Avantium	B.V.	Amsterdam	2					
Nederlandse Duitse Internet Exchange	B.V.	Enschede	4					
Lionix	B.V.	Enschede	2					
Micronit Microfluidic	B.V.	Enschede	2					
Mosaic Systems	B.V.	Breda	2					
Vrest	B.V.	Nijmegen	2					
Twente Institute for Wireless ans Mobile Comm	B.V.	Enschede	2					
Ambient Systems	B.V.	Enschede	2					
TeleTop	B.V.	Enschede	4					
Smartip	B.V.	Enschede	2					
Meditmate	B.V.	Enschede	2					
Homa Software	B.V.	Enschede	2					
Tissue Engineering Accelerator	B.V.	Enschede	2					
Twente Scholarship Programme	B.V.	Enschede	4					
Student Union Universiteit Twente	Stichting	Enschede	4					
Universiteifonds	Stichting	Enschede	4					
Acasa Studentenhuysvesting	Stichting	Enschede	4					

Universiteit Twente
Jaarverslag 2006
D2 Specifieke posten OCenW

Overlopende passiva, doelsubsidies OCenW

Projectbeschrijving	Beschikking	Datum	Toegewezen subsidie bedrag k€	Ontvangen subsidie t/m jaar 2005 k€	Totale Bestedingen t/m 2005 k€	Saldo 31-dec-05 k€	2006			Totale Bestedingen t/m 2006 k€
							Ontvangen subsidie k€	Bestedingen exploitatie- subsidies k€	Bestedingen investerings- subsidies k€	
Sectorplan Natuurwetensch	WO/BS/2002/57747	via VUA	288,0	288,0	206,5	81,5	-	158,1	-	364,6
Laseronderzoek	OWB/FO/2004/25771	25-jun-04	1.300,0	1.300,0	761,0	539,0	-	417,9	-	1.178,9
Huisvesting 2004 - 2008	BHV/BHO-2004/75047 M	27-jul-04	9.150,0	4.350,0	4.350,0	-	-	-	2.150,0	6.500,0
Vernieuwing promotietrajecten	HO/BL/05/49472	16-nov-05	381,0	218,0	-	218,0	-	-	-	-
Ruim baan voor talent	BGS/UBT-06/14608 U	7-jul-06	241,3	-	-	-	-	63,5	-	63,5
Allochtonenbeleid	BGS/UBT-06/100862 U	1-jun-06	110,0	-	-	-	-	22,8	-	22,8
Studenten met functiebeperking	BGS/UBT-06/214486	19-dec-06	78,0	-	-	-	-	35,0	-	35,0
WO-sprint	VOHO.06.342/PB	24-feb-06	2.200,0	-	-	-	-	157,6	-	157,6
	Totaal		13.748,3	6.156,0	5.317,5	838,5		819,9	2.150,0	1.371,2
										8.287,4

Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (toetsloon € 171.000)

Overzicht bezoldiging bestuurders CvB en RvT	indienst	uitdienst	belastbaar		wg deel 2006		ontslag vergoeding
			loon 2006	pensioenpremie	loon 2006	pensioenpremie	
dr.A.H. Filerman	1-aug-05		€ 156.584	€ 31.244	€ 156.584	€ 31.244	
prof.dr. W.H.M. Zijm	1-okt-90		€ 137.061	€ 26.654	€ 137.061	€ 26.654	
ir. K.J. van Ast	1-okt-05		€ 149.965	€ 30.246	€ 149.965	€ 30.246	
Voorzitter RvT			€ 11.345	-	€ 11.345	-	
Leden RvT			€ 9.076	-	€ 9.076	-	
Hoogleraar	1-dec-75		€ 147.403	€ 29.138	€ 147.403	€ 29.138	
Hoogleraar	16-sep-92	1-10-2006	€ 74.542	€ 10.724	€ 74.542	€ 10.724	€ 183.931
Hoogleraar	1-feb-93	1-11-2006	€ 75.477	€ 12.721	€ 75.477	€ 12.721	€ 180.000

BIJLAGE(N)

Nadere specificaties naar hoofdkostenplaats 2006

Hoofdkostenplaats	Opbrengst werk i.o.v. derden (in k€)	Personele lasten (in k€)	Materiële lasten (in k€)	WP (in fte)	OBP (in fte)
Construerende Technische Wetenschappen	5.707	14.837	8.111	170,7	56,4
Elektrotechniek, Wiskunde en Informatica	17.817	33.556	15.557	429,4	137,6
Technische Natuurwetenschappen (inclusief TG)	21.888	34.537	25.376	406,8	171,3
Bedrijf, Bestuur en Technologie	6.950	19.211	6.302	204,0	65,2
Gedragswetenschappen	3.703	13.266	4.699	156,1	54,5
Totaal Faculiteiten	56.065	115.407	60.045	1.366,9	485,0
Micro Electronics, materials engineering, Sensors & Actuators + Biomedisch Technologisch Instituut	3.779 43	552 213	5.440 793		0,8 2,5
Institute of Mechanics, Processes and Control Twente	9	344	324	1,3	1,6
Institute for Governance Studies	112	335	85		
Centrum voor Telematica en Informatie Technologie	178	350	441	1,0	1,0
Institute for Behavioral Research	-	100	16		
Totaal Speerpuntinstituten	4.121	1.894	7.099	2,3	5,9
Totaal primair proces	60.186	117.301	67.144	1.369,2	491,0
Dienst voor InformatieTechnologie, Bibliotheek en Educatie	759	7.480	9.918		122,7
Facilitair Bedrijf	-	7.383	8.407		135,6
Dienst Studentenvoorzieningen & Campus	6	3.561	4.465		56,5
Financiële en Economische Zaken	-	2.160	374		37,6
Personeel Arbeid & Organisatie	-	1.733	778		37,3
Bureau Communicatie	-	1.935	3.034		27,3
College van Bestuur	-	692	434		3,0
Dienstverlening Universitair Bestuur	-	3.146	1.400		39,7
UT-Nieuws	-	332	266		5,4
Student Union	-	306	2.595		
Totaal Diensten	765	28.726	31.671	0,0	465,0
Centrale Beheerseenheid	(550)	(66)	67.074		0,5
Totaal Projecten Universiteit	(550)	(66)	67.074	0,0	0,5
Interne doorberekeningen	-	(9.236)	(82.516)		
Geconsolideerde ondernemingen	4.625	19.694	11.618	119,6	157,9
Totaal Universiteit Twente	65.025	156.419	94.991	1.488,8	1.114,4

JAARUERSLAG
2006

